

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

RMUTK Journal of Liberal Arts

ดณ:ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2568

Vol. 7 No. 1 January-April 2025

ชื่อวารสาร วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ (RMUTK Journal of Liberal Arts)

เจ้าของ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

วัตถุประสงค์ของวารสาร

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ (RMUTK Journal of Liberal Arts) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจน นิสิต นักศึกษา และบัณฑิต ทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการงานวิจัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการใหม่ๆ ที่หลากหลาย จากสถาบันต่างๆ โดยเฉพาะองค์ความรู้ในสาขาศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์

ลักษณะของวารสาร

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ เป็นวารสารที่รวบรวม เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ ด้านศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยเปิดรับบทความภาษาไทยด้าน ภาษา การศึกษา และการสอน อุตสาหกรรมบริการ ศิลปะ ศิลปวัฒนธรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีทางการศึกษา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา พัฒนาสังคม จิตวิทยาและการแนะแนว การส่งเสริมสุขภาพ บริหารธุรกิจ และเปิดรับบทความภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เฉพาะด้าน ภาษา การศึกษาและการสอน (ซึ่งมีบทความเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

นโยบายการจัดพิมพ์วารสาร

- เปิดรับบทความประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการ โดยบทความที่จะนำลงพิมพ์ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน
- เนื้อหา บทความ หรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสาร เป็นความคิดเห็นของผู้แต่งเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
- เจ้าของบทความต้องรับรองเรื่องจริยธรรมนักวิจัยในเอกสารแบบฟอร์มรับรองสิทธิ์ก่อนส่งบทความ
- ต้นฉบับจะต้องได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนตีพิมพ์ อย่างน้อย 3 ท่าน แบบปกปิดรายชื่อ (Double-Blinded Peer Review)

กำหนดออก เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

(ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม, ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม)

การเผยแพร่ Print - Online

- การส่งต้นฉบับ
- ส่งไฟล์ต้นฉบับในรูปแบบไฟล์ .docx และ .pdf
  - ส่งผ่านระบบออนไลน์ สามารถเข้าไปได้ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/larts-journal> เท่านั้น
  - เมื่อสมัคร และเข้าระบบ ให้กรอกข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลติดต่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ก่อนส่งเอกสาร

การติดต่อ วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
เลขที่ 2 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120
โทรศัพท์ 02 287 9600 ต่อ 2115

ภาพปก อาจารย์ ดร.เจียมจันทร์ จันทร์คงหอม

พิมพ์ที่ ศรีบูรณะคอมพิวเตอร์-การพิมพ์
95/84 หมู่ 8 ถ.สุขสวัสดิ์ ต.ในคลองบางปลากด อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ 10290
โทรศัพท์ 02 215 4506, 02 816 2221 โทรสาร 02 611 9043, 02 461 2157

ที่ปรึกษา

อธิการบดี (รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย จันทน์มณี)
รองอธิการบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยศักดิ์ คล้ายแดง)
รองอธิการบดี (รองศาสตราจารย์ ดร.สายชล ชูดีเจือจัน)
คณบดีคณะศิลปศาสตร์ (นางศิริมา ศิลพัฒน์)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ผู้ทรงคุณวุฒิกองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณสุชาติ เกาทอง
ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง
ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
ศาสตราจารย์ ดร.สมพร ฐรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส พาวินนท์
รองศาสตราจารย์ ร.ต.ดร.สุขเกษม ขุนทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เมฆขำ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประไพ จันทราสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.เนื่ออ่อน ขวี่ทองเขียว
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี นันทศิริพล
รองศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.เจียมจันทร์ จันทร์คงหอม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กองจัดการวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะรัตน์ พิพัฒน์ธาราสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดัลิต พุกาธร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา ภาคภูมิ
อาจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ
อาจารย์ ดร.ปิยะภรณ์ นาคอาทิตย์ ไชยสุข
อาจารย์มนัสวี ดวงลอย
อาจารย์ธิดิกานต์ แสงอากาศ
นางสาวชลาลัย ก้าสุไร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ประสานงาน

นายเกียรติศักดิ์ แซ่ไคว่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บทความที่เผยแพร่ทุกเรื่อง ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน
อนึ่ง ทศนะ ช่อคิดเห็น ของผู้แต่งที่ปรากฏในวารสารฯ ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของคณะบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2568) ฉบับนี้ ประกอบไปด้วย บทความวิจัยที่น่าสนใจทางด้านการศึกษา ด้านสังคมศาสตร์ การท่องเที่ยว และการออกแบบ ทั้งสิ้น 6 บทความ ประกอบด้วย ในลำดับที่ 1 เรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก โดย วารุณี มีเจริญ, และ จุฬารัตน์ หัวหาญ ลำดับที่ 2 เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา โดย กวิน กลิ่นกุหลาบทอง, และ อธิติเดช น้อยไม้ ลำดับที่ 3 เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร โดย ศษภัค จิรวชิรพล, บุญมี ยอมพันธ์, กรรณิกา แสงสุริศรี, และ ศศศักดิ์ มหารมณ ลำดับที่ 4 เรื่อง ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดย จิตราภรณ์ เถรวัตร, อุทุมพร เรืองฤทธิ์, ฐาปนกรณ์ ทองคำนุช, และ เบญจรงค์ พื้นสะอาด ลำดับที่ 5 เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดย วราลี มั่นเล็ก, และ อุมภาพร แต่งเกลี้ยง ลำดับที่ 6 เรื่อง โครงการวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาขยะเศษซากใหม่ โดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืน โดย กมลภัทร์ รักสวน, สมเกียรติ อรุณเศรษฐานนท์, และ ปิยะพร คามภีรภาพพันธ์

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพยังคงเปิดรับบทความวิจัย บทความวิชาการ ด้านศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยเปิดรับบทความภาษาไทยด้าน ภาษา การศึกษา และการสอน อุตสาหกรรมบริการ ศิลปะ ศิลปวัฒนธรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีทางการศึกษา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา พัฒนาสังคม จิตวิทยาและการแนะแนว การส่งเสริมสุขภาพ บริหารธุรกิจ และเปิดรับบทความภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เฉพาะด้าน ภาษา การศึกษาและการสอน โดยมีการเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง จำนวน ปีละ 3 ฉบับ

ทั้งนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนนิสิต นักศึกษา และบัณฑิต ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการ วิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการใหม่ๆ โดยเฉพาะองค์ความรู้ในสาขาศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จึงขอเชิญชวนให้ผู้สนใจทุกท่านส่งผลงานมาตีพิมพ์เผยแพร่บทความยังวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

อาจารย์ ดร.เจียมจันทร์ จันทร์คองหม
บรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

สารบัญ

บทความวิจัย

การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษามหาบัณฑิตการสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก A Study of Community-Engaged Health Professional Education Model in Nursing Education in College of Nursing, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute วารุณี มีเจริญ, และ จุฬารัตน์ ท้าวหาญ.....	1
การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา The Development of a Research Information System for Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University กวิณ กลิ่นกุหลาบทอง, และ อธิติเดช น้อยไม้.....	15
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร Factors Influencing the Saving Behavior of Private Company Employees in the Central Business District of Bangkok ศษภัค จิระวัชรพล, บุญมี ยอมพันธ์, กรรณิภา แสงสุริศรี, และ ศษศักดิ์ มหารมณ.....	29
ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี The Potential of Sustainable Integrated Creative Tourism Development In the Bang Mae Mai Community, Suphanburi Province จิตราภรณ์ เถรวัตตร, อุทุมพร เรืองฤทธิ์, ฐาปนกรณ์ ทองคำนุช, และ เบญจรงค์ พื้นสะอาด.....	44
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ Malaysian Tourist Satisfaction towards the Krabi Walking Street, Mueang District, Krabi Province วรวิไล มั่นเล็ก, และ อุมาพร แต่งเกลี้ยง.....	58
โครงการวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาขยะเศษรังไหม โดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืน Waste Management of Silk Cocoons Residue by Using Innovation to Develop Lifestyle Fashion Products with a Sustainability Concept กมลภัทร์ รักสวน, สมเกียรติ อรุณเศรษฐานนท์, และ ปิยะพร คามภิรภาพพันธ์.....	72
ภาคผนวก	
ข้อมูลทั่วไปของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ.....	89
รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา และเอกสารอ้างอิง.....	91
ขั้นตอนการจัดทำวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ.....	95

การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
A Study of Community-Engaged Health Professional Education Model in
Nursing Education in College of Nursing, Faculty of Nursing,
Praboromarajchanok Institute

วารุณี มีเจริญ¹, และ จุฬารัตน์ ห้าวหาญ^{2*}
Warunee Meecharoen¹, and Chularat Howharn^{2*}

¹ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก, นนทบุรี, ประเทศไทย

¹ Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Nonthaburi, Thailand

^{2*} วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

^{2*} Boromarajonani College of Nursing, Changwat Nonthaburi, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Nonthaburi, Thailand

Received: March 4, 2024 Revised: July 27, 2024 Accepted: August 13, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไป ภูมิภาคละ 2 แห่ง รวมจำนวน 8 แห่งโดยมีกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา วิทยาลัยละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลจากการวิจัย พบว่าร้อยละ 76.67 ของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ที่มีการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 1 รายวิชาที่ใช้วิธีการสอนให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้มากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (ร้อยละ 82.60) ในส่วนของกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม พบว่าวิทยาลัยมีการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นสรุป ผลการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระดับคณะที่ควรกำหนดปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน และถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติในระดับวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการพัฒนาห้องเรียนชุมชนพร้อมดึงศักยภาพชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนตามขั้นตอนการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การออกแบบจนถึงการประเมินผลที่ครอบคลุมผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบ

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาพยาบาล การมีส่วนร่วมของชุมชน บุคลากรสุขภาพ รูปแบบการจัดการศึกษา

* Corresponding author. Tel.: 099 616 9966

Email address: howharn@gmail.com

DOI: 10.14456/lartsj.2025.1

Abstract

The aims of this descriptive study were to study community-engaged health professional education model in nursing education at the college of nursing, Faculty of Nursing (FoN), Praboromarajchanok Institute (PBRI). The samples were purposively selected from the colleges that provided nursing education and applied at least 4 criteria of community-engaged health professional education model. Two colleges from each region were selected; therefore, a total of samples in this research were 8 colleges, with the total of 80 informants who were executives, teachers, and nursing students. Data were analyzed by descriptive statistics and content analysis. The results showed that 76.67% of these nursing colleges applied the community engagement pedagogy at least in one subject. The most commonly applied pedagogy was community-based method (82.60%). Regarding the process of organizing teaching and learning with community engagement, it was found that these colleges had divided the process into 3 steps which were preparation, execution, and conclusion. This learning outcome resulted in policy formulation at the faculty level, which aimed at establishing a distinct educational philosophy and then implementing it more concretely at the college level. Community classrooms should be established by fully engaging the community in organizing and managing the learning process from designing the curriculum to conducting detailed evaluations of the outputs, outcomes, and impacts.

Keywords: Nursing education, Community engagement, Health professional, Educational model

บทนำ

สถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีพันธกิจที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับนโยบายแห่งรัฐ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและทักษะในวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และมีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามมาตรา 8 (1) ของพระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562 ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระบบสุขภาพ (Human Resource for Health) ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของความสำเร็จของการดำเนินงานด้านสุขภาพในระบบสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีนโยบายในการสร้างกำลังคนด้านสุขภาพที่มีคุณภาพมาตรฐานสู่ชุมชน เพื่อมุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การเป็น “สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางชั้นนำของอาเซียน สร้างกำลังคนด้านสุขภาพเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” และรองรับความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขซึ่งยังคงเผชิญกับสภาพการณ์ของความขาดแคลนและปัญหาการกระจายตัวที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะกำลังคนทางการพยาบาลที่มีการวางแผนการผลิตในแต่ละปีให้มีปริมาณ คุณภาพ และการกระจายตัวที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบท การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และความต้องการของพื้นที่ เพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาสาธารณสุขในระยะยาว และการพัฒนาระบบสุขภาพให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีการศึกษาเพื่อค้นหาวិธีการจัดการศึกษาพยาบาลเพื่อนำไปสู่การผลิตพยาบาลที่มีสมรรถนะตามที่มีส่วนได้เสียต้องการ และสามารถทำงานในระบบสุขภาพได้อย่างมีคุณภาพ เพิ่มอัตราการคงอยู่ในระบบสุขภาพ

การจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วม (Community Engaged Health Professional Education) เป็นแนวคิดหนึ่งของการปฏิรูปการจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นและความต้องการด้านสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน และความต้องการของระบบสุขภาพชุมชนและประเทศ รวมทั้งแก้ปัญหาการกระจายตัวของบุคลากรสุขภาพที่ไม่สมดุล [1] (มูลนิธิพัฒนาการศึกษาบุคลากรสุขภาพแห่งชาติ, 2561) เพื่อการผลิตบุคลากร

สุขภาพให้มีความรู้ ความเข้าใจในทักษะของตน มีความสามารถและทักษะการทำงานร่วมกับชุมชนภายใต้การเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของผู้ผลิต ผู้ใช้บัณฑิต ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่อการศึกษาสุขภาพและสุขภาพของประชาชน [2] (กิริติ กิจธีระวุฒิวงษ์ และนิทรา กิจธีระวุฒิวงษ์, 2563) การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นหนึ่งในวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสมรรถนะโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าใจชุมชนให้กับบัณฑิตพยาบาล [3] (Goddard, et al., 2010) ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561 ผลการศึกษาวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาพยาบาลโดยชุมชนมีส่วนร่วมทำให้บัณฑิตพยาบาลมีความเข้าใจในชุมชนมากขึ้น สร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของชุมชน และภูมิใจในความเป็นพยาบาล ซึ่งส่งผลดีต่อการคงอยู่ในระบบสุขภาพโดยเฉพาะการปฏิบัติงานในชุมชน [4] (Krongrawa et al., 2022)

วิทยาลัยในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งมีจำนวน 30 แห่ง กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ ได้นำแนวคิดการจัดการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายในบริบทของการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การออกแบบ การร่วมจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้นั้นสามารถทำได้หลายระดับ ตั้งแต่ระดับหลักสูตร ระดับรายวิชา หรือเนื้อหาบางบทในหลาย และสามารถใช่วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนแบบสหวิชาชีพ (Interprofessional Education) การเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team Based learning) การเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning) การเรียนการสอนโดยใช้โครงการ (Project Based Learning) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) และการมองแบบองค์รวม (Holistic Approach) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนและอัตลักษณ์บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ มีทักษะจัดการสุขภาพในระดับปฐมภูมิ และทักษะการทำงานในชุมชน ภายใต้ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน และภาคีเครือข่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง [1] (มูลนิธิพัฒนาการศึกษาศุภลากรสุขภาพแห่งชาติ, 2561)

อย่างไรก็ตามรูปแบบต่างๆ ที่พัฒนาขึ้น ยังไม่ได้รับการพัฒนาสู่การประยุกต์ใช้ ต่อยอด และขยายผล ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบท สภาพการณ์ ความต้องการของชุมชนและระบบบริการสุขภาพในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะผลกระทบต่ออัตราคงอยู่ในระบบสุขภาพ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาการนำแนวคิดการจัดการสอนพยาบาลแบบมีชุมชนมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาล 30 แห่ง ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ข้อค้นพบจะเป็นประโยชน์ต่อการสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมถึงการให้ข้อเสนอแนะรูปแบบใหม่ทางการศึกษาพยาบาลเพื่อผลิตพยาบาลรองรับระบบสุขภาพและตอบสนองความต้องการของชุมชนและประเทศต่อไป

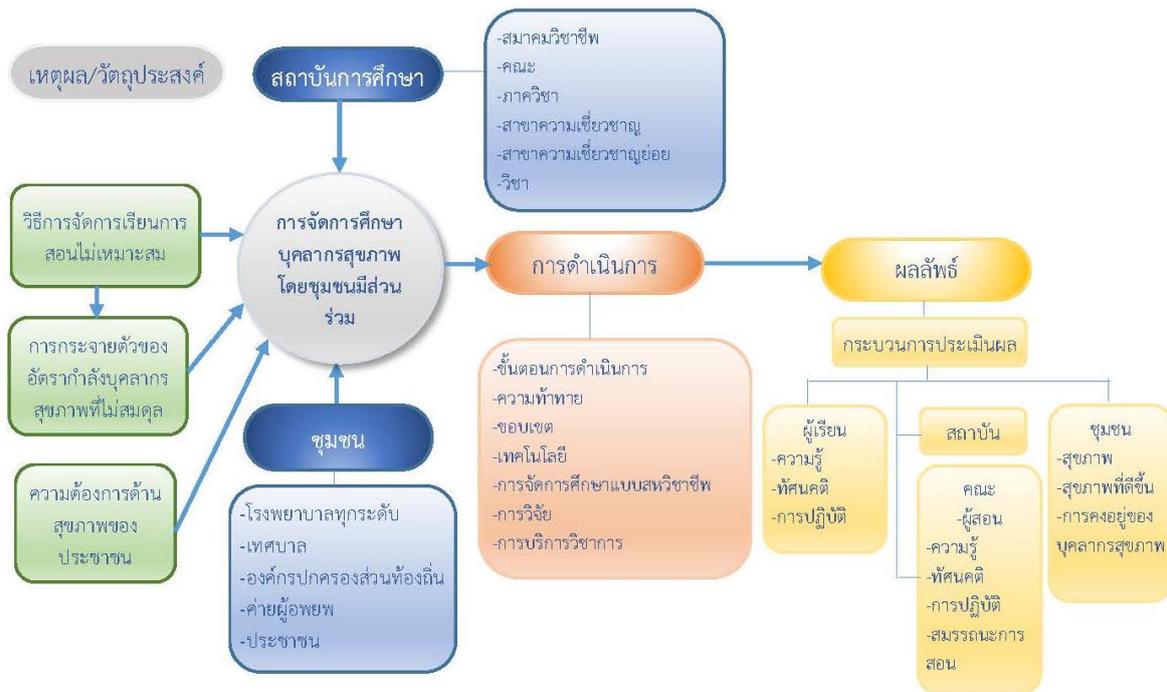
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาศุภลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาศุภลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วม (Community Engaged Health Professional Education) เป็นแนวคิดหนึ่งของการจัดการศึกษาศุภลากรสุขภาพเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นและความต้องการด้านสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน และความต้องการของระบบสุขภาพชุมชนและประเทศ รวมทั้งแก้ปัญหาการกระจายตัวของบุคลากรสุขภาพที่ไม่สมดุล [1] (มูลนิธิพัฒนาการศึกษาศุภลากรสุขภาพแห่งชาติ, 2561) การจัดการเรียนการสอนแบบชุมชนมีส่วนร่วม อาจเริ่มต้นมาจากสถาบันการศึกษาที่ต้องขับเคลื่อนนโยบายที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วม

ใช้การประเมินความต้องการของชุมชนรวมทั้งประเมินความท้าทาย เทคโนโลยีการจัดการศึกษา รวมทั้งปัจจัยเกี่ยวพันต่างๆ ที่มาจากการวิจัย การบริการวิชาการ ซึ่งมีผลลัพธ์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดีต่อชุมชนและการปฏิบัติงานในชุมชน ผ่านกระบวนการศึกษาชุมชนและการให้บริการชุมชนที่สร้างประสบการณ์ตรงของการเรียนรู้ในโรงพยาบาลทุกระดับ เทศบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ค่ายผู้อพยพ เป็นต้น โดยมีการออกแบบหลักสูตรให้มีรายวิชาที่มีการใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ทั้งการฝึกภาคสนามร่วมกันของสหวิชาชีพ (Integrated Community Field Work) ที่จะนำไปสู่การพัฒนาาระบบสุขภาพที่เข้มแข็ง ทำให้ประชาชนและชุมชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น ส่งต่อการคงอยู่ของบุคลากรสุขภาพ ดังกรอบแนวคิดของการจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วม (Community-Engaged Health Professional Education= CEHPE) จากการประชุมวิชาการระดับชาติ “การพัฒนาการศึกษาบุคลากรสุขภาพ” ครั้งที่ 5 ผนึกพลังภาคีปฏิรูประบบสุขภาพ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมนำไปสู่การพัฒนาาระบบสุขภาพที่เข้มแข็ง (Community-Engaged Health Professional Education to Strengthen Health System)

ที่มา: [1] มุลนิธิพัฒนาการศึกษาบุคลากรสุขภาพแห่งชาติ, (2561)

ลักษณะของวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วย

1. การเรียนรู้แบบบริการสังคม (Service Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกประสบการณ์ที่มีความหลากหลายในการบริการให้เกิดประโยชน์กับบุคคลและชุมชน เพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนานักศึกษา คุณลักษณะ (Characteristics) ของการจัดการเรียนรู้แบบ Service - Learning ประกอบด้วย 6 ประการ ดังนี้ (1) เรียนรู้จากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติในการให้บริการในสถานการณ์จริง (2) เรียนรู้จากการส่งเสริมการฝึกประสบการณ์ตรงที่มีความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพและการทำงานในอนาคต โดยใช้การสะท้อนคิดและการสะท้อนประสบการณ์เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ (3) กำหนดและระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม (4) ส่งเสริมความรับผิดชอบของการเป็นพลเมือง (Civic Responsibility) (5) ให้เกียรติกับชุมชนสังคม

ในการมีส่วนร่วมและทำหน้าที่ในบทบาทของผู้ร่วมสอนหรืออาจารย์พี่เลี้ยง (6) กำหนดประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน [5] (ศิริวัฒน์ นิจนตร, 2561)

2. การเรียนรู้แบบสหสาขาวิชาชีพ (Interprofessional Education) หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจากสองวิชาชีพขึ้นไป ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาร่วมกัน เรียนรู้จากความเชี่ยวชาญของกันและกัน และเรียนรู้บทบาทของวิชาชีพซึ่งกันและกันด้วยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิชาชีพในหัวข้อที่ศึกษาร่วมกัน (Common Education Agenda) เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาผลลัพธ์ทางด้านสุขภาพ ซึ่งความร่วมมือหมายถึงกระบวนการสื่อสารระหว่างวิชาชีพ การแบ่งปันความรู้ความเชี่ยวชาญนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกัน เป้าหมายของ IPE คือ การพัฒนา ความรู้ ทักษะ และทัศนคติจากการเรียนรู้ร่วมกันนำไปสู่การมีสมรรถนะการทำงานเป็นทีมสุขภาพ [6] (วนิษา ชื่นก่องแก้ว, 2561)

3. การจัดการเรียนการสอนแบบสหสาขาวิชาชีพแบบชุมชนมีส่วนร่วม (IPE with Community Engagement) หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจากสองวิชาชีพขึ้นไป ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาร่วมกัน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ (1) การออกแบบ (2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยการให้ชุมชนแสดงบทบาทหลัก เป็นที่ปรึกษา หรือร่วมมือ และ (3) การประเมินผลการเรียนรู้ [7] (อติญาณ ศรีเกษตริน และคณะ, 2562)

4. การเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน (Context Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้ในบริบทของตนเองเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนางานที่ทำอยู่ สามารถทำได้ใน 2 แนวทางคือ การสื่อสารผ่านช่องทางระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยใช้เรื่องราวในสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว หรือการนำหลักการวิทยาศาสตร์ในเนื้อหาวิชาไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจปัญหาในชีวิตประจำวันจนสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา ทั้งนี้ผู้สอนต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนด้วย

5. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน หมายถึง การนำการวิจัยมาเป็นฐานในการเรียนการสอนโดยใช้วิธีผสมผสานการสอนรูปแบบต่างๆ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าและค้นพบข้อเท็จจริงในเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเอง ผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระโดยอาศัยกระบวนการสืบสอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาในการดำเนินการสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการศึกษา โดยอาจจัดได้ใน 2 ลักษณะ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการวิจัย หรือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยโดยให้ทำโครงการวิจัย

6. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ/โครงงานเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการจัดสถานการณ์/สภาพการณ์ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ เกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองในทุกด้าน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นกำหนดและเลือกหัวข้อ ขั้นเขียนเค้าโครงของโครงการ ขั้นปฏิบัติงานโครงการ ขั้นนำเสนอผลงาน และการประเมินผล

7. การจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning: CBL) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการจากชุมชน อาศัยชุมชนเป็นแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานในสภาพแวดล้อมจริง

8. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Learning) หมายถึง เป็นการเรียนแบบใช้สถานการณ์จริงเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการกำหนดปัญหา สร้างสมมติฐาน เลือกแหล่งค้นคว้า สร้างวิธีการแก้ปัญหา และการประเมินกระบวนการของการเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยพื้นที่เป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลจำนวน 30 แห่ง ในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยสำรวจข้อมูลการจัดการเรียนการสอน

แบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม และทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไป ได้วิทยาลัยที่มีที่ตั้งในเขตภาคกลาง 2 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แห่ง ภาคเหนือ 2 แห่ง และภาคใต้ 2 แห่ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยพยาบาลจำนวน 30 แห่ง ในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ได้แก่ รองผู้อำนวยการด้านวิชาการ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรตามรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไป โดยที่ห้องเรียนที่ให้ชุมชนร่วมจัดการเรียนการสอนที่ชุมชนร่วมออกแบบ มีการจัดเนื้อหาในกระบวนวิชาที่เรียนเข้ากับบริบทของชุมชน ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา ผู้รับผิดชอบรายวิชา และอาจารย์ผู้สอนของหัวข้อในรายวิชาที่จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วยการบันทึกลักษณะของวิธีการจัดการเรียนการสอน (ทั้งรายวิชาหรือเฉพาะบท) ประกอบไปด้วย การเรียนรู้แบบบริการสังคม การเรียนรู้แบบสหสาขาวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนแบบสหสาขาวิชาชีพแบบชุมชนมีส่วนร่วม การเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ/โครงงานเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก โดยในแต่ละวิธีให้ระบุว่าชุมชนมีส่วนร่วมในระดับใด พิจารณาจาก (1) ชุมชนร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักศึกษาในงานที่เกี่ยวข้อง (2) ชุมชนมีการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนกับสถาบันการศึกษาและเครือข่ายและชุมชน โดยชุมชนเข้าใจ เห็นภาพทางเลือก ปัญหา อุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอน (3) ชุมชนร่วมให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร/รายวิชาก่อนตัดสินใจในการจัดการเรียนการสอน (4) ชุมชนร่วมระบุและวิเคราะห์ปัญหา พัฒนาทางเลือก ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน และระบุแนวทางแก้ไขที่ต้องการ โดยให้ข้อมูลเพื่อการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงาน (5) ชุมชนร่วมจัดการเรียนการสอนที่ชุมชนร่วมออกแบบ มีการจัดเนื้อหาในกระบวนวิชาที่เรียนเข้ากับบริบทของชุมชน ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา และ (6) ชุมชนร่วมประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา โดยใช้แนวสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับกลไกการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับหลักสูตร หมวดวิชา รายวิชา เนื้อหา ที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วยแนวคำถามเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนการสอน การขับเคลื่อนนโยบายการจัดการเรียนการสอน รูปแบบและกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมทั้งในและนอกหลักสูตร

เครื่องมือทั้ง 2 ชุด ได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาจำนวน 3 ท่าน และ ด้านการศึกษพยาบาลจำนวน 2 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ทำการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำไปทดลองใช้ ปรับปรุง ก่อนนำไปใช้จริง

การพิทักษ์สิทธิและจริยธรรมทางการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการขออนุมัติการทำวิจัยและผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ EC32.4/2565 ก่อนเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำหนังสือขออนุญาตขอเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการเรียนการสอนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วมจากคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปข้อมูลการจัดการเรียนการสอนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม ได้ข้อมูลที่จัดการเรียนการสอนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไป ได้วิทยาลัยที่มีที่ตั้งในเขตภาคกลาง 2 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แห่ง ภาคเหนือ 2 แห่ง และภาคใต้ 2 แห่ง หลังจากนั้นประสานงานกับวิทยาลัยในข้อที่ 1

เพื่อนัดหมายการสัมภาษณ์เชิงลึก ในวันที่นัดหมายไว้ ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย การดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจในการมีส่วนร่วมกับการวิจัย หากกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมกับการวิจัย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างลงนาม และเริ่มต้นการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวิจัยนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการหาค่าจำนวน และ ร้อยละ (Percentage) เพื่อสรุปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม และวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมพบว่าร้อยละ 76.67 ของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ที่มีการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 1 รายวิชาที่ใช้วิธีการสอนให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยมี 2 วิทยาลัยที่ใช้ 7 วิธี ทั้งนี้ทั้งสองวิทยาลัยดังกล่าวยังไม่เคยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพ โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ใ้มากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (ร้อยละ 82.60) รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ/โครงการเป็นฐาน และการเรียนรู้แบบบริการสังคม (ร้อยละ 65.22) หากพิจารณาจำนวนวิชาพบว่า การเรียนรู้แบบบริการสังคมมีจำนวนวิชาที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีมากที่สุดจำนวน 27 รายวิชา รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก จำนวน 14 วิชา และการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน จำนวน 9 วิชา เมื่อพิจารณาระดับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมพบว่า โดยมากพบว่าวิทยาลัยให้ชุมชนร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักศึกษาในงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ชุมชนมีการแบ่งปันข้อมูล และ ชุมชนร่วมจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 1 จำนวนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมจำนวนตามวิทยาลัยและวิธีการ

วิทยาลัย	การเรียนรู้ แบบบริการ สังคม	การเรียนรู้ แบบสห สาขา วิชาชีพ	การจัดการ เรียนการ สอน แบบสห สาขา วิชาชีพ	การเรียนรู้ โดยใช้ บริบทเป็น ฐาน	การเรียนรู้ เรียนการ สอนโดยใช้ วิจัยเป็น ฐาน	การจัดการ เรียนรู้โดย ใช้ โครงการ/ โครงงาน เป็นฐาน	การเรียนรู้โดย ใช้ชุมชน เป็นฐาน	การเรียนรู้ โดยใช้ ปัญหาเป็น หลัก	รวมจำนวน วิธี
1	1	ไม่มี	1	1	1	1	1	1	7
2	3	1	ไม่มี	1*	2	2	1	2	7
3	1	ไม่มี	ไม่มี	1	1	ไม่มี	1	3	5
4	3	1	1	ไม่มี	ไม่มี	1	1	ไม่มี	5
5	ไม่มี	2*	1	ไม่มี	ไม่มี	2	2	2	5
6	1	ไม่มี	ไม่มี	1	2	1	1	ไม่มี	4
7	1	ไม่มี	ไม่มี	2	ไม่มี	2*	1	ไม่มี	4
8	3	1	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	1	1	4
9	1	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	2*	1	1	ไม่มี	4
10	2	1	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	4*	ไม่มี	3
11	ไม่มี	ไม่มี	2*	1	ไม่มี	ไม่มี	1	ไม่มี	3
12	1	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	1	ไม่มี	3
13	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	2	1	3
14	1	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	ไม่มี	2
15	2	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	ไม่มี	ไม่มี	2
16	3*	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	ไม่มี	ไม่มี	2
17	2	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	ไม่มี	2
18	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	2	ไม่มี	1	2
19	2	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	ไม่มี	2
20	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	1	2	ไม่มี	3*	2
21	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	0	ไม่มี	ไม่มี	1
22	ไม่มี	1	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	2	ไม่มี	ไม่มี	1
23	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	0	3*	ไม่มี	1

หมายเหตุ * คือวิทยาลัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อหารูปแบบการจัดการศึกษานุเคราะห์สุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก พบว่ามีกร

ดำเนินการแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุปผลการเรียนรู้ ดังแสดงในภาพที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นเตรียมการ: การเตรียมการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่ (1) การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอน โดยมีวิทยาลัย 2 แห่งที่มีภารกิจกำหนดเป็นนโยบายให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นชุมชนมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน ผู้รับผิดชอบวิชาและผู้เกี่ยวข้องศึกษา/ทบพวน ซึ่งนโยบายและปรัชญาการศึกษาจะนำไปสู่ (2) การวิเคราะห์หลักสูตรโดยทบพวนผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และสมรรถนะที่คาดหวัง รวมทั้งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมาจากแผนการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ข้อมูลจากการสัมมนาแหล่งฝึกประจำปี พยาบาลพี่เลี้ยง และศิษย์เก่า แล้วสรุปเป็นข้อมูลนำเข้าสู่การเตรียมการจัดทำแผนการจัดการศึกษา และจัดเตรียมสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็น นอกจากนี้ยังมี (3) การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชนโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาประสานงานกับชุมชนที่เป็นแหล่งฝึกผ่านพยาบาลพี่เลี้ยงในชุมชนและผู้นำชุมชนเป้าหมายเพื่อวางแผนการคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมในการเป็นแหล่งฝึกภาคปฏิบัติร่วมกับภาคีเครือข่ายในชุมชน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นต้น ซึ่งมีทั้งที่เป็นชุมชนเดิมที่เคยฝึกมาก่อนแล้ว ในกรณีที่ชุมชนเดิมไม่สามารถรองรับการฝึกของนักศึกษาได้ทั้งในกรณีที่นักศึกษามีจำนวนมากขึ้น หรือบริบทของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง ผู้รับผิดชอบรายวิชาจะเป็นผู้ประสานชุมชนใหม่ ทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท หรือบางชุมชนแจ้งความประสงค์ขอให้นักศึกษาลงไปฝึกภาคปฏิบัติและให้ทุนเวียนไม่ซ้ำที่เดิม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละชุมชน นอกจากนี้มีบางชุมชนยังรับอาสาดูแลนักศึกษาโดยจัดที่พัก บริการรถรับ-ส่งจากที่พักเข้าไปในพื้นที่ สนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการ/กิจกรรมในชุมชน และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาด้วย ซึ่งทั้ง 3 ขั้นตอนนี้สามารถดำเนินการไปพร้อมกันได้

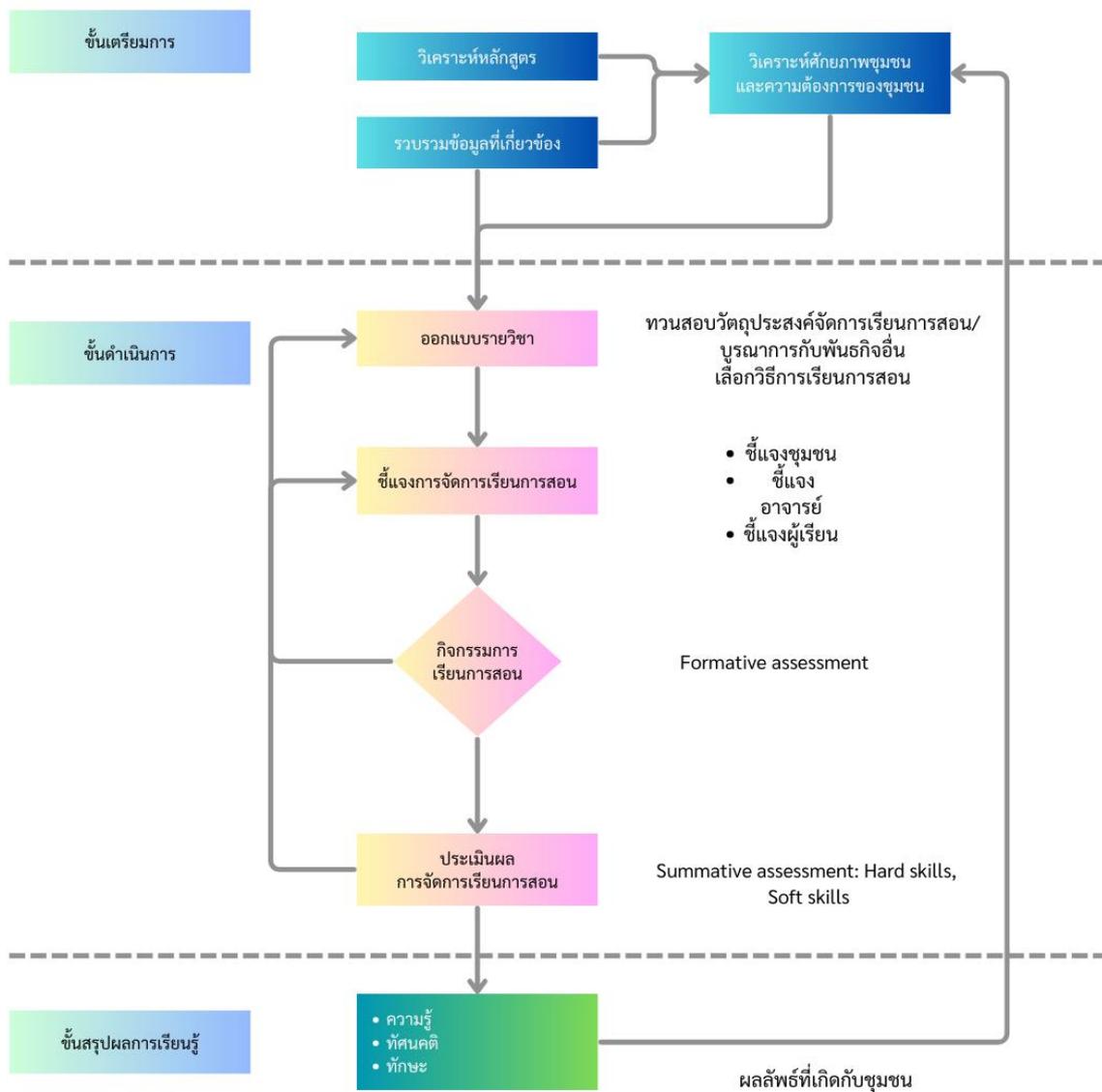
ขั้นดำเนินการ: ผู้รับผิดชอบวิชานำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการจัดทำ (ร่าง) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยมีการกำหนดหรือเลือกรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ หากมีการบูรณาการจัดการเรียนการสอนกับพันธกิจอื่น จะมีผู้รับผิดชอบงานนั้น ๆ มาร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม เช่น การเรียนรู้ในรายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน 2 มีการเรียนรู้ร่วมกับโครงการบริการวิชาการแบบให้เปล่า กิจกรรมการคัดกรองผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังด้วยแนวคิด สบข.โมเดล ผู้รับผิดชอบวิชาจะมีการประชุมร่วมกับหัวหน้างานบริการวิชาการ/รองผู้อำนวยการที่รับผิดชอบงานบริการวิชาการ เป็นต้น หลังจากนั้นผู้รับผิดชอบรายวิชานำเสนอร่างการออกแบบการจัดการเรียนรู้รายวิชานำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อรับรองรายละเอียดของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ

ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามรายวิชา มีการปฐมนิเทศรายวิชา ชี้แจงรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ และเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติและ นักศึกษาผ่านเวทีการปฐมนิเทศรายวิชา สำหรับการเตรียมความพร้อมอาจารย์พี่เลี้ยงในแหล่งฝึกและชุมชนเป้าหมายนั้นใช้การประชุมชี้แจงอย่างเป็นทางการ รพสต.หรือเทศบาลตำบลที่เป็นแหล่งฝึกในรายวิชานั้น โดยมีผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน และ อสม.เข้าร่วมรับฟังการชี้แจง และให้ข้อเสนอแนะ ทั้งนี้อาจแบ่งการปฐมนิเทศรายวิชาเป็นการประชุมแยกกลุ่มแต่ละกลุ่ม และปฐมนิเทศร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ทุกภาคส่วน

ภายหลังจากปฐมนิเทศรายวิชา/ชี้แจงแผนการฝึกภาคปฏิบัติแล้ว อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยงในแหล่งฝึกจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยมีขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้ (1) การมอบหมายกรณีศึกษา ส่วนใหญ่ อสม.จะเป็นผู้คัดเลือกและนำนักศึกษาไปเยี่ยมบ้านกรณีศึกษาให้กับนักศึกษาเป็นรายบุคคล และร่วมในการแก้ไขปัญหากรณีที่นักศึกษาไม่สามารถเข้าถึงผู้รับบริการได้ (2) ให้นักศึกษาค้นหาปัญหาของกรณีศึกษา/ครอบครัวตามกระบวนการวินิจฉัยชุมชน โดยเครื่องมือที่นักศึกษาใช้ได้แก่ เครื่องมือประเมินชุมชน เช่น 7 ชั้น Focus group การบริหารความเสี่ยง เป็นต้น (3) ให้นักศึกษาวางแผนและออกแบบกิจกรรมในการจัดการปัญหาที่ค้นพบผ่านการทำประชาคมหมู่บ้านและโครงการที่พัฒนาขึ้นตามบริบทพื้นที่ เช่น การผลิตนวัตกรรมด้านสุขภาพ ออกแบบกิจกรรม

สร้างเสริมสุขภาพ (4) นักศึกษานำแผนงาน/โครงการไปสู่การจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วสรุปผลการดำเนินงาน (5) ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยพยาบาลที่เลี้ยงมีส่วนร่วมในการประเมินคะแนนการฝึกภาคปฏิบัติ

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ : ผู้รับผิดชอบวิชาออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่นำไปสู่การสรุปผลการเรียนรู้ โดยมีการคืนผลการเรียนรู้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน ทั้งนี้การประเมินผลจะครอบคลุมตามที่กำหนดไว้ในรายวิชา ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งการประเมินผลดังกล่าวจะนำไปสู่การวัดและประเมินผลตามข้อกำหนดในรายวิชา แต่การจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม ได้มีการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน เพราะชุมชนมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนตั้งแต่การออกแบบเนื่องจากชุมชนต้องการผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน ซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการโดยส่วนใหญ่คือ คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนนั้นๆ

ภาพที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินการตามกระบวนการจัดการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมให้เกิดประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยสนับสนุนการดำเนินการตามกระบวนการจัดการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ในการจัดการศึกษา ในประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่ (1) อาจารย์ต้องมีทักษะการออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยต้องสามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ ออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนแบบสหสาขาวิชาชีพแบบชุมชนมีส่วนร่วมที่สามารถวิเคราะห์ชุมชนได้ว่าชุมชนใดมีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนแบบสหสาขาวิชาชีพและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล (2) อาจารย์ต้องมีทักษะการสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการที่สำคัญคือการสร้างการเรียนรู้ไปพร้อมการกับเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งทักษะที่สำคัญคืออาจารย์ต้องประเมินผู้เรียนได้ว่าผู้เรียนมีความพร้อมการสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในระดับใด ประกอบไปด้วย ระดับเริ่มต้น ระดับที่ฝึกหัดมาแล้วระยะหนึ่ง หรือระดับเชี่ยวชาญ

2. การส่งเสริมความเข้าใจให้กับชุมชน นำไปสู่การสร้างให้ชุมชนเกิดความเป็นเจ้าของชั้นเรียน ทั้งนี้ชุมชนต้องเข้าใจว่าต้องแสดงบทบาทอะไร อย่างไร ในการมีส่วนร่วมของการจัดการเรียนการสอน สิ่งที่สำคัญที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมคือ การรับประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างพลังความร่วมมือสู่เป้าหมายที่ยั่งยืน คือ ได้บุคลากรสุขภาพที่เข้าใจชุมชน และกลับไปทำงานเพื่อชุมชน

อภิปรายผล

วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก จากการรวบรวมข้อมูลพบว่ามีเพียง 2 วิทยาลัยที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมครบทั้ง 6 ระดับ คือ (1) ชุมชนร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักศึกษาในงานที่เกี่ยวข้อง (2) ชุมชนมีการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนกับสถาบันการศึกษาและเครือข่ายและชุมชน โดยชุมชนเข้าใจ เห็นภาพทางเลือก ปัญหาอุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอน (3) ชุมชนร่วมให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร/รายวิชาก่อนตัดสินใจในการจัดการเรียนการสอน (4) ชุมชนร่วมระบุและวิเคราะห์ปัญหา พัฒนาทางเลือก ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน และระบุแนวทางแก้ไขที่ต้องการ โดยให้ข้อมูลเพื่อการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงาน (5) ชุมชนร่วมจัดการเรียนการสอนที่ชุมชนร่วมออกแบบ มีการจัดเนื้อหาในกระบวนวิชาที่เรียนเข้ากับบริบทของชุมชน ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา และ (6) ชุมชนร่วมประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ 1 ใน 2 วิทยาลัย จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานใน 3 รายวิชา และอีก 1 วิทยาลัยจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ใน 1 รายวิชา

การเรียนรู้แบบบริการสังคมมีจำนวนวิชาที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีนี้มากที่สุดจำนวน 27 รายวิชา การเรียนรู้แบบบริการสังคมนั้นเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสสภาพความเป็นจริง และแสวงหาแนวทางในการทำประโยชน์ให้กับสังคม [5] (ศิริวัฒน์ นิจนตร, 2561) ดังนั้นการใช้จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีนี้มากที่สุดนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้แบบบริการสังคมมีความสอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบริการสังคมที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติในการให้บริการในสถานการณ์จริง และเรียนรู้จากการส่งเสริมการฝึกประสบการณ์ตรงที่มีความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพและการทำงานในอนาคต รวมถึงสอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องมีการเรียนการสอน การวิจัย รวมทั้งการบริการวิชาการ โดยอาจมีการบูรณาการทั้งสามพันธกิจในกิจกรรมการเรียนการสอนก็ได้

กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม พบว่าวิทยาลัยมีการดำเนินการแบ่งเป็น 3

ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นสรุปผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ [6] วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2561) ที่ได้สังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และพบว่าประกอบไปด้วยขั้นวางแผน/เตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นประเมินผล ทั้งนี้ในขั้นตอนการเตรียมการนั้นควรต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับที่ [8] ทิศนา แคมมณี (2558) กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ 1) มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด เป็นพื้นฐานของรูปแบบมีวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) มีกระบวนการของรูปแบบ อธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอน 4) ผลที่จะได้จากการใช้รูปแบบ ทั้งนี้ในการเตรียมการนั้นสิ่งที่สำคัญคือการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม สอดคล้องกับ [9] พิมพ์ภา อินทพัฒน์ และคณะ (2566) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่าในการออกแบบการเรียนการสอนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมนั้นควรมีการประเมินความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ [4] Krongrwa, et. al. (2022) ที่พบว่าการจัดการศึกษาพยาบาลที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมนั้นต้องให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ที่จะทำการเรียนการสอนตามความต้องการชุมชน ซึ่งจะทำให้ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนด้วย นอกจากนี้ขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นควรต้องมีการประเมินย่อยเพื่อดูความก้าวหน้าของผู้เรียน (Formative Assessment) ซึ่งผู้เรียนสะท้อนว่าการประเมินย่อยหรือประเมินความก้าวหน้านั้นเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเป็นวิชาชีพและเข้าใจกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น [10] (Hodge, et al., 2021)

ในขั้นตอนของการประเมินผลที่ต้องประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามรายวิชา ด้วยเครื่องมือที่หลากหลายซึ่งคล้ายคลึงกับ [11] วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2561) ที่ได้สังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ที่ระบุว่าในการประเมินผลนั้นควรต้องแบ่งวัตถุประสงค์เป็นด้านความรู้ สมรรถนะ และเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้มุ่งหวังเฉพาะให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเท่านั้น การจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมยังปลูกฝังคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดี ได้การร่วมมือแก้ปัญหาของชุมชนนั้น ดังนั้นการประเมินผลลัพธ์จึงควรได้ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับชุมชนด้วย และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยที่พบว่าผู้เรียนประสงค์ให้ผู้สอนได้มีการประเมินที่ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนอกเหนือจากการประเมินผลลัพธ์ตามที่กำหนดในรายวิชา [10] (Hodge, et al., 2021)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม พบว่าวิทยาลัยมีการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นสรุปผลการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อให้สถาบันการศึกษาพยาบาลสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมได้อย่างมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมมีความต่อเนื่องยั่งยืน การกำหนดปรัชญาการศึกษาที่มีการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นวิธีการหลักในการสร้างบัณฑิตให้ได้ตามอัตลักษณ์ที่กำหนด รวมทั้งกำหนดวิธีการถ่ายทอดปรัชญาการศึกษาสู่นโยบายและสู่วิธีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้เสียในทุกระดับที่มีหน้าที่หลักในการช่วยขับเคลื่อนการจัดการศึกษาบุคลากรสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วม

2. เพื่อให้เกิดพื้นที่หรือแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกระดับ ควรพัฒนาห้องเรียนชุมชน หรือ Community Lab คือสร้างให้ชุมชนเป็นห้องเรียน เป็นสถานที่ที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการและเป็นสถานที่ที่ส่งผลประโยชน์ให้กับชุมชนได้ ไม่ใช่เป็นห้องเรียนที่นักศึกษาลงไปศึกษาภาคปฏิบัติจัดทำโครงการ ประเมินผล และส่งรายงานเมื่อสิ้นสุดการศึกษาภาคปฏิบัติ

3. เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถดึงศักยภาพชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้สำหรับบุคลากรสุขภาพควรมีการพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนและวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน เพื่อให้สามารถนำไปสู่การออกแบบการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4. เพื่อให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถนำแนวคิดการจัดการศึกษาศูนย์สุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาและ/หรือกิจกรรมนอกห้องเรียนได้ ควรมีการออกแบบและสร้างให้ชุมชนเป็นห้องเรียนชุมชนอย่างแท้จริง และจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการใช้วิธีการเรียนการสอนแบบหลากหลายเพื่อให้อาจารย์และชุมชน เข้าใจและสามารถออกแบบกิจกรรมในรายวิชาได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และครบถ้วนตามขั้นตอนการจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งคู่มือ/แนวปฏิบัติดังกล่าวจะต้องครอบคลุมประเมินผลการเรียนรู้ด้วย การประเมินผลต้องครอบคลุมทั้งผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยออกแบบการวิจัยให้ได้ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย จนถึงผู้ปฏิบัติ รวมทั้งควรมีการวิจัยแบบผสมผสานเพื่อค้นหาวิธีการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาพยาบาลได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- [1] มูลนิธิพัฒนาการศึกษาบุคลากรสุขภาพแห่งชาติ. (2561). *การประชุมวิชาการระดับชาติประจำปี การพัฒนาการศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพครั้งที่ 5: ผนึกกำลังภาคีปฏิรูประบบสุขภาพ (Synergizing Partners: The Key for Health System reforms)*. โรงแรม เซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ. มูลนิธิพัฒนาการศึกษาบุคลากรด้านสุขภาพแห่งชาติ.
- [2] กิรติ กิจธีระวุฒิมวงษ์ และ นิทรา กิจธีระวุฒิมวงษ์. (2563). การนำการศึกษาแบบสหวิชาชีพไปปฏิบัติสำหรับการศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข, 30(3)*, 23-34.
- [3] Goddard, L., Macke, S., & Davidson, P.M. (2010). Functional clinical placement: A driver for change. *Nurse Education Today, 30(2010)*, 398-404.
- [4] Krongrawa, R., Leesuwam, P., Jerayingmongkol, P., Phosuwan, A., Voraroom, S. (2022). Lessons learned about community-engaged nursing education at the border area in western part of Thailand. *Journal of Positive School Psychology, 6(5)*, 3746-3756.
- [5] ชีรวัดน์ นิจเนตร. (2561). การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม: ทางเลือกหนึ่งในการรับใช้สังคมของมหาวิทยาลัย. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 5(1)*, 1-32.
- [6] วนิษา ชื่นทองแก้ว. (2561). *คู่มือการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- [7] อติญาณ ศรีเกษตริณ อัจฉราวดี ศรียะศักดิ์ วารุณี เกตุอินทร์ และดาราวรรณ ร่องเมือง. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อย่างสหวิชาชีพในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล, 35(2)*, 140-152.
- [8] ทิศนา แคมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] พิมพ์นภา อินทพัฒน์ สันติ ศรีแสนแดง และอภิชาติ โจอารีย์. (2566). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้อาชีวศึกษาเพียงโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6(2)*, 570-587.

- [10] Hodge, P., Copper, N., & Richardson, B.P. (2021). Promoting community engagement in a pre-registration nursing programme: a qualitative study of student experiences. *British Journal of Nursing*, 30(20), 1190-1197.
- [11] วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน: กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 11(3), 179-191.

การพัฒนาสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา

The Development of a Research Information System for Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University

กวิน กลิ่นกุหลาบทอง¹, และ อิทธิเดช น้อยไม้^{2*}
Kawin Klinkulaptong¹, and Itthidech Noimai^{2*}

^{1,2*} โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี, ประเทศไทย
Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University, Chonburi, Thailand

Received: October 9, 2024 Revised: January 7, 2025 Accepted: January 14, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยที่พัฒนาขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบและด้านการให้บริการสารสนเทศ จำนวน 3 คน และ 2) ผู้ใช้งานซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานและมีความสนใจในการใช้บริการระบบสารสนเทศงานวิจัย จำนวน 115 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 2) ระบบสารสนเทศงานวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้น 3) แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ภาษาพีเอชพี (PHP) และระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศ ส่วนการเก็บข้อมูลควรแบ่งเป็นข้อมูลของผู้วิจัยและข้อมูลของผลงานวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศโดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) ร่วมกับสถาปัตยกรรมแบบ Model View Controller (MVC) และนำระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL มาใช้ในการจัดการข้อมูล 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ระบบสารสนเทศงานวิจัยในด้านการนำข้อมูลเข้า (Input) ด้านกระบวนการทำงาน (Process) และด้านการแสดงผลข้อมูล (Output) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 3) ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศโดยผู้ใช้งานซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียน พบว่า ระบบสารสนเทศงานวิจัย ในด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และด้านการนำไปใช้ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศ งานวิจัย

Abstract

This research aims to develop a research information system for Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University, and to evaluate the effectiveness of the developed system. The sample group consists

*Corresponding author. Tel.: 089 823 9960

Email address: itthidech@buu.ac.th

DOI: 10.14456/lartsj.2025.2

of 1) three experts in system development and information services, and 2) 115 users, who are staff members with a practical interest in using the research information system. These participants were selected through purposive sampling. The research instruments used include: 1) Expert interview questionnaires, 2) The developed research information system, and 3) The system effectiveness evaluation form. The data were analyzed using statistical methods, including mean and standard deviation. The research findings are as follows: 1) the analysis, design, and development of the information system revealed that the experts considered the use of PHP and MySQL database management system to be appropriate for the development of the information system. As for data collection, it should be divided into researcher information and research project data. As a result, the researcher developed 1) The information system using PHP program language combined with the Model-View-Controller (MVC) architecture, with MySQL used for data management. 2) The evaluation results of the system's effectiveness by the experts showed that the research information system was highly efficient in terms of data input, processing, and output, with a mean score of 4.29 and a standard deviation of 0.29. 3) The evaluation results of the system's effectiveness by users, who were staff members of the school, indicated that the research information system performed very well in terms of content, design, and usability, with a mean score of 4.64 and a standard deviation of 0.54.

Keywords: Information System, Research

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์โลกเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงไปในหลายด้านขณะเดียวกันเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology - IT) ก็มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการสื่อสาร การจัดการข้อมูล และการทำงาน ส่งผลให้ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่การทำงานในทุกด้าน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศได้ถูกนำเข้าไปช่วยให้การบริหารงานนั้นๆ มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ดังที่ [1] O'Brien & Marakas (2011) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญในการช่วยให้องค์กรและบุคคลสามารถจัดการ ประมวลผล และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจ การสื่อสาร และความสามารถในการแข่งขัน ยังผลให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพและการทำงานร่วมกันภายในองค์กรได้ดี ด้วยเหตุนี้การพัฒนาระบบสารสนเทศจึงต้องทำการรวบรวมข้อมูล และประมวลผลข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นหน่วยงานภายในคณะศึกษาศาสตร์ ที่อยู่ภายใต้การกำกับของมหาวิทยาลัยบูรพา มีวิสัยทัศน์เป็นโรงเรียนต้นแบบหลักสูตรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกสู่ความเป็นผู้นำ ก้าวล้ำความคิด ผลิตรายการ นวัตกรรม ได้กำหนดพันธกิจหลักในการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรม การเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัยและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีทักษะชีวิต เป็นนวัตกร และกล้าแสดงออกทางคุณธรรม และจริยธรรม รวมทั้งมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นเลิศ มีความรู้ความเชี่ยวชาญและค่านิยมที่ดีต่อวิชาชีพ สร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก ทั้งยังเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้บริการ ทำงานร่วมกับสังคมและชุมชน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำพาไปสู่สังคมอุดมปัญญา [2] (โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา, 2566) ซึ่งจากการประเมินการปฏิบัติงาน

ตามพันธกิจของโรงเรียน โดยเฉพาะในการบริหารจัดการงานด้านการวิจัยของโรงเรียนในช่วงปี พ.ศ.2559-2566 พบว่าบุคลากรของโรงเรียนมีผลงานการวิจัยเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาถึงระบบการจัดเก็บข้อมูลในการขอใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยกลับพบว่า ข้อมูลต่าง ๆ ถูกจัดเก็บอยู่ในรูปแบบเอกสารตามแฟ้มงานที่ใช้ในการจัดบันทึกข้อมูลการขอรับบริการ ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของฐานข้อมูล บางครั้งทำให้ข้อมูลเกิดการสูญหาย ขาดระบบสารสนเทศในการให้บริการ ส่งผลต่อการให้บริการงานด้านการวิจัยของโรงเรียนเกิดความล่าช้า ไม่เป็นระบบขาดมาตรฐานและประสิทธิภาพในการให้บริการ ทั้งนี้หากมีการนำระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการก็จะช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ ข้อมูลถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบไม่สูญหาย และยังเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อยกระดับการให้บริการของโรงเรียน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" ขึ้นเพื่อสร้างระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยอำนวยความสะดวก และสร้างความพึงพอใจให้เกิดบุคลากรที่ได้รับบริการ รวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารที่ใช้ในการตัดสินใจพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการให้บริการด้านงานวิจัยของโรงเรียนให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในการจัดการข้อมูลการวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระบบสารสนเทศ (Information System) มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพให้การปฏิบัติงาน โดยช่วยให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีความถูกต้อง โดยเป็นการรวมองค์ประกอบหลายอย่างเข้าด้วยกัน ดังที่ [3] Laudon and Laudon (2020) อธิบายความหมายของ ระบบสารสนเทศ ว่าหมายถึง ชุดขององค์ประกอบที่ทำงานร่วมกันใน การรวบรวม ประมวลผล จัดเก็บ และเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ การประสานงาน การควบคุม การวิเคราะห์ และการมองภาพในองค์กร ระบบสารสนเทศประกอบด้วยทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล เครือข่าย และบุคลากรที่ใช้งานและบริหารจัดการระบบ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม และการประสานงานในองค์กร ช่วยให้ผู้บริหารและพนักงานสามารถวิเคราะห์ปัญหาและมองเห็นภาพรวมที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังช่วยในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วงจรการพัฒนา ระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาซอฟต์แวร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการพัฒนา ระบบตามแบบแผนของ SDLC มีขั้นตอนหรือรอบการทำงานที่มีโครงสร้างชัดเจน มีการลำดับกิจกรรมในแต่ละระยะที่แน่นอน ทั้งนี้ในการพัฒนาซอฟต์แวร์มักจะถูกประกอบไปด้วยระยะที่ 1 การวางแผนโครงการ ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ ระยะที่ 3 การออกแบบ ระยะที่ 4 การนำไปใช้ และระยะที่ 5 การบำรุงรักษา ซึ่งทำให้เราได้เข้าใจถึงกิจกรรมพื้นฐาน ขอบเขต และรายละเอียดต่างๆ ในแต่ละระยะของขั้นตอนการพัฒนา ระบบได้เป็นอย่างดี [4] (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2560)

ภาษาพีเอชพี (PHP Hypertext Preprocessor) เป็นภาษาคอมพิวเตอร์ที่นิยมใช้งานร่วมกับระบบจัดการฐานข้อมูล (Database Management System: DBMS) ได้หลายผลิตภัณฑ์รวมถึงระบบจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) มีความโดดเด่นด้านการเชื่อมกับระบบจัดการฐานข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

การพัฒนาาระบบด้วยแนวคิด MVC (Model, View, Controller) แนวคิด MVC เป็นพื้นฐานในการสร้างระบบให้แยกอิสระในแต่ละส่วนของการทำงาน ซึ่งแยกส่วนการจัดการกับ Business Logic Layer (BLL) และงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เช่น การเข้าถึงฐานข้อมูลหรือการประมวลผลข้อมูลให้กับโมเดล (Model) และส่วนการแสดงผลด้วยวิว (View) โดยมีคอนโทรลเลอร์ (Controller) คอยกำกับการเชื่อมโยงระหว่างโมเดลและวิว MVC ยังมีแนวคิดย่อยในรูปแบบเพจคอนโทรลเลอร์ (Page Controller) ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ง่ายและใช้บ่อยในทางปฏิบัติ โดยเพจคอนโทรลเลอร์ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของหน้าเว็บแต่ละหน้าอย่างแยกกัน ทั้งนี้แนวทางการเขียนโปรแกรมรูปแบบ MVC ถือเป็นหลักการแยกงานออกเป็น ส่วนๆ (Separation of Concern) ซึ่งเป็นหลักการที่ต่ออย่างหนึ่งของการออกแบบซอฟต์แวร์ [5] (ธีระพล ลีสมัครธา, 2562)

ระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL เป็นระบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์โอเพนซอร์สโดยใช้ภาษา SQL (Standard relational database Query Language) เป็นมาตรฐานสำหรับระบบฐานข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้รวบรวมอยู่จะเชื่อมโยงกันทำให้สามารถจัดการข้อมูลต่างๆได้ง่าย ทั้งยังสนับสนุนการทำงานได้หลากหลายระบบปฏิบัติการ จึงได้รับความนิยมในการนำไปใช้งานกับเว็บ แอปพลิเคชัน (Web Application)

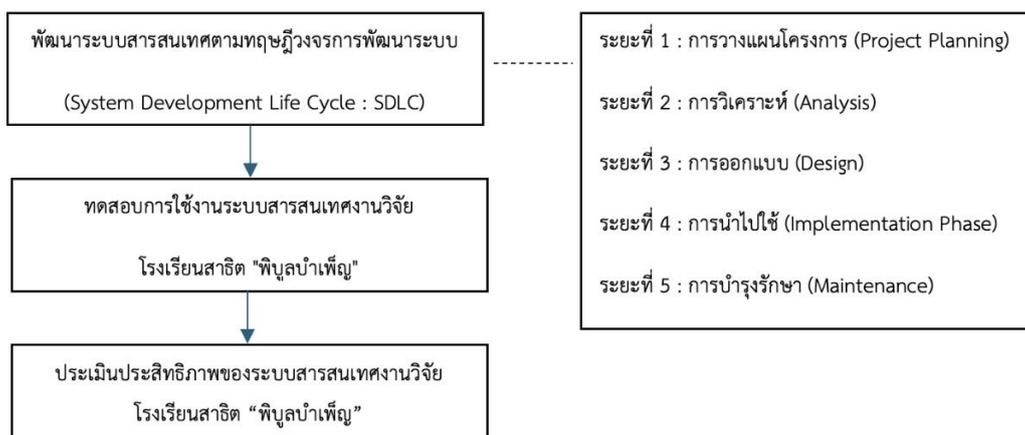
การพัฒนาาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย [6] หทัยชนก แจ่มถื่น และอนิรุทธ์ สติมัน (2558) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้หลักทฤษฎีวงจรการพัฒนา (SDLC) พบว่า 1) ผู้เชี่ยวชาญเสนอความเห็นวาระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นควรออกแบบและพัฒนาระบบด้วยโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล MySQL และภาษา PHP และแบ่งข้อมูลจัดเก็บเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลด้านการวิจัย และข้อมูลด้านผู้วิจัย 2) ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และผลการประเมินโดยกลุ่มผู้ใช้งานพบว่ามีประสิทธิภาพในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 ส่วน [7] เมธิกา พ่วงแสง และวิสุดา วรรณห่วย (2562) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการข้อมูลงานวิจัยในยุคดิจิทัลสำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า 1) ได้ออกแบบและพัฒนาระบบด้วยโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล MySQL และภาษา PHP ซึ่งฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการบันทึก แก้ไข ลบ เพิ่มเติม และสืบค้นข้อมูลได้ ผลการทำงานของระบบสามารถทำงานได้ถูกต้อง 2) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 ในขณะที่ [8] ภาณุวัฒน์ ชันจา (2565) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาาระบบสารสนเทศงานวิจัยเชิงพื้นที่สำหรับเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า 1) ได้ดำเนินการพัฒนาระบบโดยเลือกใช้ภาษา PHP สำหรับการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันและสร้างฐานข้อมูลประเภท MySQL เพื่อความยืดหยุ่นในการพัฒนาระบบและรองรับการใช้งานของผู้ใช้งานได้อย่างง่าย (Accessibility) ซึ่งผลการทำงานของระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 และ 3) กลุ่มผู้ใช้งานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมิน มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 เช่นเดียวกับ [9] ภรณ์ทิพย์ สุภาภรณ์ และคณะ (2566) ที่ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลงานบริหารจัดการงานวิจัยภายในสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยใช้แนวคิดการพัฒนาาระบบ (SDLC) พบว่า 1) ได้ทำการพัฒนาระบบด้วยโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล MySQL ใช้ Laravel เป็น Framework และใช้ภาษา PHP ในการเขียนโปรแกรม 2) กลุ่มผู้ใช้งานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมิน มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.24 นอกจากนี้ [10] สุรพงษ์ วิริยะ และคณะ (2567) ก็ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาพัฒนาระบบ (SDLC) พบว่า 1) ได้ทำการพัฒนาระบบด้วยการใช้ Bootstrap Framework ในการออกแบบ ส่วนการแสดงผลใช้ฐานข้อมูล MySQL

และภาษา PHP และ 2) ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86

จากการทบทวนหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการข้อมูลงานวิจัยส่วนใหญ่ อาศัยวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาซอฟต์แวร์ ซึ่งผลการทำงานของระบบพบว่าสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวางแผนและพัฒนาระบบสารสนเทศตามวงจรการพัฒนาระบบ โดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) ร่วมกับสถาปัตยกรรมแบบ Model View Controller (MVC) และนำระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL มาใช้ในการจัดการข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ตามหลักทฤษฎีวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) และทำการหาประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบ และผู้ใช้งานระบบที่ได้พัฒนาขึ้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยทำการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาระบบในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) สามารถเข้าถึงได้โดยสมาร์ทโฟน (Smart Phone) แท็บเล็ต (Tablet Computer) และคอมพิวเตอร์ผ่านโปรแกรมบราวเซอร์ (Web Browser) ซึ่งสามารถเข้าถึงได้โดยผ่านโดเมนเนม (Domain name) ของระบบ การใช้งานแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ส่วนของผู้ดูแลระบบ 2) ส่วนของผู้วิจัยที่ได้รับการสร้างรหัสผู้ใช้แล้ว และ 3) ส่วนของผู้ใช้งานทั่วไป

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประชากรที่ใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" คือ จำนวนผลงานหรือบทความจากงานวิจัยของบุคลากรโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2566 และ 2) ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบและด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย จำนวน 3 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบและด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย จำนวน 3 คน และ 2) ผู้ใช้งานซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยของโรงเรียน และบุคลากรที่มีความสนใจในการใช้บริการระบบสารสนเทศงานวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้น จำนวน 115 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ ระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" และ 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ และผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโดยผู้ใช้งาน

5. การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่ IRB1-018/2567 รหัสโครงการวิจัย HS019/2567 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญ

2. ระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3. แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" เพื่อใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบ และด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 20 ข้อ

4. แบบประเมินประสิทธิภาพของสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" เพื่อใช้สอบถามบุคลากรที่ปฏิบัติงานการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยของโรงเรียน และบุคลากรที่มีความสนใจในการใช้บริการระบบสารสนเทศงานวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 17 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผนเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 และปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญ และบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เพื่อเตรียมการทดลองใช้งานและประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. ขั้นวิเคราะห์และออกแบบ

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบและด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย จำนวน 3 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หลังจากนั้นได้ทำการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดรูปแบบในการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ"

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศตามทฤษฎีวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) โดยมีกระบวนการตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การออกแบบ การพัฒนา การทดสอบ การใช้งาน และการดูแลรักษาระบบ เพื่อให้ระบบสารสนเทศทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งาน

3. ขั้นตอนทดสอบการใช้งาน

3.1. ผู้วิจัยนำระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" ที่ได้พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบ และด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย จำนวน 3 คน ทดสอบการใช้งานระบบและประเมินประสิทธิภาพของระบบ โดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัย ทั้งนี้แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ ได้กลับคืนมาจำนวน

3 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 ผู้วิจัยนำระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" ที่ผ่านการตรวจประเมินคุณภาพและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบเกี่ยวกับความเข้าใจเนื้อหาสาระและภาษาที่ใช้กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 10 คน และดำเนินการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งผลการทดสอบพบว่า บุคลากรมีความเข้าใจข้อมูลสารสนเทศและภาษาที่ใช้ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยเป็นอย่างดี

3.3 ผู้วิจัยนำระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" ที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยของโรงเรียน และบุคลากรที่มีความสนใจในการใช้บริการระบบสารสนเทศงานวิจัย เพื่อเป็นการทดสอบการใช้งานระบบและประเมินประสิทธิภาพของระบบ ซึ่งผู้ใช้งานระบบสามารถตอบแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยในรูปแบบออนไลน์

4. ขั้นตอนหลังการทดสอบ

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" ทำการบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา โดยแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัย จำนวน 115 ฉบับ ได้กลับคืนมาจำนวน 93 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81

4.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปสรุปวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีการแปลผลตามเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของ [11] Best (1981) ดังต่อไปนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับดีมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

สำหรับข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใช้การสรุปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) และรายงานผลข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

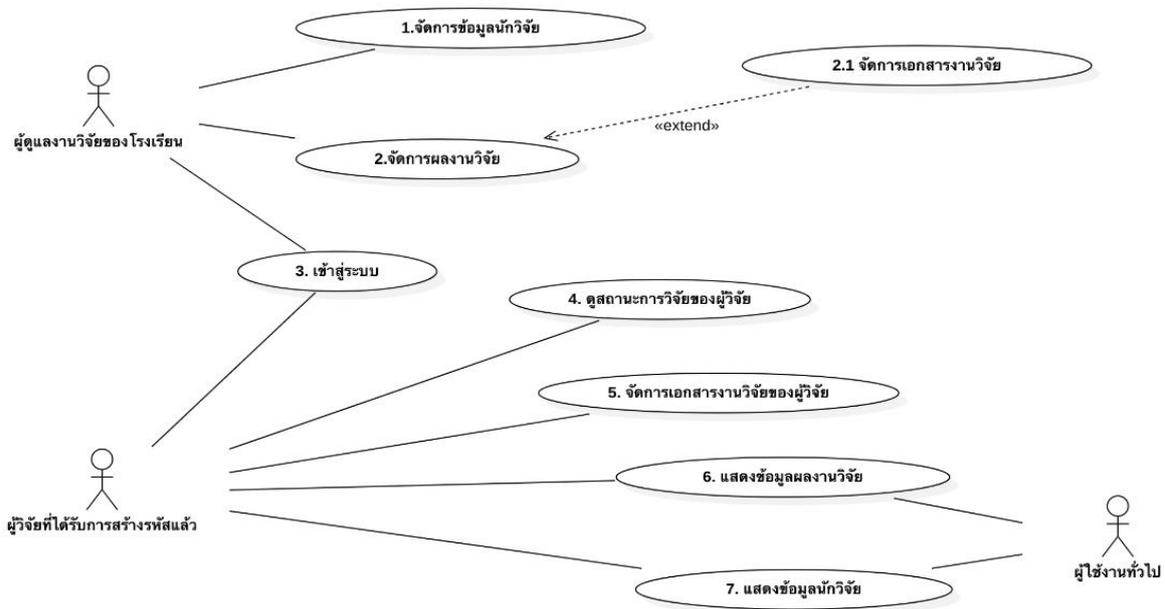
การวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัย สำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย สรุปได้คือ 1) ขอบข่ายของการเก็บข้อมูลงานวิจัย ควรประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุลของผู้วิจัย ข้อมูลของผลงานวิจัย รูปภาพนักวิจัย อีเมล ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าคุณไม่ควรเผยแพร่หรือแสดงข้อมูลที่ไม่จำเป็นเพื่อรักษาข้อมูลส่วนตัวของนักวิจัย 2) ขอบข่ายของการเก็บข้อมูลของผลงานวิจัย ควรประกอบด้วย ชื่อผลงานวิจัยเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คำสำคัญ และไฟล์

เอกสารงานวิจัยโดยควรใส่ลายน้ำเพื่อแสดงความมีลิขสิทธิ์ และ 3) ขอบข่ายของการเก็บข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรประกอบด้วย รายละเอียดข้อมูลการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน และข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อแสดงความน่าเชื่อถือของงานวิจัยนั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยสรุปได้คือ 1) โครงสร้างในการพัฒนาระบบควรใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นโอเพนซอร์ส (Open Source) ที่เหมาะกับสถานศึกษาโดยควรเลือกใช้ภาษาพีเอชพี (PHP Hypertext Preprocessor) ใช้สถาปัตยกรรมแบบ Model View Controller (MVC) และระบบจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) 2) ข้อมูลในส่วนของผู้ดูแลระบบ ควรมีความสามารถในการจัดการข้อมูลของผู้วิจัย จัดการข้อมูลของผลงานวิจัย และจัดการข้อมูลผู้ใช้งานระบบ 3) ข้อมูลในส่วนของผู้ใช้งานระบบ ควรมีความสามารถในการจัดการข้อมูลของผลงานวิจัยและถ่ายโอนข้อมูลหรืออัปโหลด (Upload) เอกสารข้อมูลของผลงานวิจัย 4) ข้อมูลในส่วนของผู้ใช้งานทั่วไป ควรมีความสามารถในการเข้าสู่ข้อมูลผลงานวิจัย เข้าสู่ข้อมูลเอกสารงานวิจัย และสืบค้นข้อมูลผลงานวิจัย และ 5) การแสดงผลควรเข้าใช้งานได้โดยง่าย มีเมนูภาษาที่ไม่ซับซ้อน สีของระบบควรให้ความรู้สึกสบายสายตารวมทั้งสามารถรองรับการแสดงผลทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล สมาร์ทโฟน (Smart Phone) และแท็บเล็ต (Tablet Computer)

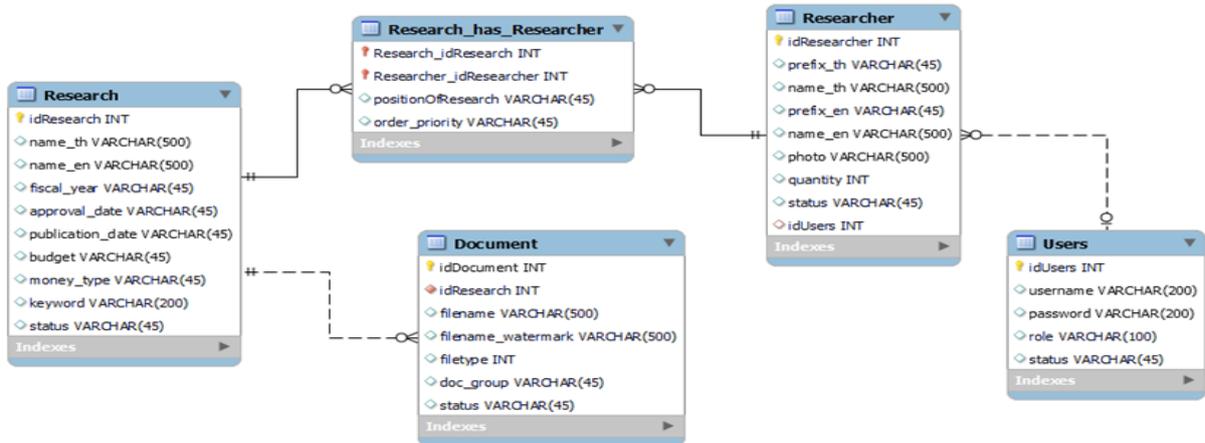
2. ผลการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตของระบบที่จะพัฒนาขึ้นโดยการสร้างเครื่องมือแบบจำลอง (User case) โดยจำแนกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานระบบ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ผู้ดูแลระบบ 2) ผู้วิจัยที่ได้รับการสร้างรหัสแล้ว และ 3) ผู้ใช้งานทั่วไป ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 User case Diagram แสดงการทำงานของระบบสารสนเทศงานวิจัย

นอกจากนี้ในส่วนของการพัฒนาระบบสารสนเทศ ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบสารสนเทศที่สามารถเข้าใช้งานได้กับคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ตที่เข้าผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยสามารถเปิดการใช้งานผ่านโปรแกรมบราวเซอร์ที่อยู่ในอุปกรณ์ข้างต้น ซึ่งรองรับการทำงานในทุกขนาดของหน้าจอ (Responsive Web) จะทำให้การแสดงผลในแต่ละอุปกรณ์มีความเหมาะสมขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ภาษาพีเอชพี (PHP Hypertext Preprocessor) นำสถาปัตยกรรมแบบ Model View

Controller (MVC) มาพัฒนาระบบสารสนเทศโดยนำระบบจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) มาใช้ในการจัดการข้อมูล ทั้งนี้ได้ตั้งชื่อระบบสารสนเทศนี้ว่า “ระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต พิบูลบำเพ็ญ” โดยระบบสารสนเทศนี้มีคุณสมบัติ 2 ด้าน คือ 1) ด้านการแสดงผลสำหรับผู้ใช้งานทั่วไป ผู้ที่มีความสนใจเข้าสืบค้น เพื่อแสดงข้อมูลรายละเอียดของผลงานวิจัยที่ต้องการสืบค้น 2) ด้านการใช้งานของผู้ใช้งานที่เป็นนักวิจัย เพื่อเข้าสู่ระบบรักษาความปลอดภัย (Login) และให้ผูวิจัยได้นำเข้าข้อมูลงานวิจัย

ภาพที่ 3 แบบจำลองข้อมูล (Entity Relationship Diagram: ERD) ของระบบสารสนเทศงานวิจัย

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบและด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบและด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย

หัวข้อการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{x}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
1. ด้านการนำข้อมูลเข้า (Input)			
1. การนำเข้าข้อมูลมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เข้าใจได้ง่าย	4.00	1.00	ดี
2. มีการนำเข้าข้อมูลแบบใช้ตัวเลือก มีความสะดวก และข้อมูลมีให้เลือกครบถ้วน	3.67	1.53	ดี
3. มีการตรวจสอบข้อมูลที่ผิดพลาด มีการแจ้งเตือนที่ชัดเจนเข้าใจง่าย	3.67	1.53	ดี
4. การนำเข้าข้อมูลแบ่งเป็นหมวดหมู่ชัดเจน	4.00	1.73	ดี
5. การนำเข้าข้อมูลเพื่อค้นหามีความหลากหลายเหมาะสม	4.00	1.00	ดี
6. การนำเข้าบันทึกข้อมูลมีความรวดเร็ว	5.00	0.00	ดีมาก
7. การแก้ไขหรือการนำเข้าข้อมูลสามารถทำได้โดยเหมาะสม	3.67	1.53	ดี
8. สามารถนำเข้าข้อมูลได้จากหลายแพลตฟอร์ม	3.67	0.58	ดี
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	3.69	0.95	ดี
2. ด้านกระบวนการทำงาน (Process)			
1. การเข้าใช้ระบบ มีขั้นตอนไม่ซับซ้อนเข้าใจง่าย	4.33	0.58	ดี
2. การบันทึกข้อมูลมีความรวดเร็วและครบถ้วน	5.00	0.00	ดีมาก
3. การสืบค้นหรือค้นหา มีความรวดเร็วและตรงเป้าหมาย	4.33	0.58	ดี

หัวข้อการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
4. มีความปลอดภัยในการทำงาน ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ	4.67	0.58	ดีมาก
5. มีการเชื่อมโยงข้อมูลถูกต้องครบถ้วน	4.33	0.58	ดี
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.53	0.23	ดีมาก
3. ด้านการแสดงผลข้อมูล (Output)			
1. การแสดงข้อมูลถูกต้องรวดเร็วเป็นระเบียบ ตัวอักษรชัดเจน	4.67	0.58	ดีมาก
2. การเข้าถึงข้อมูลมีการจัดระเบียบแยกประเภทหมวดหมู่ ชัดเจน	4.33	0.58	ดี
หัวข้อการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
3. การจัดตำแหน่งเครื่องมือค้นหา เมนู องค์ประกอบบนหน้าจอมีความเหมาะสม	4.00	0.00	ดี
4. คำศัพท์ที่ใช้ถูกต้องและสามารถเข้าใจได้ง่าย	5.00	0.00	ดีมาก
5. มีรายงานสรุปผลที่ครอบคลุมดูง่าย	4.33	0.58	ดี
6. องค์ประกอบของระบบไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่าย	4.33	0.58	ดี
7. การเชื่อมโยงไปหน้าต่าง ๆ ถูกต้องเข้าถึงได้ง่าย	4.00	1.00	ดี
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.38	0.36	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม	4.29	0.29	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบ และด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย จำนวน 3 ท่าน มีความคิดเห็นว่า ระบบสารสนเทศงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการนำข้อมูลเข้า (Input) 2) ด้านกระบวนการทำงาน (Process) และ 3) ด้านการแสดงผลข้อมูล (Output) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.29 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านกระบวนการทำงาน (Process) มีประสิทธิภาพในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.23 ส่วนในด้านการนำข้อมูลเข้า (Input) และด้านการแสดงผลข้อมูล (Output) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี โดยด้านการนำข้อมูลเข้า (Input) มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 3.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.95 และด้านการแสดงผลข้อมูล (Output) มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.36

4. ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัย โดยบุคลากรที่ปฏิบัติงานการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยของโรงเรียน และบุคลากรที่มีความสนใจในการใช้บริการระบบสารสนเทศงานวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัย โดยบุคลากรที่ปฏิบัติงานการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยของโรงเรียน และบุคลากรที่มีความสนใจในการใช้บริการระบบสารสนเทศงานวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้น

หัวข้อการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
1. ด้านเนื้อหา			
1. ข้อมูลครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการของผู้ใช้งาน	4.61	0.49	ดีมาก
2. ปริมาณข้อมูลเพียงพอเหมาะสม	4.51	0.58	ดีมาก
3. เมนูการใช้งานเข้าใจใช้งานง่าย	4.46	0.73	ดี
4. สะดวกต่อการสืบค้นข้อมูล	4.62	0.57	ดีมาก

หัวข้อการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
5. เกิดประโยชน์ในการสืบค้นและนำไปใช้ต่อ	4.73	0.45	ดีมาก
6. ความถูกต้องของข้อมูล นำเชื่อถือ	4.63	0.51	ดีมาก
7. การเข้าถึงมีความรวดเร็วและง่าย	4.69	0.59	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.61	0.56	ดีมาก
2. ด้านการออกแบบ			
1. การแสดงผลรวดเร็ว	4.66	0.48	ดีมาก
2. การแสดงผลง่ายต่อการใช้งาน	4.63	0.57	ดีมาก
3. ระบบเป็นระเบียบชัดเจนและน่าสนใจ	4.63	0.60	ดีมาก
4. รูปแบบการแสดงผลมีความเหมาะสม	4.67	0.52	ดีมาก
5. ข้อความแสดงผลสามารถสื่อสารได้ชัดเจน	4.63	0.51	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.65	0.53	ดีมาก
3. ด้านการนำไปใช้			
1. ประสิทธิภาพต่อภาพรวมการใช้บริการระบบ	4.59	0.54	ดีมาก
2. ข้อมูลที่ได้รับนำไปใช้และต่อยอด	4.53	0.62	ดีมาก
3. ข้อมูลเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้	4.65	0.52	ดีมาก
4. มีประโยชน์ต่อผู้สนใจ	4.75	0.48	ดีมาก
5. มีความปลอดภัยต่อการใช้ข้อมูล	4.74	0.49	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.65	0.53	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.64	0.54	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยของโรงเรียน และบุคลากรที่มีความสนใจในการใช้บริการระบบสารสนเทศงานวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้นมีความคิดเห็นว่า ระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการออกแบบ และ 3) ด้านการนำไปใช้ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.64$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.54 ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด พบว่า ด้านการออกแบบ และด้านการนำไปใช้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมากเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.65$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.54 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.61$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.56

นอกจากนี้บุคลากรของโรงเรียนก็ได้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยสรุป เช่น 1) ด้านเนื้อหา มีความเห็นว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาสม่ำเสมอให้เป็นปัจจุบัน ควรเพิ่มบทความวิจัยจากวารสารที่ผู้วิจัยได้นำไปเผยแพร่ตีพิมพ์ตามหลักเกณฑ์การรับทุนอุดหนุนการวิจัย 2) ด้านการออกแบบ มีความเห็นว่า การแสดงการสรุปจำนวนงานวิจัยควรให้เรียงปีจากน้อยด้านซ้าย มากด้านขวาเพื่อลดความสับสนระบบการค้นหาควรเริ่มต้นด้วยตัวเลือกค้นหาจากทุกอย่างก่อนเพื่อสะดวกในการค้นหา 3) ด้านเนื้อหา มีความเห็นว่า ควรมีการเก็บข้อมูลงบประมาณทุนวิจัยในภาพรวมแต่ละปี เพื่อง่ายต่อการแสดงกราฟภาพรวมของโรงเรียนในการสนับสนุนทุนวิจัยต่อบุคลากร และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และ 4) ด้านการนำไปใช้ มีความเห็นว่าสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ง่ายสะดวกกว่าแต่ก่อนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำวิจัยของโรงเรียน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยสำหรับโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย สรุปได้คือ 1) ข้อมูลงานวิจัยควรประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุลของผู้วิจัย ข้อมูลของผลงานวิจัย รูปภาพนักวิจัย อีเมล 2) ข้อมูลของผลงานวิจัยควรประกอบด้วย ชื่อผลงานวิจัยเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คำสำคัญ ไฟล์เอกสารงานวิจัย ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ และรายละเอียดข้อมูลการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [6] หทัยชนก แจ่มถื่น และอนิรุทธ์ สติมัน (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร” ที่พบว่าระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นนั้นควรแบ่งข้อมูลจัดเก็บเป็น 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลด้านการวิจัย เช่น ชื่องานวิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ การ Download File เอกสาร และ 2) ข้อมูลด้านผู้วิจัย เช่น ชื่อผู้วิจัย สาขาวิชา ปีการศึกษา รายละเอียดข้อมูลของงานวิจัย และรายละเอียดข้อมูลการตีพิมพ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้ โครงสร้างในการพัฒนาระบบควรใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นโอเพนซอร์สที่มีความเหมาะสมกับสถานศึกษา โดยควรใช้ภาษาพีเอชพี (PHP Hypertext Preprocessor) ใช้สถาปัตยกรรมแบบ Model View Controller (MVC) และระบบจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) สอดคล้องกับงานวิจัยของ [7] เมทิกา พวงแสง และวิสุตา วรรณห่วย (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการข้อมูลงานวิจัยในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร” ก็ได้ดำเนินการพัฒนาระบบโดยใช้โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) และภาษาพีเอชพี (PHP) ซึ่งฐานข้อมูลพัฒนาขึ้นมีความสามารถในการบันทึก แก้ไข ลบ เพิ่มเติม และสืบค้นข้อมูลได้ ผลการทำงานของระบบสามารถทำงานได้ถูกต้อง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

2. ผลการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ ทำให้ได้ระบบสารสนเทศที่สามารถใช้งานได้กับคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ตที่เข้าผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยสามารถเปิดการใช้งานผ่านโปรแกรมบราวเซอร์ที่อยู่ในอุปกรณ์ข้างต้น ซึ่งรองรับการทำงานในทุกขนาดของหน้าจอ (Responsive Web) จะทำให้การแสดงผลในแต่ละอุปกรณ์มีความเหมาะสมขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ภาษาพีเอชพี (PHP Hypertext Preprocessor) และใช้สถาปัตยกรรมแบบ Model View Controller (MVC) มาพัฒนาระบบสารสนเทศโดยนาระบบจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) มาใช้ในการจัดการข้อมูล โดยระบบสารสนเทศนี้มีคุณสมบัติใน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการแสดงผลสำหรับผู้ใช้งานทั่วไป ผู้ที่สนใจเข้าสืบค้น เพื่อแสดงข้อมูลรายละเอียดของผลงานวิจัยที่ต้องการสืบค้น และ 2) ด้านการใช้งานของผู้ใช้งานที่เป็นนักวิจัย เพื่อเข้าสู่ระบบรักษาความปลอดภัย (Login) และให้ผู้วิจัยได้นำเข้าข้อมูลงานวิจัย ทั้งนี้การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มีรูปแบบที่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ [8] ภาณุวัฒน์ ชันจา (2565) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยเชิงพื้นที่สำหรับเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ” พบว่า ได้ดำเนินการพัฒนาระบบโดยเลือกใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) สำหรับการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันและสร้างฐานข้อมูลประเภทมายเอสคิวแอล (MySQL) เพื่อความยืดหยุ่นในการพัฒนาระบบและรองรับการใช้งานของผู้ใช้งานได้อย่างง่าย (Accessibility) ซึ่งผลการทำงานของระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบและด้านการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย จำนวน 3 ท่าน พบว่า ระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการนำเข้าข้อมูลเข้า (Input) 2) ด้านกระบวนการทำงาน (Process) และ 3) ด้านการแสดงผลข้อมูล (Output) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.29$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.29 ทั้งนี้เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปรผลค่าเฉลี่ยจะอยู่ในช่วงคะแนนที่ 3.51 – 4.50 หมายความว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ [6] หทัยชนก แจ่มถื่น

และอนิรุทธ์ สติมัน (2558) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมีประสิทธิภาพดี (ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.59) รวมทั้งงานวิจัยของ [10] สุรพงษ์ วิริยะ และคณะ (2567) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา” ก็พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.86

4. ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานวิจัย โดยบุคลากรที่ปฏิบัติงานการให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยของโรงเรียน และบุคลากรที่มีความสนใจในการใช้บริการระบบสารสนเทศงานวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้นพบว่า ระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการออกแบบ) และ 3) ด้านการนำไปใช้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.54 ทั้งนี้เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปรผลค่าเฉลี่ยจะอยู่ในช่วงคะแนนที่ 4.51 – 5.00 หมายความว่า บุคลากรของโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ระบบสารสนเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ [8] ภาณุวัฒน์ ชันจา (2565) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยเชิงพื้นที่สำหรับเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ” พบว่า กลุ่มผู้ใช้งานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมิน มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.61 เช่นเดียวกับการศึกษาของ [9] ภรณ์ทิพย์ สุภาภรณ์ และคณะ (2566) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการข้อมูลงานบริหารจัดการงานวิจัยภายในสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี” ก็พบว่า กลุ่มผู้ใช้งานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมิน มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.24

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้จึงสรุปได้ว่าระบบสารสนเทศงานวิจัยโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการให้จัดการข้อมูลและการบริหารงานวิจัยของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังสามารถตอบสนองการทำงานของผู้ใช้งานได้ถูกต้องตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ครอบคลุมทุกกระบวนการของการวิจัย เช่น การรายงานความก้าวหน้าในแต่ละขั้นตอน หรือช่วงระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัย การจัดส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เป็นต้น
2. ควรตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในการเป็นข้อมูลทางสถิติ และการบริหารงานวิจัยของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน งานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณต่อเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และขอขอบคุณครอบครัวที่คอยให้กำลังใจตลอดการทำวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบพระคุณโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ กองทุนเพื่อการวิจัยโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การวิจัยนี้เป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

- [1] O'Brien, J.A., & Marakas, G.M. (2011). *Management information systems*. McGraw-Hill/Irwin.
- [2] โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา. (2567). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assesment Report: SAR) ปีการศึกษา 2566. โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [3] Laudon, K.C., & Laudon, J.P. (2020). *Management Information Systems: Managing the Digital Firm* (16th ed.). Pearson.
- [4] โอลาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2566). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- [5] ธีระพล ลิ้มศรัทธา. (2562). ออกแบบวัตถุ รูปแบบและสถาปัตยกรรมด้วย. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- [6] ทพชัยนงก์ แจ่มถีน และอนิรุทธ์ สติมัน. (2558). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(2), 893-911.
- [7] เมทิกา พ่วงแสง และวิสุตา วรรมห้วย. (2562). การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการข้อมูลงานวิจัยในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. *วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*, 4(1), 8-17.
- [8] ภาณุวัฒน์ ชันจา. (2565). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยเชิงพื้นที่สำหรับเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 18(1), 64-74.
- [9] ภรณ์ทิพย์ สุภาภรณ์, ลัดดา เชิดชมกลิ่น, อังคณา วุฒิ และเกษรินทร์ ตีระนา. (2566). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลงานบริหารจัดการงานวิจัยภายในสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 22(2), 88-97.
- [10] สุรพงษ์ วิริยะ, อุทัยวรรณ แก้วตะคุ, Nguyen Hoanh Anh และกิติพิเชษฐ์ ฐูปูชา (2567). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. *วารสารวิชาการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี*, 10(1), 22-35.
- [11] Best, J. W. (1981). *Research in Education* (4th ed.). Englewood Cliff, Prentice - Hall.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร

Factors Influencing the Saving Behavior of Private Company Employees in the Central Business District of Bangkok

คชภัค จิรวัชรพล^{1*}, บุญมี ยอมพันธ์², กรรณิกา แสงสุริศรี³, และ คชศักย์ มหารมณ⁴

Kachapak Chiravacharapol¹, Boonmee Yomphan², Kannika Saengsurisri³, and Khotchasak Maharom⁴

^{1*, 2, 3, 4} คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

^{1*, 2, 3, 4} Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok,
Thailand

Received: May 14, 2024 Revised: October 4, 2024 Accepted: November 1, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม และพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบผลรวมของสัดส่วนกำลังสอง และสถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 – 50 ปี สถานภาพโสด ไม่มีบุตร ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นงานทางด้านงานการตลาด/การขาย ทำงานในระดับปฏิบัติการ (เจ้าหน้าที่/พนักงาน) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท และมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 30,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อยังปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยตนเองเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการออม จะออมเมื่อมีโอกาสพิเศษ มีความไม่แน่นอนในการออม จำนวนเงินในแต่ละครั้งในการออมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท รูปแบบในการออมคือการนำเงินฝากธนาคาร เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน ส่วนผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ ± 1.129

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม พนักงานบริษัทเอกชน เขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ

Abstract

The objective of this research is to study the personal factors influencing saving behavior, the factors affecting saving behavior, and the saving behavior of private company employees in the central business

*Corresponding author. Tel.: 095 4325355

Email address: kachapak.j@mail.rmutk.ac.th

DOI: 10.14456/lartsj.2025.3

district of Bangkok. The sample group consists of 400 private company employees located in Bangkok's central business district. A questionnaire was used as a tool for data collection. Statistics used for data analysis include percentage, mean, standard deviation, chi-square test, and multiple regression analysis. The research findings revealed that the majority of respondents were female, aged between 41 and 50 years old, single, no children, with the bachelor's degree education level. Their job characteristics were in marketing/sales positions at the operational level (officer/employee) with an average monthly income of 20,001 to 40,000 baht, and the average monthly expenses were 10,001 to 30,000 baht. The respondents placed significant importance on social and economic factors overall. They themselves were the main influence on their saving decisions, tend to save on special occasions, experience uncertainty in their saving, and the amount saved each time was less than or equal to 10,000 baht. The form of saving was depositing money in banks for emergency use. The hypothesis testing results was found that personal factors influenced saving behavior with statistical significance at the .05 level. Social and economic factors were significantly related to the saving behavior of private company employees in the central business district of Bangkok at the .05 statistical significance level with a prediction error of 1.129.

Keywords: Saving behavior, Private company employees, Central business district

บทนำ

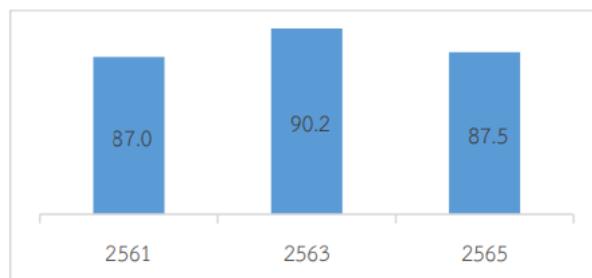
สถานการณ์ในสังคมโลกมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และผลกระทบจากสงครามที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งซึ่งยังไม่มีแนวโน้มที่จะคลี่คลายในทิศทางที่ดีได้ทำให้ภาวะเศรษฐกิจโลกเกิดการถดถอย รวมทั้งปัญหาของบางประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลการเกิดใหม่ของประชากรไทย 5 ปีซ้อนหลังมีการลดลงอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราการทดแทนต่ำกว่า 2 ปัจจุบันอยู่ที่ 1.2 ขณะที่ในทางกลับกัน ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า ปี 2561 จำนวน 10.66 ล้านคน ปี 2562 จำนวน 11.13 ล้านคน ปี 2563 จำนวน 11.62 ล้านคน ปี 2564 จำนวน 12.24 ล้านคน และปี 2565 จำนวน 12.69 ล้านคน สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้โครงสร้างประชากรไทย โดยข้อมูลจากสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระบุว่า ปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์แล้ว โดยปี 2566 มีผู้สูงวัย 20% วัยแรงงาน 63% และวัยเด็กเพียง 16% และในปี 2583 เข้าสู่ “สังคมสูงอายุระดับสุดยอด” คาดการณ์ว่าจะมีผู้สูงอายุถึง 30% ขณะที่วัยแรงงานลดลงเหลือ 55% และวัยเด็กเพียง 12% [1] (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2565)

สำหรับประเทศไทยพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร เกิดจากปัญหาอัตราการเกิดน้อยลง ผู้สูงวัยมีอายุยืนยาวมากขึ้น รวมทั้งยังไม่มีแผนรองรับที่เป็นรูปธรรมและผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีฐานะยากจน จากปัญหาดังกล่าวสามารถสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาหลัก ๆ ที่ต่างประเทศนิยมนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางเตรียมรับมือกับสังคมสูงวัยดังนี้ การขยายอายุเกษียณเป็นนโยบายที่สามารถทำได้ในระยะสั้น การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงวัย การเพิ่มทักษะและจัดหางานที่เหมาะสม การยกระดับคุณภาพชีวิตที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การมีส่วนร่วมและประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ต่อแรงงานเป็นการเพิ่มรายได้ให้ผู้สูงอายุหรือมีการวางแผนทางด้านเงินก่อนเกษียณอย่างยั่งยืนผ่านการออมประเภทต่าง ๆ และท้ายที่สุดจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในปี 2566 ครัวเรือนทั่วราชอาณาจักร มีรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ 29,030 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 70. โดยเป็นรายได้จากการทำงาน ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ 23,695 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.1 โดยเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น 197,255 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.7 โดยเป็นหนี้สินซื้อ/เช่าซื้อบ้าน และ/หรือที่ดินสูงสุด และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้ คิดเป็นร้อยละ 81.6 [2] (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566)

สัดส่วนของคนไทยที่มีการเก็บออมในปี 2565 อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 87.5 แม้จะลดลงจากครั้งก่อนที่ร้อยละ 90.2 แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่สูงกว่า ปี 2561 ก่อนที่จะเกิดการเกิดสถานการณ์โควิด-19 ทั้งนี้วิธีการในการเก็บออมที่คนไทยส่วนใหญ่เลือกใช้คือ การเก็บออมเป็นเงินสด (ร้อยละ 75.4) การเก็บเงินในบัญชีที่เปิดไว้สำหรับเพื่อออมโดยเฉพาะ (ร้อยละ 53.3) ส่วนการเก็บออมผ่านการลงทุน (ร้อยละ 2.6) ทั้งนี้การเก็บออมเงินพิจารณาจากความเสี่ยงเป็นสิ่งสำคัญ [3] (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงร้อยละของผู้ที่มีการเก็บออมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา

ที่มา: [3] ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทย ปี 2565.

<https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2565ThaiFLsurvey.pdf>

คนไทยมีพฤติกรรมการออมที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าอดีตไม่ว่าจะเป็น การออมเพื่อใช้จ่ายในช่วงหลังการเกษียณ การออมเพื่อการซื้อบ้าน และการออมเพื่อการศึกษาบุตร แต่สิ่งที่ยังเป็นปัญหาคือ มีเพียงร้อยละ 25 เท่านั้น ที่สามารถวางแผนการออมเพื่อการเกษียณและทำได้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ ขณะที่ร้อยละ 34.3 มีการออมเพื่อใช้ในยามเกษียณแต่ไม่สามารถทำได้ตามแผนที่วางไว้ ร้อยละ 21 ได้แต่คิดแต่ยังไม่ได้เริ่มลงมือทำ และร้อยละ 19.7 ยังไม่ได้เตรียมการเพื่อเกษียณอายุเลย แปลว่า ในคน 100 คนจะมีเพียงแค่ 25 คนที่จะเกษียณอายุได้ตามแผน ในขณะที่อีก 75 คนจะเกษียณอายุไม่ได้ กล่าวได้ว่าสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ต่ำมาก ดังนั้น ทุกคนต้องตระหนักและลุกขึ้นมาปรับลดขอบการการเงินของตนเองอย่างจริงจัง ต้องเพิ่มรายได้ ลดการจ่ายที่จะนำไปสู่การก่อหนี้ และต้องเพิ่มระดับการออมให้มากขึ้น ขณะที่ภาครัฐต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ประชาชนลดการก่อหนี้ และใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างรอบคอบ ไม่บั่นทอนวินัยทางการเงิน และการคลัง [4] (นิภาพันท์ พูนเสถียรทรัพย์, 2567)

ดัชนีความพร้อมเพื่อการเกษียณ (National Retirement Readiness Index: NRRI) พบว่า ตัวเลขความพร้อมด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยของประเทศมีความพร้อมต่ำกว่า 40% ขณะที่ความพร้อมด้านสุขภาพ มีความพร้อมในระดับที่สูงกว่าด้านการเงิน จากการสำรวจการใช้จ่ายของคนสูงวัย พบว่า จำนวนเงินที่จะเพียงพอที่จะอยู่รอดได้หลังเกษียณคือ 3 ล้านบาทต่อคน แต่ปัจจุบันมีการใช้จ่ายกันที่ระดับ 10,000 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีส่วนด้านการออมที่สำคัญที่สุด อันดับแรกคือ มีความรู้ถึงประโยชน์ของการออม รองลงมาคือ ภาครัฐ ต้องมีบทบาทในการกำหนดนโยบายสนับสนุนทักษะทางการเงิน โดยเปิดเผยว่า แรงงานในระบบ สามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้สูงสุด 15% ของรายได้ แต่ไม่เกิน 500,000 บาท แต่ถ้ามีการออมสูงกว่า 30% ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี [5] (พรอนงค์ บุชราตระกูล และคณะ, 2564) ผลการสำรวจภาวะการ

ทำงานของประชากรเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 พบว่าผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 59.17 ล้านคน เป็นผู้ที่ยู่ในกำลังแรงงานหรือผู้ที่พร้อมจะทำงาน 39.99 ล้านคน ส่วนผู้ที่ยอยู่นอกกำลังแรงงานหรือผู้ที่ไม่พร้อมทำงาน 19.18 ล้านคน เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนเมษายน พ.ศ. 2567 พบว่า ผู้มีงานทำเพิ่มขึ้น 0.05 ล้านคน จาก 39.09 ล้านคน เป็น 39.14 ล้านคน [6] (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567) และผู้ประกันตนมาตรา 33 เดือนเมษายน 2567 มีจำนวน 11.857 ล้านคน [6] (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของพฤติกรรมกรรมการออมของประเทศไทย จึงได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำผลที่ได้จากการศึกษานี้ไปเป็นแนวทางการปรับปรุงและการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสร้างความยั่งยืนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีความต้องการถือเงินของจอห์น เมนาร์ด เคนส์ (The Keynesian Theory of Money Demand)

ตามทฤษฎีของ John Maynard Keynes (1936) ได้อธิบายถึงความต้องการถือเงิน (Demand for money) หรืออุปสงค์ต่อการถือเงินและอุปทานของเงิน (Supply for Money) ในระบบเศรษฐกิจนั้นมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ย ด้านอุปสงค์ต่อการถือเงินนั้น เคนส์ให้แนวคิดไว้ 3 ประการ คือ

1.1 ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายประจำวัน (Transaction Demand for Money) ประชาชนและหน่วยธุรกิจย่อมมีความจำเป็นต้องถือเงินเพื่อใช้จ่ายประจำวัน สำหรับผู้บริโภคนั้นการถือเงินประเภทนี้จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรายได้โดยที่รายได้อาจจะเป็นตัวที่สมมติให้แปรผกผันกับปริมาณของรายจ่าย และระยะเวลาที่จะจ่ายเงินงวดใหม่เป็นสำคัญ ดังนั้น อุปสงค์ต่อการถือเงินเพื่อการใช้จ่ายประจำวันจะขึ้นอยู่กับรายได้และความสัมพันธ์กันในเชิงบวก และยิ่งขึ้นกับอัตราดอกเบี้ยที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบอีกด้วย

1.2 ความต้องการถือเงินเพื่อไยยามฉุกเฉิน (Precautionary Demand for Money) บุคคลยังมีความต้องการถือเงินในกรณีฉุกเฉินเนื่องจากความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายในอนาคตที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อรักษาพยาบาลเนื่องจากเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย ค่าใช้จ่ายค่าซ่อมแซมต่าง ๆ หรือกรณีว่างงาน ส่วนในกรณีของธุรกิจอาจจะเกิดรายรับที่จะได้ไม่แน่นอนไปตามเป้าหมาย เป็นต้น ความต้องการถือเงินเพื่อไยยามฉุกเฉินนี้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้และความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในทิศทางตรงกันข้าม ถ้าหากอัตราดอกเบี้ยสูง ถึงระดับหนึ่งความต้องการถือเงินไยยามฉุกเฉินจะลดลง

1.3 ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (Speculative Demand for Money) การถือเงินประเภทนี้ของบุคคลหรือหน่วยธุรกิจจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับอัตราดอกเบี้ยในปัจจุบันและการคาดคะเน การเปลี่ยนแปลงระดับอัตราดอกเบี้ยในอนาคต [7] Keynes, J.M. (1936)

2. การออมและพฤติกรรมการออม

การออม หมายถึงการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เมื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ การออมส่วนใหญ่มีอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียด้านเงินต้นต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ สัดส่วนที่เหมาะสมควรออมเงินประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้แต่ละเดือน [3] (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

พฤติกรรมการออม หมายถึง จำนวนเงินออมที่กันจากรายได้มา เก็บสะสมไว้เพื่อมีไว้ใช้จ่ายในอนาคต โดยการออมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าของเงินต้น โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเงินต้นเป็นสำคัญ [8] (ศิวิล กรุณาเพ็ญ, 2560)

3. เขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร (Central Business District: CBD) หมายถึง เป็นที่ตั้งขององค์กรธุรกิจและหน่วยงานสำคัญต่าง ๆ ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วน การคมนาคมสะดวกสบาย พื้นที่ขนาดใหญ่เพื่อการพาณิชย์ พื้นที่สาธารณะของชุมชน และการเติบโตของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่สีลม สาทร ถนนพระรามที่ 4 เพลินจิต ถนนวิฑูร์ อโศกมนตรี สุขุมวิท (ช่วงต้นถึงซอยสุขุมวิท 24) สยาม ราชเทวีและชิดลม [9] (CBRE, 2566)

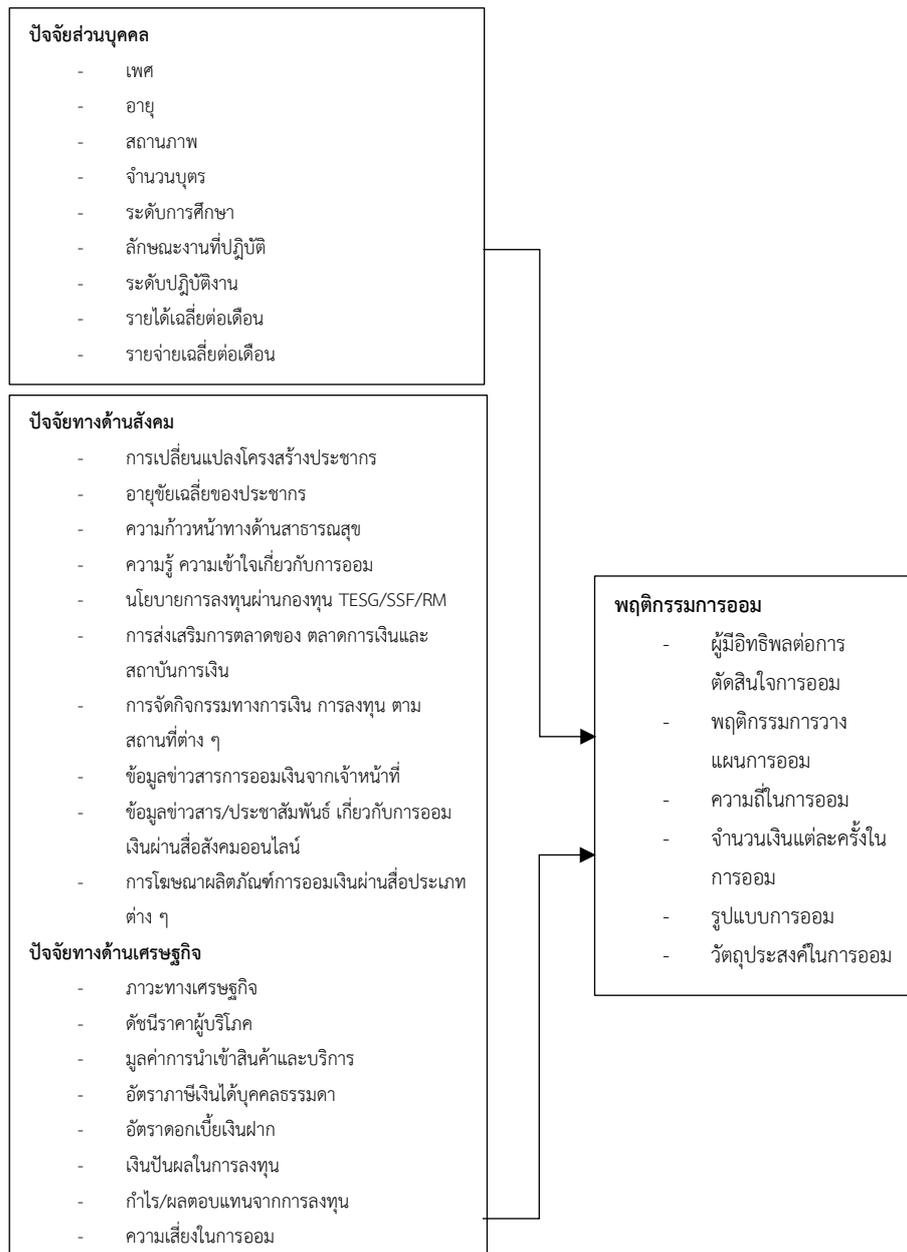
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

[10] ขจรเกียรติ เพียรสร้าง (2560) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออม และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด กลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด ประเภทสามัญ จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบบชั้นภูมิและการสุ่มแบบง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และไคร้สแควร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 20 - 29 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. มีชั้นยศจ่าตรี-จ่าเอก มีอายุรับราชการตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป มีรายได้ 10,000 - 15,000 บาท มีรายจ่ายภายในครัวเรือนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 5,000 - 10,000 บาท มีสมาชิกในครัวเรือน 3 คน ส่วนใหญ่มีผู้อุปการะ พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด พบว่าปริมาณการออมค่าหุ้นสหกรณ์ต่อเดือน 500 - 1,000 บาท ส่วนใหญ่มีการวางแผนการออมไว้เนื่องจากจากการออมค่าหุ้นสหกรณ์ วัตถุประสงค์ในการออมของสมาชิกสหกรณ์คือออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินมากที่สุด มีการออมในรูปแบบเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และเหตุผลที่เลือกออมกับสหกรณ์มากที่สุดคือเพื่อให้ทรัพย์สินมีเงินหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ารายได้และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด ด้านวัตถุประสงค์การออม รูปแบบการออม และปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด ทั้งวัตถุประสงค์การออม รูปแบบการออม และปริมาณการออม

[11] เบลูญาภา สุขนิก (2562) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research method) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 400 ตัวอย่าง และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติขั้นพื้นฐานและการทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อการออมโดยการใช้สมการถดถอยเชิงเส้นตรง (Linear Regression) ผลการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมพบว่าพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอายุงาน 1-3 ปี และเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ มีการออมเงินต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเป็นการออมเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน แต่ด้วยจำนวนรายได้(ต่อเดือน)ยังมีไม่มากพอ

[12] Yang Zhengsen (2564) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงาน Generation Z มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการออมของพนักงาน Generation Z เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากตัวอย่างที่มีอายุ 18 – 25 ปี จำนวน 400 คน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent Sample t-test ANOVA และ Pearson Correlation ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนเงินออมน้อยกว่า 10,000 บาท มีเงินฝากที่สถาบันการเงิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยผลตอบแทน และการตัดสินใจในการออมอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจในการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผู้ที่มีเพศอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจในการออมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยผลตอบแทน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการออมอยู่ในระดับสูง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง พนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานครซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน จึงได้ใช้สูตรการหากลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน [13] (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2544) ด้วยสูตรใช้สูตรของ W.G. Cochran ดังนี้ $n = Z^2/4e^2$ โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง Z = ระดับความเชื่อมั่นคือ 1.96 (โดยการศึกษาครั้งนี้กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95%) e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ = 0.05 เมื่อแทนค่าสูตร $n = (1.96)^2 / (4)(0.05)^2 = 384.16$ คน และเพื่อสะดวกต่อการจัดเก็บข้อมูลจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูลเท่ากับ 400 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมทั้งหมด 10 พื้นที่ จะได้กลุ่มตัวอย่างพื้นที่ละ 40 คน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การศึกษาวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยสร้างจากทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวัดคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

การวัดความเที่ยงตรงของข้อมูล (Validity) นำเครื่องมือในการเก็บข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) โดยได้ค่าความเที่ยงตรงของข้อมูลมากกว่า 0.5

การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบรัค จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.941

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าในเอกสาร บทความ งานวิจัย และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และพฤติกรรมการออม

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ใช้สถิติ Chi-square

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร โดยประกอบด้วยปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ใช้สถิติ Multiple Linear Regression

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย จากผลการศึกษาข้อมูลเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติค่าร้อยละ พบว่า เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.3 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 32.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.5 และอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.5 ตามลำดับ มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 35.3 และหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 10.8 ตามลำดับ ไม่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมาคือ มีจำนวนบุตร 1 - 2 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และมีจำนวนบุตรตั้งแต่ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.3 ตามลำดับ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.5 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.3 และอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ ลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นงานทางด้านงานการตลาด/การขาย คิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาคือ งานประสานงาน/งานธุรการ/งานจัดซื้อ คิดเป็นร้อยละ 14.3 และงานบริการลูกค้า คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ ทำงานในระดับปฏิบัติการ (เจ้าหน้าที่/พนักงาน) คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมาคือ ระดับผู้บริหารระดับต้น (หัวหน้างาน) คิดเป็นร้อยละ 24.5 และระดับผู้บริหารระดับกลาง (ผู้จัดการ) คิดเป็นร้อยละ 24.5 ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาคือ 40,001 – 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.3 และตั้งแต่ 80,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.5 ตามลำดับ มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาคือ 30,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.0 และตั้งแต่ 70,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

1.2 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติ Chi-Square พบว่า

- ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ระดับปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจำนวนเงินแต่ละครั้งในการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถจำแนกปัจจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจำนวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละเพศ พบว่าส่วนใหญ่เพศหญิงมีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออมมากกว่าเพศชาย และพบว่าเพศชายมีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด และเพศหญิงมีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจำนวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละช่วงอายุ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุ 41 – 50 ปี รองลงมาคือ อายุ 31 – 40 ปี และอายุ 21 – 30 ปี ตามลำดับ และพบว่าผู้ที่มีอายุ 21 – 30 ปี อายุ 31 – 40 ปี และอายุ 41 – 50 ปี มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด และผู้ที่มีอายุ 51 – 60 ปี มีพฤติกรรมการออมแต่ละครั้งในการออมตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไปมากที่สุด

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละสถานภาพ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีสถานภาพโสด รองลงมาคือ สมรส และหม้าย/หย่าร้าง ตามลำดับ และพบว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด สมรส และหม้าย/หย่าร้าง มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านจํานวนบุตร มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละจํานวนบุตร พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่มีจํานวนบุตร รองลงมาคือ มีจํานวนบุตร 1 – 2 คน และมีจํานวนบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ตามลำดับ และพบว่าผู้ที่ไม่มีจํานวนบุตร มีจํานวนบุตร 1 – 2 คน และมีจํานวนบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี และอนุปริญญา/ปวส. ตามลำดับ และพบว่าการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออมเป็นจํานวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละลักษณะงานที่ปฏิบัติ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในลักษณะการตลาด/การขาย รองลงมาคือ งานประสานงาน/งานธุรการ/งานจัดซื้อ และงานบริการลูกค้า ตามลำดับ และพบว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในลักษณะงานทรัพยากรบุคคล งานกฎหมาย งานการเงิน/บัญชี การตลาด/การขาย งานคอมพิวเตอร์/IT งานบริการลูกค้า งานวิศวกรรม/สถาปัตยกรรม และงานประสานงาน/งานธุรการ/งานจัดซื้อ มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับปฏิบัติงาน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละระดับปฏิบัติงาน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในระดับ ปฏิบัติการ (เจ้าหน้าที่/พนักงาน) รองลงมาคือ ผู้บริหารระดับต้น (หัวหน้างาน) และผู้บริหารระดับกลาง (ผู้จัดการ) ตามลำดับ และพบว่าผู้ที่ปฏิบัติงานระดับปฏิบัติการ (เจ้าหน้าที่/พนักงาน) ผู้บริหารระดับต้น (หัวหน้างาน) และผู้บริหารระดับกลาง (ผู้จัดการ) มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออมเป็นน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด ส่วนผู้ที่ปฏิบัติงานระดับผู้บริหารระดับสูงมีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออมตั้งแต่ 25,001 บาทมากที่สุด

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท รองลงมาคือ 40,001 – 60,000 บาท และตั้งแต่ 80,001 บาทขึ้นไป ตามลำดับ และพบว่าผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท 20,001 – 40,000 บาท และ 40,001 – 60,000 บาท มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด ส่วนผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 60,001 – 80,000 บาท มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออม 20,001 – 25,000 บาทมากที่สุด และผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 80,001 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออมตั้งแต่ 25,001 บาทมากที่สุด

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจําแนกรายจ่ายแต่ละครั้งในการออม โดยมีคําคำนวณน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสําคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละช่วงรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยเดือน 10,001 – 30,000 บาท รองลงมาคือ 30,001 – 50,000 บาท และตั้งแต่ 70,001 บาทขึ้นไป ตามลำดับ และพบว่าผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และ 10,001 – 30,000 บาท มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมากที่สุด ส่วนผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 50,000 บาท มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออม 10,001 – 15,000 บาท และผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 70,001 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมการออมเงินแต่ละครั้งในการออมตั้งแต่ 25,001 บาทมากที่สุด

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร จําแนกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยในการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร จําแนกตามปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสําคัญ
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร	4.30	.634	มากที่สุด
อายุเฉลี่ยของประชากร	4.12	.635	มาก
ความก้าวหน้าทางด้านสาธารณสุข	4.09	.749	มาก
ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม	4.22	.709	มากที่สุด
นโยบายการลงทุนผ่านกองทุน TESSG/SSF/RMF	3.99	.785	มาก
การส่งเสริมการตลาดของ ตลาดการเงินและสถาบันการเงิน	4.03	.581	มาก
การจัดกิจกรรมทางการเงิน การลงทุน ตามสถานที่ต่าง ๆ	4.01	.784	มาก
ข้อมูลข่าวสารการออมเงินจากเจ้าหน้าที่	3.81	.766	มาก
ข้อมูลข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการออมเงินผ่านสื่อสังคมออนไลน์	3.99	.795	มาก
การโฆษณาผลิตภัณฑ์การออมเงินผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ	3.98	.759	มาก
ค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางสังคม	4.05	.474	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญในการออม ด้านปัจจัยทางสังคม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาปัจจัยในแต่ละข้อพบว่า พนักงานบริษัทเอกชน ให้ความสำคัญในการออม ด้านปัจจัยทางสังคม ในข้อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และข้อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$ และ 4.22) และปัจจัยทางสังคมในรายข้ออื่น พนักงานบริษัทเอกชน ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยในการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
ภาวะทางเศรษฐกิจ	4.45	.709	มากที่สุด
ดัชนีราคาผู้บริโภค	4.20	.757	มาก
มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ	3.94	.750	มาก
อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	4.24	.735	มากที่สุด
อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก	4.17	.790	มาก
เงินปันผลในการลงทุน	4.35	.781	มากที่สุด
กำไร/ผลตอบแทนจากการลงทุน	4.48	.704	มากที่สุด
ความเสี่ยงในการออม	4.32	.716	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของปัจจัยทางเศรษฐกิจ	4.16	.434	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญในการออม ด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับสำคัญมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาปัจจัยในแต่ละข้อพบว่า พนักงานบริษัทเอกชน ให้ความสำคัญในการออม ด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ ในข้อกำไร/ผลตอบแทนจากการลงทุน ข้อภาวะทางเศรษฐกิจ ข้อเงินปันผลในการลงทุน ข้อกำไร/ผลตอบแทนจากการลงทุน ข้อความเสี่ยงในการออม และข้ออัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48, 4.45, 4.35, 4.32$ และ 4.24) และปัจจัยทางเศรษฐกิจในรายชื่ออื่น ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติในการทดสอบคือ Multiple Linear Regression โดยใช้วิธี Enter ครั้งที่ 1

ผลการวิเคราะห์ครั้งที่ 1 พบว่า ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจำนวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .675 และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการออมได้ร้อยละ 45.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ ± 1.129 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่าปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุขัยเฉลี่ยของประชากร นโยบายการลงทุนผ่านกองทุน TESSG/SSF/RMF ภาวะทางเศรษฐกิจ อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เงินปันผลในการลงทุน และความเสี่ยงในการออม ไม่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการออมในข้อจำนวนเงินแต่ละครั้งในการออมได้ ส่วนปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความก้าวหน้าทางด้านสาธารณสุข และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม การส่งเสริมการตลาดของตลาดการเงินและสถาบันการเงิน การจัดกิจกรรมทางการเงิน การลงทุน ตามสถานที่ต่าง ๆ ข้อมูลข่าวสารการออมเงินจากเจ้าหน้าที่ ข้อมูลข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการออมเงินผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การโฆษณาผลิตภัณฑ์การออมเงินผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ดัชนีราคาผู้บริโภค มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และกำไร/ผลตอบแทนจากการลงทุน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทำทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ใช้สถิติในการทดสอบคือ Multiple Linear Regression โดยใช้วิธี Enter โดยขจัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก แล้วทำการวิเคราะห์ผลด้วยวิธีเดิมเป็นครั้งที่ 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม

ค่าคงที่/ปัจจัย	B	Std. Error	Beta	t	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	-1.885	.643		-2.932	.004
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร (X1)	-.801	.162	-.339	-4.950	.000
ความก้าวหน้าทางด้านสาธารณสุข (X3)	.535	.121	.268	4.403	.000
ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม (X4)	-.371	.120	-.176	-3.089	.002
การส่งเสริมการตลาดของตลาดการเงินและสถาบันการเงิน (X6)	.577	.140	.224	4.124	.000
การจัดกิจกรรมทางการเงิน การลงทุน ตามสถานที่ต่าง ๆ (X7)	.596	.107	.312	5.594	.000
ข้อมูลข่าวสารการออมเงินจากเจ้าหน้าที่ (X8)	-1.193	.140	-.611	-8.537	.000
ข้อมูลข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการออมเงินผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (X9)	2.082	.192	1.106	10.831	.000
การโฆษณาผลิตภัณฑ์การออมเงินผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ (X10)	-1.419	.163	-.720	-8.706	.000
ดัชนีราคาผู้บริโภค (X12)	-.458	.121	-.232	-3.802	.000
มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ (X13)	.304	.091	.152	3.322	.001
อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (X15)	-1.885	.643		-2.932	.004
กำไร/ผลตอบแทนจากการลงทุน (X17)	-.801	.162	-.339	-4.950	.000

SE_{est} = ±1.129
 R = .669 R² = .448 F = 26.144 p-value = .000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ครั้งที่ 2 พบว่า ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .669 และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการออมได้ร้อยละ 44.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ ±1.129 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการออมในข้อจํานวนจํานวนเงินแต่ละครั้งในการออม เมื่อนำปัจจัยทุกข้อเข้าสมการ (Enter) ในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$Y' = -1.885 - .801X1 + .535X3 - .371X4 + .577X6 + .596X7 - 1.193X8 + 2.082X9 - 1.419X10 - .458X12 + .304X13 - 1.885X15 - .801X17$$

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการออมส่วนใหญ่ คือ ตนเอง คิดเป็นร้อยละ 92.0 รองลงมาคือ คู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 5.0 และหัวหน้างาน/ผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ พฤติกรรมการวางแผนการออมส่วนใหญ่ คือ ออมเมื่อมีโอกาสพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ ออมก่อนหักค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 26.0 และออมหลังหักค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 20.0

ตามลำดับ ความถี่ในการออมส่วนใหญ่ คือ ไม่นั่นอน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาคือ รายเดือน คิดเป็นร้อยละ 32.- และรายปี คิดเป็นร้อยละ 14.8 ตามลำดับ จำนวนเงินแต่ละครั้งในการออมส่วนใหญ่ คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.5 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 25,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.8 และ 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ รูปแบบการออมส่วนใหญ่คือ เงินฝากธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมาคือ เงินสด คิดเป็นร้อยละ 19.9 และประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 14.2 ตามลำดับ และวัตถุประสงค์ในการออมส่วนใหญ่คือ ยามฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมาคือ การซื้ออสังหาริมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 26.6 และการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้อมูลพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 – 50 ปี สถานภาพโสด ไม่มีบุตร ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นงานทางด้านงานการตลาด/การขาย ทำงานในระดับปฏิบัติการ (เจ้าหน้าที่/พนักงาน) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 30,000 บาท ให้ความสำคัญในการออมด้านปัจจัยทางสังคมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และข้อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมอยู่ในระดับมากที่สุด พร้อมกับให้ความสำคัญในการออมด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยเฉพาะภาวะทางเศรษฐกิจ อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เงินปันผลในการลงทุน กำไร/ผลตอบแทนจากการลงทุน และความเสี่ยงในการออม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมการออม พบว่าตนเองเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการออม จะออมเมื่อมีโอกาสพิเศษ โดยมีความไม่แน่นอนในการออม จำนวนเงินในแต่ละครั้งในการอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท รูปแบบในการออมคือการนำเงินฝากธนาคาร เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน จะเห็นได้ว่า พนักงานบริษัทเอกชนถึงแม้จะมีรายได้เพียงใดก็จะมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น และจะทำให้เหลือเป็นเงินออม เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน ดังนั้นจึงทำให้มีการออมที่ไม่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [11] เบญญาภา สุขนิกร (2562) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาปริญญาตรี และเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ มีการออมเงินต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเป็นการออมเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน แต่ด้วยจำนวนรายได้ (ต่อเดือน) ยังมีไม่มากพอสอดคล้องกับทฤษฎีของ [7] Keynes, J.M. (1936) กล่าวว่า บุคคลยังมีความต้องการถือเงินในกรณีฉุกเฉินเนื่องจากรายรับและรายจ่าย ของแต่ละบุคคลไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน ทั้งนี้เพราะความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายในอนาคตที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และสอดคล้องกับรายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2565 ของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า คนไทยตระหนักและเห็นความสำคัญของการออมเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินเพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ระดับปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ในข้อจำนวนเงินแต่ละครั้งในการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพนักงานบริษัทเอกชนทั้งเพศหญิงและเพศชาย อายุ 21 – 50 ปี สถานภาพโสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง ทั้งที่ไม่มีจำนวนบุตร จนถึงผู้ที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีระดับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จนถึงสูงกว่าปริญญาตรี ปฏิบัติงานในสายงานบุคคล กฎหมาย การเงิน/บัญชี การตลาด/การขาย คอมพิวเตอร์/IT บริการลูกค้า วิศวกรรม/สถาปัตยกรรม ประสานงาน/ธุรการ/งานจัดซื้อ ที่ทำงานอยู่ในระดับปฏิบัติการ (เจ้าหน้าที่/พนักงาน) ผู้บริหารระดับต้น (หัวหน้างาน) ผู้บริหารระดับกลาง (ผู้จัดการ) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 – 60,000 บาท และมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 – 30,000 บาท มีพฤติกรรมการออมในแต่ละครั้งน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จะเห็นได้ว่า พนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ ยังมีความสามารถในการออมที่อยู่ในจำนวนไม่มาก ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล

โดยเฉพาะสถานภาพ จำนวนบุตร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [10] ขจรเกียรติ เพียรสร้าง (2560) พบว่า รายได้และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด ด้านวัตถุประสงค์การออม รูปแบบการออม และปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความก้าวหน้าทางด้านสาธารณสุข ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม การส่งเสริมการตลาดของตลาดการเงินและสถาบันการเงิน การจัดกิจกรรมทางการเงิน การลงทุน ตามสถานที่ต่าง ๆ ข้อมูลข่าวสารการออมเงินจากเจ้าหน้าที่ ข้อมูลข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการออมเงินผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การโฆษณาผลิตภัณฑ์การออมเงินผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ดัชนีราคาผู้บริโภค มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และกำไร/ผลตอบแทนจากการลงทุน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น พฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานครจะขึ้นอยู่กับสภาพของสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะเรื่องความก้าวหน้าทางด้านสาธารณสุข การส่งเสริมการตลาดของตลาดการเงินและสถาบันการเงิน การจัดกิจกรรมทางการเงิน การลงทุน ตามสถานที่ต่าง ๆ ข้อมูลข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการออมเงินผ่านสื่อสังคมออนไลน์ มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ ซึ่งทำให้พนักงานบริษัทเอกชนสามารถมีเงินออมไปใช้ประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ ได้ เช่น ใช้ในยามฉุกเฉิน ซื้อสิ่งทรมิตรพัทธ์ หรือการลงทุน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [12] Yang Zhengsen (2564) พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยผลตอบแทน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการออมอยู่ในระดับสูง

จากผลการศึกษาข้อมูลพบว่า พฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการออมคือ ตนเอง พฤติกรรมการวางแผนการออม คือ ออมเมื่อมีโอกาสพิเศษ ความถี่ในการออม คือ ไม่นานอน จำนวนเงินแต่ละครั้งในการออม คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท รูปแบบการออมคือ เงินฝากธนาคาร และวัตถุประสงค์ในการออมคือ ยามฉุกเฉิน มีความสัมพันธ์กับรายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2565 ของ [3] ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) คนไทยส่วนใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบและตัดสินใจเรื่องการใช้เงินของตนเองหรือครัวเรือน พฤติกรรมในด้านการตั้งเป้าหมายระยะยาวที่ไม่ดี การจัดสรรเงินก็ยังทำได้ไม่ดี การเก็บออมเป็นเงินสดและการเก็บเงินในบัญชีที่เปิดไว้สำหรับเพื่อออมโดยเฉพาะ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. พฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนข้อมูลทางด้านข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญทั้งเพศชาย ช่วงอายุ ที่มาก สถานภาพโสด และไม่มีบุตร องค์กรควรมีการนโยบายหรือมาตรการในการจูงใจให้มีพฤติกรรมการออมมากขึ้น เช่น การทำการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความรู้ ความสำคัญ ประโยชน์จากการออมทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว การให้สวัสดิการด้านอื่น ๆ รวมทั้งมาตรการของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การให้สิทธิพิเศษทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การลดหย่อนค่าแรงงาน สวัสดิการของประกันสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ

2. พฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ภาครัฐและเอกชนทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ถึงความสำคัญของปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจเพื่อประกอบการตัดสินใจในการการออมประเภทต่าง ๆ และการวางแผนทางการเงินในอนาคต

3. พฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน องค์กรควรมีการส่งเสริมพฤติกรรมการออมทั้งภาคบังคับและภาคสมัครใจให้กับพนักงาน เช่น สวัสดิการการออมกับธนาคารหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ โดยให้ดอกเบี้ยเงินฝากพิเศษ จัดรูปแบบการออมให้ตรงกับความต้องการของพนักงาน การเพิ่มเงินสมทบในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่จูงใจในการออมเพิ่มขึ้น รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐควรมีการมาตรการภาคบังคับและภาคสมัครใจให้มีพฤติกรรมการออมเพิ่มขึ้น โดยมีการจัดรูปแบบ

การออมให้หลากหลายตามความเหมาะสมกับรายได้และรายจ่าย เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน และระบบการเงินโดยรวมของประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งถัดไป

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มประชากร ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ กรุงเทพมหานครเท่านั้น คณะผู้วิจัยเล็งเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าการออมที่มากขึ้นโดยครอบคลุมทุกภาคส่วน จึงเสนอแนะหัวข้อทำวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในประเทศไทย
2. แนวทางการแก้ไขปัญหาระบบสวัสดิการของรัฐและองค์กรของประเทศที่พัฒนาแล้ว
3. มาตรการทางภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างความพร้อมทางการเงินก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรุงเทพธุรกิจ. (2565). *ไทยเจอวิกฤติโครงสร้างประชากร' เริ่มขาดแรงงาน เลี้ยงจนตอนแก่*.
<https://www.bangkokbiznews.com/health/public-health/1062925>
- [2] สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 ทัวราชอาณาจักร*.
https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2024/20240702120458_45133.pdf
- [3] ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). *รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2565*.
<https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2565ThaiFLsurvey.pdf>
- [4] นิภาพันธุ์ พูนเสถียรทรัพย์. (2567). *คนไทยพร้อมแค่ไหน เรื่องจัดการเงิน*. <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/retirement-plan/deposit-preparation-for-money-management-for-thai.html>
- [5] พรอนงค์ บุษราตระกูล, ณรงค์ฤทธิ์ อัครเรืองพิภพ, อนิรุต พิเสฏฐศลาศัย, รุ่งเกียรติ รัตนบานชื่น, รัฐชัย ศีลาเจริญ และธนวิต แซ่ซื่อ. (2564). *ดัชนีความพร้อมเพื่อการเกษียณ: การจัดทำ และการประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [6] สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). *สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (เดือนพฤษภาคม 2567)*.
https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2024/20240613133523_65683.pdf
- [7] Keynes, J.M. (1936). *The general Theory of Employment, Interest and Money*. Harcourt Brace Jovanovich.
- [8] ศิวัช กรุณาเพ็ญ. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y*. [การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [9] CBRE. (2566). <https://property.cbre.co.th/th>
- [10] ขจรเกียรติ เพียรสร้าง. (2560). *พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นาวิกโยธิน จำกัด*. [งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [11] เบญญาภา สุขนิ๊ก. (2562). *พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร*. [การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [12] Yang Zhengsen. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงาน Generation Z*. [การศึกษารายบุคคลบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Yang.Zhen.pdf>
- [13] กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2544). *หลักสถิติ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

The Potential of Sustainable Integrated Creative Tourism Development In the Bang Mae Mai Community, Suphanburi Province

จิตรภรณ์ เถรวัตร์^{1*}, อุทุมพร เรืองฤทธิ์², ฐาปกรณ์ ทองคำนุช³, และ เบนจรงค์ พันสะอาด⁴

Jitraporn Therawat^{1*}, Uthumporn Rueangrit², Thapakorn Thongkamnush³, and Benjarong Phuensaard⁴

^{1*, 2, 3} คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, จังหวัดสุพรรณบุรี, ประเทศไทย

^{1*, 2, 3} Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphanburi, Thailand

⁴ คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, จังหวัดนนทบุรี, ประเทศไทย

⁴ Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Nonthaburi, Thailand

Received: May 7, 2024 Revised: August 5, 2024 Accepted: August 14, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชนบางแม่หม้าย 2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 3. ศึกษาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบรายการศึกษาชุมชน แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการประชุมกลุ่มย่อย มีผู้ให้ข้อมูลจากภาครัฐ เอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 32 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จัดลำดับความสำคัญ จัดกลุ่มเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ จำแนก และสรุปประเด็นสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า มีทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน ทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ วัดอาน บ้านเรือนไทย ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ ประเพณีทำขวัญข้าวแม่โพสพ ประเพณีแข่งเรือยาว ทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมนั่งรถอีแต่นชมตาลกลุ่มและตาลเรียง 100 ต้น ทรัพยากรบริการ ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน เช่น ไฟฟ้า ประปา สำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของชุมชนบางแม่หม้าย จุดแข็ง คือ ที่ตั้งเข้าถึงสะดวกเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบ จุดอ่อน ขาดแผนยุทธศาสตร์แผนตลาดแผนการอนุรักษ์และขาดบุคลากรเพื่อดำเนินการพัฒนา โอกาส ทิศทางในอนาคตที่ประชุมกลุ่มย่อยเห็นว่ามีโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกระแสโลกด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เกษตร และอาหาร เกษตรและอาหาร อนุรักษ์ อันเนื่องมาจากมีจุดหมายปลายทางที่มีคู่แข่งโดยรอบ ซึ่งเป็นอุปสรรคทางการพัฒนาท่องเที่ยว ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย มลพิษทางน้ำ อากาศ ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยว มีความหลากหลาย มีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น

คำสำคัญ: ศักยภาพของการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ทรัพยากรท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

* Corresponding author. Tel.: 090 532 6163

Email address: jitraporn.t@rmutsb.ac.th

DOI: 10.14456/lartsj.2025.4

Abstract

This research article aimed to 1) examine the tourism resources in the Bang Mae Mai community, Suphanburi Province 2) analyze the internal and external environment of sustainable tourism development and 3) study the potential of sustainable integrated creative tourism development of Bang Mae Mai community. This study was a qualitative research, and the instrument used in the research included a community study form, tourism resource inspection form, In-depth interview, participatory observation and subgroup meeting. There were 32 informants from the government sector, private sector, general public, and Thai tourists. The researcher analyzed the data and prioritized group content by analyzing, classifying and summarizing key points. The results indicated that natural resource was Tha Chin River and cultural resources were Wat An and Thai style house. Special event resources were Mae Phosop tradition of rice blessing. Activity resources included riding traditional 'E-Tan' vehicle to view groups of 100 sugar palm trees. Service resources were community utility systems such as electricity, water supply. Regarding the analysis of the internal and external environment of the Bang Mae Mai community, the strength was the convenient location with easy access of Bang Mae Mai community; whereas the weaknesses were the lack of strategic planning, marketing plans, conservation plans and personnel for development. The subgroup meeting agreed that there was an opportunity in tourism development in alignment with global trends in nature, environment, culture, agriculture and culinary tourism. However, there were some obstacles about the destinations and surrounding competitors in tourism development as well as natural disasters such as floods, water and air pollution. The potential of tourism resources was diverse with outstanding natural resources.

Keywords: Development potential, Sustainable integrated creative tourism, Tourism resources, and Internal and external environment

บทนำ

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ [1] United Nations World Tourism Organization (2017) ได้คาดการณ์แนวโน้มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลกในปี พ.ศ. 2573 จะมีนักท่องเที่ยวทั่วโลก เพิ่มจำนวนมากขึ้นถึง 1,800 ล้านคน ซึ่งการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาตินั้นย่อมส่งผลดีต่อประเทศในด้านกระตุ้นเศรษฐกิจ สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทย ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2562 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้สะสมจากการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศขยายตัวจากปีที่ผ่านมา ในขณะที่รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติขยายตัวร้อยละ 3.05 และรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยขยายตัวร้อยละ 1.18 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยมีรายได้รวมจากการท่องเที่ยวทั้งหมด 3.01 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.37 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา [2] (Division of Tourism and Sports Economy Ministry of Tourism and Sports, 2019)

ประเทศไทยมีศักยภาพทางการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถทำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก การท่องเที่ยวของประเทศไทย มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี นักท่องเที่ยวกลุ่มหลักของประเทศไทยยังคงเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศจีน รองลงมาจะเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะคำนึงในทุกด้าน

เพื่อให้เกิดความสมดุลเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยต้องตระหนักว่าการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ซึ่งในการประชุมสุดยอดด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (The World Summit on Sustainable Development : WSSD) ปี พ.ศ. 2558 องค์การสหประชาชาติได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (The 2030 Agenda for Sustainable Development) ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 70 และได้ตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 17 ข้อ (17 Sustainable Development Goals : SDGs) ซึ่ง 17 ข้อนี้ เป็นเป้าหมายของการพัฒนาที่สมดุลในด้านต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้นานาชาติประเทศทั่วโลกที่ต้องการความยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการที่ครอบคลุมในทุกมิติของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาจิตใจ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่พัฒนาต่อยอดจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวจากชุมชน และส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นป้อนสู่ตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว [3] (Wurzbarger, 2010 as cited in Richards and Raymond, 2000) ตัวอย่างกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น การเรียนภาษาท้องถิ่น การทอผ้า การวาดภาพวาด การแกะสลักและการทำอาหารพื้นบ้าน เป็นต้น การท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลต่อนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอีกทั้งเศรษฐกิจในท้องถิ่น ตลอดจนการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงการรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน นำมาสู่การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ทางการท่องเที่ยว

การตรวจสอบศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี จึงเป็นขั้นตอนสำคัญในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางการวางแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบางแม่หม้าย ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางจากการบูรณาการการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. เพื่อศึกษาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. **แนวคิดปรากฏการณ์วิทยากับการวิจัยเชิงคุณภาพ** แนวคิดปรากฏการณ์นิยม ได้กลายเป็นฐานหลักของการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากทฤษฎีมีรูปแบบมาจากแขนงวิชามานุษยศาสตร์ ซึ่งเน้นภาพรวมและบริบทรอบด้าน โดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพและการตีความเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์นั้นๆ อย่างถ่องแท้ ดังนั้น หากจะนำแนวคิดปรากฏการณ์นิยมมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยเชิงคุณภาพ จำเป็นต้องมีการแยกประเด็นระหว่าง “เนื้อหา” และ “วิธีการ” ออกจากกัน เพราะเนื้อหาของปรากฏการณ์นิยมให้ความสำคัญว่าบุคคลนั้นๆ ได้ประสบการณ์และการตีความเกี่ยวกับโลกอย่างไร ส่วนวิธีการ (Methodological) คือ มุ่งเน้นหาคำตอบว่าเราจะเรียนรู้ถึงประสบการณ์ของบุคคลหรือปัญหาที่ต้องการศึกษาได้อย่างไร ซึ่งเป็นที่มาของเครื่องมือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) อันเป็นวิธีการสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพนั่นเอง นอกจากนี้ การวิจัยเชิงคุณภาพที่อิงแนวปรากฏการณ์วิทยายังช่วยให้นักวิจัยเข้าถึงความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนระบบ

สภาวะแวดล้อมของบุคคลหรือปัญหาที่ศึกษา เพราะเป็นวิธีการศึกษารายละเอียดของสถานการณ์ตามความเป็นจริง ครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์หรือสถานการณ์นั้น ตลอดจนพรรณนาให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ปรากฏการณ์นั้นกับระบบสภาวะแวดล้อมในลักษณะของการอนุมาน (Inductive) ข้อมูลที่ศึกษา โดยผู้วิจัยจะต้องไม่นำความเชื่อหรือความคิดของตนเข้าไปครอบงำ แต่จะต้องยอมรับในความเชื่อและระบบคิดผู้ให้ข้อมูล [4] กิติพัฒน์ นนทปัทมาศ (2546: หน้า 69-71) เช่นเดียวกับ [5] พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2555: หน้า 17-21) ที่สรุปแนวคิดแบบปรากฏการณ์นิยมว่าเป็นแนวคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะใช้วิธีการแสวงหาความรู้ หรือความจริงโดยการใช้เหตุผลแบบอุปนัย (Inductive Reasoning) คือ เริ่มจากการที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการสังเกต หรือสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นทฤษฎีแบบ Grounded Theory และพัฒนาให้เป็นทฤษฎีแบบ Grand Theory ได้

ผู้วิจัยขอสรุปลักษณะสำคัญของแนวคิดปรากฏการณ์นิยมดังนี้ เป็นการมุ่งเน้นที่ต้องการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจของบุคคล ผ่านกระบวนการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สะท้อนความคิดจนเกิดเป็นการรับรู้และประสบการณ์ สร้างความรู้ความเข้าใจทุกระดับ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำแนวคิดปรากฏการณ์นิยมมาประยุกต์ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจการพัฒนากองทัพเรือเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

2. แนวคิดการพัฒนา [6] ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2534: หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลง

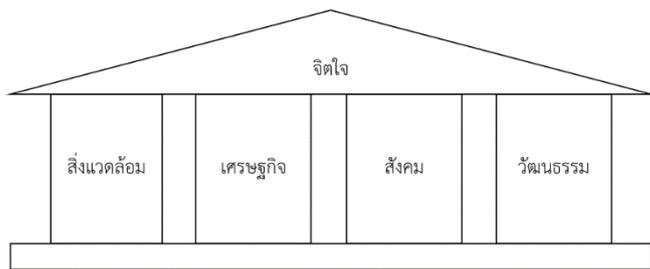
ของมนุษย์ที่ต้องการทำให้ดีขึ้น การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ และ [7] เมตต์ เมตต์การุณจิต (2556: หน้า 16) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อไปสู่ความเจริญก้าวหน้าหรือความทันสมัยที่มั่นคงยั่งยืนด้วยความชอบธรรม แต่ยังคงดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของสังคมนั้นๆ โดยไม่ลืมหูลืมตาของตัวเอง

จากความหมายของการพัฒนาข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปและให้ความหมายการพัฒนาไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการหรือการกระทำที่ทำให้มั่นคง ทำให้ก้าวหน้า ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นโดยต้องมีการวางแผนล่วงหน้า เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

3. แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ความยั่งยืนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา เนื่องจากการจะพัฒนาสิ่งใดนั้นต้อง

คำนึงถึงความคงทนและยั่งยืน คูเปอร์ [8] Cooper (2012: หน้า 121-122) กล่าวว่า ความยั่งยืน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การจ้างงานและการสร้างรายได้ให้ชุมชนในระยะยาว และการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นการดูแลรักษาทรัพยากร อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการกำหนดขอบเขตการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ และความยั่งยืนด้านสังคม และวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตาม [9] พยอม ธรรมบุตร (2558: หน้า 1) กล่าวว่า เสาหลักแห่งความยั่งยืน สามารถแบ่งได้เป็น 4 เสาหลัก ได้แก่ ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ความยั่งยืนด้านสังคม และความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม ต้องครอบคลุมด้วยการพัฒนาความยั่งยืนด้านจิตใจ เนื่องจากจิตใจที่ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมจะเป็นสิ่งควบคุมให้ทุกเสาหลักมีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

ภาพที่ 1 เสาหลักแห่งความยั่งยืนของพยอม ธรรมบุตร (ที่มา: [9] พยอม ธรรมบุตร, 2558)

ดังนั้น การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงหมายถึง การพัฒนาที่เป็นการบูรณาการโดยทำให้เกิดองค์รวม มีการบูรณาการในเรื่อง ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมเข้าด้วยกันอย่างสมดุลอันก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ มนุษย์มีคุณภาพ ชีวิตที่ดี สังคมไม่มีปัญหา โดยไม่ก่อให้เกิดทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวถือว่าเป็นกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมที่ใช้สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมเป็นทุน เพื่อให้เกิดการสร้างรายได้และเกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งการพัฒนาและการวางแผนด้านการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความมั่นคงทาง สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งต้องเป็นไปในทิศทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจะนำหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ไปใช้ประกอบบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเพื่อสนองต่อแผนปฏิบัติการ 21 ของสหประชาชาติที่ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตาม

4. การวิเคราะห์สภาพการณ์ (SWOT) เป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อทำการประเมินสถานการณ์จากจุดแข็งและ จุดอ่อนที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในของปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอกในอนาคต ซึ่งการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในหลายๆ ประเทศ ได้นำการวิเคราะห์ SWOT มาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนกลยุทธ์ โดยมีการวิเคราะห์โอกาสและแนวคิดเชิงการแข่งขัน สิ่งที่สำคัญสำหรับการกำหนดกลยุทธ์เพื่อที่จะทำการกำหนด ยุทธศาสตร์ได้นั้น จะต้องทราบสถานการณ์ของประเทศ ความได้เปรียบและเสียเปรียบเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม สำหรับการแข่งขันต่อไป [10] (เอกชัย บุญยาธิษฐาน, 2553: หน้า 64)

[11] นันทิยา หุตานวัตร และณรงค์ หุตานวัตร (2551: หน้า 78-80) ได้กล่าวถึงหลักการวิเคราะห์ SWOT ว่าเป็นการ วิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนเพื่อให้รู้ตนเอง (เรารู้) รู้จัก สภาพแวดล้อม (รู้เขา) เกิดความชัดเจนและวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค.การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกทั้งสิ่งที่เกิดขึ้น แล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตรวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีผลต่อการท่องเที่ยวและความสามารถด้านต่างๆ ที่มีอยู่ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ การ ดำเนินตามกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อไป โดยการวิเคราะห์ SWOT เป็นการนำปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ที่เป็นข้อได้เปรียบ และเสียเปรียบมาวิเคราะห์เพื่อนำไปลดข้อผิดพลาดและพัฒนาการบริหารงานขององค์กรให้มีเป้าประสงค์ที่เหมาะสมที่สุด ดังนี้

4.1 จุดแข็ง (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั่นเอง ว่าปัจจัย ไตภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการ เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

4.2 จุดอ่อน (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั้นๆ เองว่า มีลักษณะใดที่เป็นข้อด้อย ข้อเสียเปรียบขององค์กร ที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

4.3 โอกาส (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อ ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค และองค์กรสามารถนำข้อดีเหล่านี้ มาเสริมสร้างให้องค์กรเข้มแข็งขึ้นได้

4.4 อุปสรรค (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อ ในระดับมห ภาคในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กร ให้มีความ แข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบดังกล่าวได้

ดังนั้นสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ SWOT ช่วยให้สามารถสรุปข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญและสามารถคาดการณ์การ วิเคราะห์ภายในและภายนอก จำแนกให้เป็นทางเลือกกลยุทธ์และทำการประเมินกลยุทธ์ในหลายๆ รูปแบบ และตัดสินใจเลือก กลยุทธ์ ที่ช่วยส่งเสริมให้สามารถให้จุดแข็งและจำกัดจุดอ่อน และหาโอกาสได้อย่างเต็มที่

5. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

5.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมื่อปี ค.ศ. 2000 ริชาร์ดและเรย์มอนด์ได้ร่วมกันกำหนดนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ว่าหมายถึงการท่องเที่ยวที่มอบโอกาสให้กับนักท่องเที่ยว ในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรคของตนเองผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของจุดหมายปลายทางที่ไปเยือน [12] (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2556: หน้า 11)

บังกฮอร์สต์ [13] Binkhorst (2006) กล่าวว่า ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้สร้างคุณค่าให้กับประสบการณ์ท่องเที่ยวของตนเองจากการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เป็นการสร้างคุณค่าให้ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมผ่านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ดังนั้น นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างออกไปตามภูมิหลังของแต่ละคน

ส่วน [9] พยอม ธรรมบุตร (2558: หน้า 11) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้ สัมผัส และชื่นชมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยผ่านประสบการณ์ตรงจากการมีชีวิตร่วมกับชุมชนท้องถิ่น สามารถสัมผัสวัฒนธรรมในระดับโครงสร้างผิว โดยผ่านกิจกรรมท่องเที่ยว และสามารถสัมผัสวัฒนธรรมในระดับโครงสร้างลึกโดยผ่านภูมิหลังทางปัญญาของนักท่องเที่ยวเอง และได้รับการ สื่อความหมายของวัฒนธรรมในระดับโครงสร้างลึก ทั้งนี้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเสริมสร้างภูมิปัญญาให้แก่นักท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และพัฒนาจิตใจของชุมชนอย่างยั่งยืน

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยขอสรุปนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มอบโอกาสให้กับนักท่องเที่ยวในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรคของตนเอง ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้สร้างคุณค่าให้กับประสบการณ์ท่องเที่ยวของตนเอง จากการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ได้สัมผัสประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้และชื่นชมวัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับโครงสร้างลึก ซึ่งเป็นการเสริมสร้างภูมิปัญญาให้แก่นักท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และพัฒนาจิตใจของชุมชนอย่างยั่งยืน

5.2 การตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว [14] สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2548: หน้า 84-86) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดทำแบบการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวจะต้องมีกระบวนการดังต่อไปนี้

5.2.1 กระบวนการทำความเข้าใจทรัพยากรท่องเที่ยว ประเภทของทรัพยากรมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท ทั้งทรัพยากรหลัก ซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว และทรัพยากรสนับสนุน คือ ทรัพยากรที่เป็นทรัพยากรในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ชนิดของทรัพยากรแบ่งได้ 5 ชนิด คือ ทรัพยากรธรรมชาติประกอบไปด้วย พืช สัตว์ ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ น้ำ ทรัพยากรวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย ศาสนา มรดกวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ประกอบไปด้วย งานมหกรรม การแข่งขัน ธุรกิจ โชว์ต่าง ๆ ทรัพยากรกิจกรรม ประกอบไปด้วย นันทนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก และทรัพยากรบริการ ประกอบไปด้วย การขนส่ง ที่พัก การต้อนรับอาหาร บริการ

5.2.2 กระบวนการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการเขียนรายงานทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

รายการทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวควรพิจารณา ดังนี้ มีสิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวชมบนพื้นที่ และมีสิ่งดึงดูดรูปแบบอะไรบ้าง การบริการให้นักท่องเที่ยว กิจกรรมที่จัดให้บริการกับนักท่องเที่ยว ประเภทที่พัก ให้บริการกับนักท่องเที่ยว โดยมีรายการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว 5 ชนิด ดังนี้

1.1) รายการทรัพยากรธรรมชาติ แบ่งเป็นประเภทย่อย ได้แก่ 1) ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ 2) พืช 3) สัตว์ 4) น้ำ ควรพิจารณาดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นอะไร ภายในพื้นที่ และมีความสำคัญอะไรที่แตกต่างจาก

แหล่งอื่น ประการสำคัญทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญเพียงพอที่จะเป็นแหล่งดึงดูดในปัจจุบัน และอนาคต ส่วนการเก็บข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องเก็บดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งห่างจากศูนย์กลาง ฤดูกาล การเข้าถึง การจัดการดูแล การติดต่ออำนวยความสะดวก สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

1.2) รายการทรัพยากรวัฒนธรรม แบ่งเป็นประเภทย่อย ได้แก่ 1) มรดกวัฒนธรรม 2) มรดกด้านศาสนา 3) ศิลปะชาติพันธุ์ ควรพิจารณาดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีความโดดเด่นอะไรในด้านทรัพยากรวัฒนธรรม และมีสิ่งดึงดูดอะไรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม สังคม ตลอดจนมีอำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด ส่วนด้านวิธีการเก็บข้อมูลทรัพยากรวัฒนธรรมนั้น จะต้องเก็บตามประเด็นดังต่อไปนี้ ชื่อ ที่ตั้ง การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการความเป็นเจ้าของ การติดต่อประชาสัมพันธ์ สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

1.3) รายการทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ แบ่งเป็นประเภทย่อย ได้แก่ 1) มหกรรม 2) การแข่งขันกีฬา 3) งานแสดงสินค้าธุรกิจ 4) งานแสดงอื่น ๆ ควรพิจารณาดังนี้ เหตุการณ์ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีความโดดเด่น และมีความดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างไร อีกทั้งเหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เสริม หรือเป็นคู่แข่งกับเหตุการณ์ในท้องถิ่นที่อื่นหรือไม่ และมีกี่ครั้งในรอบ 1 ปี ส่วนการเก็บข้อมูลเหตุการณ์สำคัญ มีขั้นตอนดังนี้ ชื่อ และที่ตั้งของเหตุการณ์สำคัญจากศูนย์กลาง ช่วงเวลาฤดูกาล และระยะเวลายาวนาน การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวนผู้เข้าชมทั้งนักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น กิจกรรมที่จัดให้บริการกับนักท่องเที่ยวภายในเหตุการณ์นั้น ตลอดจนค่าธรรมเนียมในการเข้าชม เป็นต้น

1.4) รายการทรัพยากรกิจกรรม แบ่งเป็นประเภทย่อย ได้แก่ 1) กิจกรรมนันทนาการ 2) กิจกรรมด้านบริการ 3) สิ่งอำนวยความสะดวก ควรพิจารณาดังนี้ กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีความโดดเด่น และมีความสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ส่วนการเก็บข้อมูลทรัพยากรกิจกรรมประกอบไปด้วย ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์กลางภายในจังหวัด การเข้าถึง ช่วงเวลาที่เกิดกิจกรรม ผู้ดูแลกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ สถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมทั้งค่าธรรมเนียมในการเข้าชม เป็นต้น

1.5) รายการทรัพยากรบริการ แบ่งเป็นประเภทย่อย ได้แก่ 1) การขนส่ง 2) ที่พักแรม 3) การต้อนรับ 4) บริการอื่นๆ ควรพิจารณาดังนี้ ชื่อ และที่อยู่ของผู้ให้บริการ การติดต่อหน่วยงานที่ให้บริการ ลักษณะของการบริการ ด้านการเก็บข้อมูลบริการที่พักแรม ประกอบไปด้วย ชื่อ และที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภท และอันดับของการบริการ ลักษณะของการบริการ ด้านการเก็บข้อมูล บริการด้านที่พักแรม ประกอบไปด้วย ชื่อ และที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทและอันดับของการบริการ ลักษณะของการบริการ ระยะเวลาที่เปิดบริการ การเข้าถึงแหล่งบริการ การจัดการของแหล่งบริการ มาตรฐานของการบริการ รวมทั้งอัตราค่าบริการ ส่วนการเก็บข้อมูลบริการด้านอาหาร ประกอบไปด้วย ชื่อ และที่ตั้ง ประเภทและอันดับของบริการ ลักษณะการจัดการด้านบริการอาหาร สถานที่เวลาการเปิดปิดบริการ ประเภทของผู้ใช้บริการ ตลอดจนราคามาตรฐานของอาหารที่ให้บริการ ด้านสุดท้ายคือการเก็บข้อมูลด้านบริการต้อนรับประกอบไปด้วย ชื่อ และที่ตั้งของบริการข้อมูล เวลาที่เปิดทำการ บริการที่เสนอให้ (ภาษา นำเที่ยว ของที่ระลึก) ข้อมูลที่มีให้ (แผ่นพับ แผ่นที่) สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

5.2.3 กระบวนการประเมินทรัพยากร มีรายละเอียดดังนี้

1) ตรวจสอบคุณภาพทรัพยากร ควรพิจารณาดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีความแตกต่างจากทรัพยากรอื่นอย่างไร รวมทั้งมีจุดอ่อนตรงไหน จะต้องปรับปรุงการบริการมีคุณภาพสม่ำเสมอเพียงใด ตลอดจนอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรในเรื่องใด

2) ความโดดเด่นของทรัพยากร ควรพิจารณาดังนี้ สิ่งนี้มีบทบาทอะไรบ้างในกิจกรรมปัจจุบันของนักท่องเที่ยว มีการวัดระดับ ประเมินการใช้อย่างไร ทำอย่างไรให้แหล่งท่องเที่ยวมีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นต้น

3) อำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ควรพิจารณาว่า ทรัพยากรนั้นมีประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว

อย่างไรบ้าง ตลอดจนปัจจุบันการท่องเที่ยวประเภทใดเหมาะสม และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในอนาคตได้

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบตรวจสอบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพเพื่อนำผลการตรวจสอบทรัพยากรธรรมชาติมาจัดทำแผนแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

สำรวจ ตรวจสอบ และสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ชุมชนบางแม่หม้าย โดยใช้วิธีการสังเกต เครื่องมือที่ใช้คือแบบรายงานการศึกษาชุมชน แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบางแม่หม้าย

กระบวนการรับรู้ร่วมกัน ผู้วิจัยลงพื้นที่ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลในพื้นที่ ได้จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ณ ชุมชนบางแม่หม้าย โดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเข้าร่วม ได้แก่ ตัวแทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ร่วมกันระดมสมองในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน

ขั้นเตรียมความพร้อมและขั้นตอนการ แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จาก 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ ภาครัฐ จำนวน 8 คน ภาคเอกชน จำนวน 8 คน ภาคประชาชน จำนวน 8 คน และภาคนักท่องเที่ยว จำนวน 8 คน รวมเป็น 32 คน ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยมีผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย วิเคราะห์ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบางแม่หม้าย และร่วมกันสร้างแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ โครงการนำร่อง และนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติการในชุมชน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1. รายการตรวจสอบเพื่อศึกษาชุมชน (Community Study Checklist) ประกอบด้วยข้อมูลกายภาพ ข้อมูลภูมิศาสตร์ ข้อมูลด้านสังคม
2. รายการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource Audit) ประกอบด้วยการตรวจสอบประเภทของทรัพยากร และชนิดของทรัพยากร รายการทรัพยากรการท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรด้านเหตุการณ์สำคัญ และข้อมูลด้านบริการ ศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว
3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประกอบด้วยประเด็นคำถามที่สำคัญ ดังนี้ ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัดสุพรรณบุรี จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้วิจัยได้ร่วมประชุมกลุ่มย่อยกับตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ด้วยประเด็นคำถามที่สำคัญ ดังนี้ ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัดสุพรรณบุรี จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดสุพรรณบุรี ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
5. มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ การสำรวจ (Survey) ผู้วิจัยต้องการสำรวจรายการศึกษาชุมชน และรายการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดสุพรรณบุรี การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยการสังเกต ชักถาม และการจดบันทึก (สุภางค์ จันทวานิช, 2561) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ผู้วิจัยเป็นผู้แนะนำองค์ความรู้การใช้การประชุม กลุ่มย่อย เป็นเครื่องมือให้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ทั้งระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการในพื้นที่แสดงความคิดเห็นร่วมกัน (Consensus) เกี่ยวกับทรัพยากรที่โดดเด่น วิเคราะห์ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ถ้อยคำ ประโยค หรือใจความที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จัดความสำคัญ จัดกลุ่มเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ จำแนก และสรุปประเด็นสำคัญ [15] (เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2554)

2. ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูล ในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล เพื่อพิจารณาว่า ข้อมูลที่ต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคน ยังได้ข้อมูลที่มีเนื้อหา สอดคล้องกัน ซึ่งผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีแบบสามเส้าทำให้ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ผู้วิจัย ได้มามีความถูกต้อง [16] (สุภางค์ จันทวานิช, 2561) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม มาทำการวิเคราะห์ และสรุปเป็นหมวดหมู่ในแต่ละหัวข้อตามวัตถุประสงค์การวิจัย และผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน ตัวแทนภาคประชาชน และตัวแทนนักท่องเที่ยว มาวิเคราะห์ SWOT Analysis

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทางกายภาพ ชุมชนบางแม่หม้าย ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคกลางของประเทศไทย เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน มีอาณาเขตติดต่อกับ ดังนี้ [17] (องค์การบริหารส่วนตำบลบางใหญ่, 2557)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลวัดดาว ตำบลบ้านแหลม

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ้านกุ่ม ตำบลบางพลับ อำเภอสองพี่น้อง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลกฤษณา แม่น้ำท่าจีน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลวัดโบสถ์ ตำบลวัดดาว

ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ชุมชนบางแม่หม้าย หมู่ที่ 4 เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน

ข้อมูลด้านสังคม ชุมชนบางแม่หม้าย เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นหมู่บ้านเก่าแก่มาแต่โบราณมีอายุประมาณ 300 ปี มีทรัพยากรท่องเที่ยวหลากหลายและมีความโดดเด่น ได้แก่ วัดอานศักดิ์สิทธิ์ เรือนไทยร้อยหลัง ไม้กวาดร้อยปี ธรรมชาติท้องทุ่งนา ตาลเรียง 100 ต้น ชมนกสองฝากฝั่งคลอง สมัยก่อนบริเวณนี้เป็นชุมชนใหญ่และมีความเจริญรุ่งเรืองด้านวัฒนธรรม ประเพณีมาเก่าแก่ดั้งเดิมเพราะมีวัดร้างอยู่ในปัจจุบันถึง 6 วัด ความงามแห่งอัตลักษณ์ชุมชนวัฒนธรรมวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวไทยภาคกลาง (จังหวัดสุพรรณบุรี) เป็นแหล่งน่าสนใจสำหรับนักเดินทางที่ต้องการย้อนอดีตเข้าไปอยู่ในภาพชนบทเมืองสุพรรณเมื่อกว่า 100 ปี โดยทั้งหมดนี้มีอยู่ที่บ้านบางแม่หม้าย [18] (ดรรารัตน์ ธัญญผล, 2564)

ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นด้านธรรมชาติ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่นสอดคล้องกัน ดังนี้ แม่น้ำท่าจีน เป็นการท่องเที่ยวทางน้ำ โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ

ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นด้านวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรวัฒนธรรมที่โดดเด่นสอดคล้องกัน ดังนี้ วัดอาน วัดบางแม่หม้าย และบ้านเรือนไทย โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ

ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านเหตุการณ์สำคัญ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรด้านมหกรรมที่โดดเด่นสอดคล้องกัน ดังนี้ ประเพณี ทำขวัญข้าวแม่โพสพ ประเพณีแข่งเรือยาว โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ

ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านกิจกรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรด้านกิจกรรมที่โดดเด่นสอดคล้องกัน ดังนี้ กิจกรรม นั่งรถอีแต่นชมตาลกลุ่ม และตาลเรียง 100 ต้น โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ จุดไฮไลต์ที่สำคัญของบ้าน บางแม่หม้ายที่นักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางมาชมความงามและความอลังการของต้นตาลที่เรียงรายในแนวอนกว่า 100 ต้น โดยมีวิถีชีวิตจากผู้ให้ข้อมูลภาคประชาชน ที่ปลูกต้นตาลเพื่อแบ่งพื้นที่ให้กับลูกๆ ปัจจุบันกลายเป็นจุดชมวิวกับบรรยากาศ พระอาทิตย์ตกดินที่สวยงามตามธรรมชาติกลางทุ่งนาที่เขียวชอุ่ม บางครั้งสีเหลืองทอง สีนํ้าตาลหรือแนวตาลทอดเงาสท้อนกับนํ้ายามนํ้าหลากหรือขณะปล่อนํ้าเข้านาเพื่อเตรียมทำนาในครั้งต่อไป กิจกรรมไม่กวดไยมะพร้าวร้อยปี มีหนึ่งเดียวในประเทศไทย และเป็นไม้กวดที่มีความแข็งแรง คงทนต่อการใช้งาน เป็นการนำวัสดุจากธรรมชาติที่เหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ สร้างอาชีพและก่อเกิดรายได้กับคนในชุมชน

ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านบริการ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรด้านบริการที่โดดเด่นสอดคล้องกัน โดยมีบางความคิดเห็นที่ต่างกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญ เรื่องระบบสาธารณูปโภคในชุมชน เช่น ไฟฟ้า ประปา และระบบการสื่อสาร ร้านค้าชุมชน ร้านอาหารเครื่องดื่ม

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า

จุดแข็ง (Strengths) ชุมชนบางแม่หม้ายมีที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯและพระนครศรีอยุธยา เข้าถึงสะดวก เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบ มีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำท่าจีน มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และดึงดูดนักท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบสิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญผู้นำและประชาชนมีความสนใจร่วมกันที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว

จุดอ่อน (Weaknesses) ที่ประชุมกลุ่มย่อยได้อภิปรายจุดอ่อนของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย ว่า ขาดแผนยุทธศาสตร์และคณะกรรมการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ขาดแผนการตลาดออนไลน์ของธุรกิจท่องเที่ยว ขาดแผนการจัดการการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยวยังมีข้อจำกัดด้านภาษา และขาดแคลนมัคคุเทศก์

โอกาส (Opportunities) ทิศทางในอนาคตของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย ที่ประชุมกลุ่มย่อยเห็นว่ามีโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติและจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม กระแสโลกด้านการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต แหล่ง

ท่องเที่ยวพัฒนาจิต และการท่องเที่ยวเกษตรและอาหาร กระแสโลกด้านท่องเที่ยวเกษตรอินทรีย์และอาหารโลกที่ปลอดภัย เสริมเพื่อสุขภาพ เปิดโอกาสให้ทำการตลาดทางการท่องเที่ยวบนอินเทอร์เน็ต

อุปสรรค (Threat) ในอนาคตของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย มีอุปสรรคอันเนื่องมาจากมีจุดหมายปลายทางที่มีคู่แข่งโดยรอบ มีวิกฤตทางเศรษฐกิจโลกและภายในประเทศ มีปัญหาความแปรปรวนทางภูมิอากาศ ซึ่งเป็นอุปสรรคทางการพัฒนาท่องเที่ยว ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย มลพิษทางน้ำ อากาศ พายุ ปัญหาด้านสังคม การก่อการร้ายสากล ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ และปัญหาด้านโรคระบาดร้ายแรง เช่น Covid 19

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า จากการประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าความคิดเห็นของผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ชุมชนบางแม่หม้าย มีทรัพยากรธรรมชาติ คือ แม่น้ำท่าจีน มีทรัพยากรวัฒนธรรม คือ วัดอาน วัดบางแม่หม้าย และบ้านเรือนไทย มีทรัพยากรด้านกิจกรรม คือ กิจกรรมนั่งรถอีแต่นชมตาลกลุ่ม และตาลเรียง 100 ต้น จุดไฮไลต์ที่สำคัญของบ้านบางแม่หม้าย กิจกรรมไม้กวาดโยมะพร้าวร้อยปี มีหนึ่งเดียวในประเทศไทย และเป็นไม้กวาดที่มีความแข็งแรง คงทนต่อการใช้งาน เป็นการนำวัสดุจากธรรมชาติที่เหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ สร้างอาชีพและก่อเกิดรายได้กับคนในชุมชน

ศักยภาพการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ชาวบางแม่หม้ายมีความพร้อมและให้ความสำคัญในการร่วมมือต่อการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน การจัดการแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านการตลาด และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสังคม

ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย ชุมชนบางแม่หม้ายมีความสนใจและต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่

ศักยภาพด้านการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ การสื่อความหมาย ชุมชนบางแม่หม้ายมีศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ที่สามารถเสริมสร้างประสบการณ์และความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มีศักยภาพในการสื่อความหมายที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ได้

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน เป็นการท่องเที่ยวทางน้ำ ทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ วัดอาน วัดบางแม่หม้าย และบ้านเรือนไทย ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ ประเพณีทำขวัญข้าวแม่โพสพ ประเพณีแข่งเรือยาว ทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมนั่งรถอีแต่นชมตาลกลุ่ม และตาลเรียง 100 ต้น จุดไฮไลต์ที่สำคัญของบ้านบางแม่หม้ายที่นักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางมาชมความงามและความอลังการของต้นตาล ที่เรียงรายในแนวอนกว่า 100 ต้น โดยมีวิธีคิดจากผู้ให้ข้อมูลภาคประชาชน ที่ปลูกต้นตาลเพื่อแบ่งพื้นที่ให้กับลูกๆ ปัจจุบันกลายเป็นจุดชมวิวกับบรรยากาศ พระอาทิตย์ตกดินที่สวยงามตามธรรมชาติกลางทุ่งนาที่เขียวชอุ่ม บางครั้งสีเหลืองทอง สีสน้ำตาลหรือแนวตาลทอดเงาสะท้อนกับน้ำยามน้ำหลากหรือขณะปล่อยน้ำเข้านาเพื่อเตรียมทำนาในครั้งต่อไป กิจกรรมไม้กวาดโยมะพร้าวร้อยปี มีหนึ่งเดียวในประเทศไทย และเป็นไม้กวาดที่มีความแข็งแรง คงทนต่อการใช้งาน เป็นการนำวัสดุจากธรรมชาติที่เหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ สร้างอาชีพและก่อเกิดรายได้กับคนในชุมชน และทรัพยากรบริการ ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน

เช่น ไฟฟ้า ประปาและระบบการสื่อสาร ร้านค้าในชุมชน ร้านอาหารและเครื่องดื่ม จากการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว ทำให้ทราบถึงความโดดเด่นของทรัพยากรในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งสอดคล้องกับ [19] วีรพล น้อยคล้าย และพะยอม ธรรมบุตร (2563) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดลพบุรี ประเทศไทยที่พบว่า มีความหลากหลายของทรัพยากรที่โดดเด่น และสอดคล้องกับ [20] ชีระภัทรา เอกผายชัยสวัสดิ์ (2554) ที่ได้กล่าวว่า การศึกษาชุมชนด้วยองค์ความรู้ในมิติต่าง ๆ ช่วยให้สามารถเชื่อมโยงปรากฏการณ์มิติต่าง ๆ ให้เป็นองค์รวม เพราะการศึกษาชุมชนเป็นบูรณาการสหวิทยาการเพื่อจะได้นำผลการศึกษาชุมชนไปวางแผนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ตามความต้องการของชุมชนที่แท้จริง

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของชุมชนบางแม่หม้าย จุดแข็ง (Strengths) คือ ชุมชนบางแม่หม้ายมีที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯและพระนครศรีอยุธยา เข้าถึงสะดวก เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบ มีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำท่าจีน มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และดึงดูดนักท่องเที่ยว มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบสิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญผู้นำและประชาชนมีความสนใจ ร่วมกันที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว

จุดอ่อน (Weaknesses) ขาดแผนยุทธศาสตร์และคณะกรรมการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ขาดแผนการตลาดออนไลน์ของธุรกิจท่องเที่ยว ขาดแผนการจัดการการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยวยังมีข้อจำกัดด้านภาษา และขาดแคลนมัคคุเทศก์

โอกาส (Opportunities) ทิศทางในอนาคตของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย ที่ประชุมกลุ่มย่อยเห็นว่ามีโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกด้านการท่องเที่ยว ธรรมชาติและจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม กระแสโลกด้านการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวพัฒนาจิต และการท่องเที่ยวเกษตรและอาหาร กระแสโลกด้านการท่องเที่ยวเกษตรอินทรีย์และอาหารโลกที่ปลอดภัยเพื่อสุขภาพ เปิดโอกาสให้ทำการตลาดทางการท่องเที่ยวบนอินเทอร์เน็ต

อุปสรรค (Threat) ในอนาคตของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของชุมชนบางแม่หม้าย มีอุปสรรค อันเนื่องมาจากมีจุดหมายปลายทางที่มีคู่แข่งโดยรอบ มีวิกฤตทางเศรษฐกิจโลกและภายในประเทศ มีปัญหาความแปรปรวนทางภูมิอากาศ ซึ่งเป็นอุปสรรคทางการพัฒนาท่องเที่ยว ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย มลพิษทางน้ำ อากาศ พายุ ปัญหาด้านสังคม การก่อการร้ายสากล ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ และปัญหาด้านโรคระบาดร้ายแรง เช่น Covid 19

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวมีความหลากหลาย มีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น มีความอุดมสมบูรณ์ของพืชและสัตว์ ศักยภาพการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนสามารถกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับนานาชาติ ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ศักยภาพด้านการสร้างเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ การสื่อความหมายที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน [21] (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 – 2564) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว [22] (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยขอแนะนำข้อเสนอประเด็นสำคัญข้อค้นพบที่ได้จากผลการศึกษาและนำมาสรุปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนบางแม่หม้าย มีความหลากหลายและโดดเด่น ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ทรัพยากรกิจกรรม และทรัพยากรบริการ หากวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของชุมชนบางแม่หม้าย พบว่า จุดแข็งคือ มีที่ตั้งเข้าถึงสะดวก เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบ จุดอ่อนคือ ขาดแผนยุทธศาสตร์และคณะกรรมการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน โอกาสคือ จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การท่องเที่ยวด้านเกษตรอินทรีย์และอาหารโลกที่ปลอดภัยและมีสุขภาพ อุปรสงค์คือ มีจุดหมายปลายทางที่มีคู่แข่งโดยรอบ วิกฤตทางเศรษฐกิจโลก และภายในประเทศ สำหรับศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในชุมชนบางแม่หม้าย มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติคือ มีความอุดมสมบูรณ์ของพืชและสัตว์ ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนคือ สามารถกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับชาติได้ และด้านการสร้างเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ คือ มีวิธีการสื่อความหมายที่เหมาะสมกับพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ระดับท้องถิ่น ควรมีการกำหนดแผนปฏิบัติการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชุมชนอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการพัฒนาจิตใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการกำหนดหลักการนำทางของการพัฒนาการท่องเที่ยว วิสัยทัศน์ภายในกรอบการพัฒนาระดับชาติ กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงานหลักด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการพัฒนาจิตใจ กำหนดกลยุทธ์ กลุ่มโครงการต่าง ๆ เป้าหมาย เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่จริง และนำผลที่ได้กลับมาประเมินเพื่อปรับแผนให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ข้อมูลจากทุกภาคส่วนในจังหวัดสุพรรณบุรี และชุมชนบางแม่หม้าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

[1] United Nations World Tourism Organization. (2017). *UNWTO Tourism Highlights 2017*.

<https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>.

[2] Division of Tourism and Sports Economy Ministry of Tourism and Sports. (2019). *ANNUAL REPORT 2019*.

<https://www.mots.go.th/download/AnnualReport/AnnualReport2562compressed.pdf>

[3] Richards and Raymond. (2000). Creative tourism. *ATLAS News*. 23, 16-20.

[4] กิติพัฒน์ นนทปัทมดลย. (2546). *การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม : แนวคิดและวิธีวิจัย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[5] พิพัฒน์ นนทธารณ. (2555). *การจัดการจริยธรรมธุรกิจ : ฐานรากของซีเอสอาร์*. ศูนย์ผู้นำธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

[6] ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). *การพัฒนาชุมชน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. บางกอกบล็อก.

[7] เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2556). *ยุทธศาสตร์การพัฒนา : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเชิงรุก*. บัณฑิตวิทยาลัย.

- [8] Cooper, T. (2012). The value of longevity: product quality and sustainable consumption. *Global Research Forum on Sustainable Consumption and Production*. <http://grf-spc.weebly.com/uploads/2/1/3/3/21333498/cooper-paper.pdf>
- [9] พยอม ธรรมบุตร. (2558). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 13(3), 1-11.
- [10] เอกชัย บุญยาธิฐาน. (2553). *คู่มือการวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ*. ส.เอเชียเพรส.
- [11] นันทิยา หุตานวัตร และณรงค์ หุตานวัตร. (2551). *คิดกลยุทธ์ด้วย SWOT* (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- [12] สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. (2556). *การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.
- [13] Binkhorst, E. (2006). *The Co-Creation Tourism Experience*. http://www.esade.edu/cedit2006/pdfs2006/papers/esther_binkhorst_paper_esade_may_06.pdf
- [14] สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2548). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวางแผนการท่องเที่ยว*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [15] เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2554). การพัฒนารูปแบบจัดกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการศึกษาชุมชนเพื่อสืบค้นองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 2(17), 23-36.
- [16] สุภางค์ จันทวานิช. (2561). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 24). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [17] องค์การบริหารส่วนตำบลบางใหญ่. (2557). *สภาพทั่วไป*. <https://www.bangyai.go.th/condition.php>.
- [18] ดารารัตน์ ธัญญผล. (2564). *ประวัติชุมชนบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ จังหวัดสุพรรณบุรี* <https://www.gotoknow.org/posts/694518>
- [19] วีรพล น้อยคล้าย และพะยอม ธรรมบุตร. (2563). ศักยภาพการท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดลพบุรี. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*. 22(2), 109-120.
- [20] ชีระภัตรา เอกฉายสวัสดิ์. (2554). *ชุมชนศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [21] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- [22] กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 – 2564)*. สำนักงานปลัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

Malaysian Tourist Satisfaction towards the Krabi Walking Street, Mueang District, Krabi Province

วาราลี มั่นเล็ก^{1*}, และ อูมาพร แต่งเกลี้ยง²
Varalee Manlek ^{1*}, and Umaporn Tangkliang ²

^{1*}, ²คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกระบี่, กระบี่, ประเทศไทย

^{1*}, ²Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sports University Krabi Campus, Krabi, Thailand

Received: May 20, 2024 Revised: September 10, 2024 Accepted: September 18, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้หลักต่อเดือน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางท่องเที่ยวถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Random Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ เก็บข้อมูล จำนวน 400 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ T-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลการศึกษา พบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มี 4 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความปลอดภัย ด้านค่าใช้จ่าย ด้านการบริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้หลักต่อเดือน และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อถนนคนเดินกระบี่ที่แตกต่างกัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ความพึงพอใจ ถนนคนเดินกระบี่

Abstract

This research aims to study the satisfaction of Malaysian tourists towards the Krabi Walking Street Market in Muang District, Krabi Province, categorized by gender, age, marital status, occupation, monthly income, and educational level. The sample group used in this study consisted of 400 Malaysian tourists who traveled the Krabi Walking Street Market. The research tools used in the study were a quantitative research methodology in the form of survey research. The sample population was determined using a convenience

* Corresponding author. Tel.: 083 590 5671

Email address: duj4889@gmail.com

DOI: 10.14456/lartsj.2025.5

random sampling method, and a total of 400 questionnaires were used as the data collection tool. Data were analyzed through descriptive statistics including percentage, mean, and standard deviation as well as inferential statistics including statistics Independent-Samples T Test, One-way Analysis of Variance (One-way Anova), and Least Significant Difference pairwise analysis. The results showed that the overall satisfaction level of Malaysian tourists towards the Krabi Walking Street in Mueang District, Krabi Province, was in a high level. The satisfaction could be ranked from highest to lowest in four aspects: safety, expenses, services, and facilities. The hypothesis testing revealed that demographic factors such as gender, age, marital status, occupation, monthly income, and educational level of Malaysian tourists had a significant impact on their satisfaction with the Krabi Walking Street Market with statistical significance level of 0.05.

Keywords: Malaysian tourists, satisfaction, the Krabi Walking Street Market

บทนำ

จังหวัดกระบี่เป็นจังหวัดทางภาคใต้ ติดชายฝั่งทะเลอันดามัน เป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่มากด้วยทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ การผสมผสานการดำรงชีวิตของผู้คนที่ต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา และความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างกลมกลืน [1] (สำนักงานจังหวัดกระบี่, 2567) และกระบี่เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามน่าประทับใจ และเกาะที่มีความสวยงาม อีกทั้งยังมีแหล่งดำน้ำดูปะการังที่มีความสวยงามจนติดอันดับโลก ซึ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหลังไหลมาเยือนจังหวัดกระบี่ปีละหลายล้านคน และมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดกระบี่ที่น่าสนใจ เช่น อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา เกาะพีพี อุทยานแห่งชาติเขานมเบญจา เกาะลันตา เขาขนานน้ำ หาดไร่เลย์ เป็นต้น [2] (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2566) โดยจากสถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ชาวต่างชาติ ที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ มีจำนวน 3.8 ล้านคน โดยจากสถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทย มากที่สุด คือ ชาวมาเลเซีย ซึ่งมีจำนวนถึง 4.6 ล้านคน [3] (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2566) ด้วยเหตุนี้หนึ่งในยุทธศาสตร์หลักสำคัญ คือ ส่งเสริมการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว โดยพัฒนาขีดความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดท่องเที่ยว ทำให้มีจำนวนผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่เพิ่มขึ้น ซึ่งในปี 2566 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ 1.7 ล้านคน นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 2.1 ล้านคน รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่เป็นลำดับที่ 6 ของประเทศ จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 30,287 ล้านบาทจากนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 22,214 ล้านบาท ซึ่งรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2565 เป็นจำนวน 36.6 ล้านบาท [4] (สำนักงานสถิติจังหวัดกระบี่, 2566) ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางเทศบาลเมืองกระบี่ เล็งเห็นศักยภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นเป็นรูปธรรม จึงหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นหลังสถานการณ์โรคระบาดคลี่คลายลงในปี 2566 โดยจัดกิจกรรมถนนคนเดินกระบี่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด สนับสนุนการบูรณาการของทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรม สร้างรายได้ให้กับชุมชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ถนนคนเดินจัดขึ้นทุกวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 17.00 น. เป็นต้นไป [5] (เทศบาลเมืองกระบี่, 2566)

ถนนคนเดินจึงนับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น เป็นแหล่งรวมของการซื้อขายสินค้าระหว่างผู้จำหน่ายและผู้ซื้อ สร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและชุมชน ผู้จำหน่ายมีทางเลือกในการค้าขายสินค้าที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามการที่ผู้จำหน่ายสินค้าในถนนคนเดินจะประสบผลสำเร็จในการขายสินค้านั้น ผู้จำหน่ายสินค้าจะต้องปรับกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้สามารถดึงดูดใจผู้ซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งต้องคำนึงถึงเครื่องมือทางการตลาด ซึ่งก็คือ ส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และ

ด้านการส่งเสริมการตลาดเพื่อบริหารการตลาดของสินค้า โดยต้องคัดสรรสินค้าที่มีรูปแบบและคุณภาพดี มีราคาที่เหมาะสม และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อที่มีความหลากหลาย รวมถึงอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคและทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าด้วยความประทับใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้จำหน่ายสินค้าในถนนคนเดินกระบี่

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้ที่สนใจที่จะทำธุรกิจขายสินค้าในการนำข้อมูลไปใช้สำหรับกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด รวมถึงพัฒนาสินค้าให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้ซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจชุมชน และส่งเสริมการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดกระบี่ ได้อย่างยั่งยืนที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ

1.1 ความหมายของความพึงพอใจ คือ ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ภาวะของอารมณ์ ความรู้สึกร่วมของบุคคลที่มีต่อการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพลังภายในของแต่ละบุคคล อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่คาดหวังและความต้องการด้านจิตใจ นำไปสู่การค้นหาลักษณะที่ต้องการมาตอบสนอง เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการแล้วจะเกิดความรู้สึกมีความสุข กระตือรือร้น มุ่งมั่น เกิดขวัญกำลังใจ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการกระทำกิจกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายนั้นสำเร็จตามที่กำหนดไว้ อีกนัยหนึ่งความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกในเชิงการประเมินค่าอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของ การเรียน ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

1.2 ลักษณะของความพึงพอใจ ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกทางบวกของบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลจะรับรู้ความพึงพอใจ จำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัว การตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ส่วนบุคคลด้วยการโต้ตอบกับบุคคลอื่นและสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้แต่ละคนมี ประสบการณ์รับรู้ เรียนรู้ สิ่งที่ได้รับการตอบสนองแตกต่างกันไป และหากสิ่งที่ได้รับเป็นไปตามความต้องการ ก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงใน สถานการณ์บริการก่อนที่ลูกค้าจะมาใช้บริการ สิ่งที่ได้รับบริการได้รับความรู้เกี่ยวกับการ บริการที่ได้รับการบริการ คือ ความคาดหวังในสิ่งที่คิดว่าได้รับ (Expectations) ผู้รับบริการจะประเมิน เปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับจริงในกระบวนการบริการที่เกิดขึ้น (Performance) กับความหวังเอาไว้หากสิ่งที่ได้รับเป็นไปตามความคาดหวังถือว่า เป็นการยืนยันที่ถูกต้อง (Confirmation) แต่ถ้าไม่เป็นไปตามความหวังนั้นว่าเป็นการ ยืนยันที่คลาดเคลื่อน (Disconfirmation) ความคาดหวังดังกล่าวทั้งนี้ช่วงความแตกต่าง (Discrimination) ที่เกิดขึ้นจะชี้ให้เป็นระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจมากน้อยได้ ถ้ายืนยันเชิงเบนไปในทางบวกแสดงถึง ความพึงพอใจ ถ้าไปในทางลบแสดงถึงความไม่พอใจ

2. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย แม้ว่าจะไม่ได้รับการศึกษามากนักในเอกสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน แต่ประสบการณ์ที่เกิดความไม่สะดวกเมื่อเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางหนึ่ง ๆ เป็นสิ่งสำคัญในการอธิบายรูปแบบการตัดสินใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมุสลิม ผู้คนมักจะรับรู้ถึงความไม่สะดวกของประสบการณ์ การท่องเที่ยวที่จุดหมายปลายทางระหว่างประเทศ การรับรู้ถึงความไม่สะดวกดังกล่าวถือเป็นมิติการรับรู้ในพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว การรับรู้

ถึงความไม่สะดวกของนักท่องเที่ยวมุสลิมแต่ละบุคคล หมายถึง การประเมินการรับรู้ของนักท่องเที่ยวมุสลิมเกี่ยวกับความรุนแรงของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นขณะเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเฉพาะหรือการบริโภคสินค้า/บริการที่จุดหมายปลายทางเหล่านั้น นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมมักมีประสบการณ์การท่องเที่ยวที่หลากหลายเมื่อทำกิจกรรมท่องเที่ยวที่จุดหมายปลายทางระหว่างประเทศ และในทางกลับกันนักท่องเที่ยวเหล่านี้ยังประสบปัญหาบางอย่างในระหว่างการเดินทาง ซึ่งทำให้ประสบการณ์การเดินทางที่เพลิดเพลิน/สะดวกสบายของพวกเขาลดลงและทำให้เกิดความวิตกกังวล ซึ่งยืนยันว่า ความยากลำบากดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญของประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ไม่สะดวกของนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม [6] (Han et al., 2021)

วรรณกรรมล่าสุดเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรับรู้ถึงความไม่สะดวกของนักท่องเที่ยวมุสลิมและมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของพวกเขา [7] (Al et al., 2021) ความไม่สะดวกของประสบการณ์การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมุสลิมระหว่างประเทศรับรู้ที่ร้ายแรงกว่านักท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจุดหมายปลายทางที่ไม่ใช่อิสลามซึ่งสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อชาวมุสลิมไม่ได้สร้างขึ้นอย่างเพียงพอ ความไม่สะดวกจะเป็นปัญหาสูงสุด โดยปฏิเสธไม่ได้ว่าสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวและคุณลักษณะของจุดหมายปลายทางที่ไม่ใช่อิสลามหลายแห่งไม่พร้อมสำหรับนักเดินทางชาวมุสลิมจากนานาชาติ ดังนั้น มีแนวโน้มว่านักเดินทางชาวมุสลิมจะมองว่าความไม่สะดวกของประสบการณ์การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งของจุดหมายปลายทางที่ไม่ใช่อิสลามนั้นรุนแรง ส่งผลต่อประสบการณ์และพฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมในทางที่ไม่เอื้ออำนวยต่อจุดหมายปลายทาง

[7] Al et al. (2021) กล่าวว่า ความยากลำบากของนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมมักมาจากอาหารฮาลาล สถานที่ที่เหมาะสมสภาพแวดล้อมทางสังคม ทัศนคติของชาวท้องถิ่น/นักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ และการขาดความเข้าใจด้านวัฒนธรรม การทำความเข้าใจกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมุสลิมจะช่วยลดความยุ่งยากและเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวที่สะดวกสบายในหมู่นักเดินทางชาวมุสลิม ซึ่งในที่สุดจะช่วยเพิ่มสุขภาพจิตและประสบการณ์ที่มีคุณค่าทางจิตใจ

เมื่อผู้วิจัยคำนึงถึงสิ่งนี้จึงเกิดการศึกษปัจจุบัน มีความเป็นไปได้ที่การรับรู้ประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักเดินทางชาวมุสลิมที่ไม่สะดวกเมื่อเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่ไม่ใช่ประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหลัก

3. แนวคิดการบริการ

คุณภาพการบริการ คือ การกระทำ การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้รับความสุขและความสะดวกสบาย หรือเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น ซึ่งสามารถวัดคุณภาพการบริการได้จากปัจจัย ดังนี้ สิ่งสัมผัส จับต้องได้ (Tangibles) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การให้ความมั่นใจ (Assurance) และความเอาใจใส่ (Empathy) ซึ่งส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจในบริการ

4. แนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภค

4.1 ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค คือ กระบวนการ หรือ พฤติกรรม ความต้องการ ความคิด การกระทำ การประเมินผล การตัดสินใจซื้อ และการใช้สินค้าหรือ บริการของบุคคล เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของบุคคลนั้น ๆ และการประเมินผลการใช้สินค้าหรือบริการของบุคคล ซึ่งจะมีความสำคัญต่อการซื้อสินค้าและบริการทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของตน มี 3 รูปแบบ พฤติกรรมผู้บริโภคแปรเปลี่ยนได้ (Dynamic) พฤติกรรมผู้บริโภคเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) พฤติกรรมบริโภคเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยน (Exchanges) อาการที่แสดงออกในการซื้อของผู้บริโภคแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ พฤติกรรมการซื้อแบบเป็นปกติกิจ พฤติกรรมการซื้อแล้วลดความกังวลใจ พฤติกรรมการซื้อแบบซับซ้อน พฤติกรรมการซื้อแบบแสวงหาความหลากหลาย

4.2 ประเภทของผู้บริโภค สามารถจำแนกได้ 4 กลุ่ม คือ ผู้บริโภคที่เป็นบุคคลและองค์กร ผู้บริโภคที่เป็นบุคคลที่แท้จริง ผู้บริโภคที่มีศักยภาพและผู้บริโภคที่ไม่แท้จริง ผู้บริโภคที่เป็นอุตสาหกรรมและเป็นครัวเรือน และผู้บริโภคที่เป็นผู้คาดหวัง พฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อที่มีพื้นฐานอยู่ 5 ข้อ คือ ผู้บริโภคจะซื้อหรือไม่ซื้อ ผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือบริการอะไร ผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือบริการจากที่ไหน ผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือบริการเมื่อไร และผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือบริการโดยวิธีใด

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตมนุษย์มักเดินทางด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาที่อยู่อาศัยใหม่ หรือเพื่อการติดต่อ ซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า รวมทั้งเดินทางเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ ปัจจุบันการเดินทางเกิดขึ้นหลายวัตถุประสงค์หากเป็นการเดินทางท่องเที่ยว ผู้เดินทางมีความต้องการที่จะไปพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการคลายเครียดและความเพลิดเพลินใจ

จากวัตถุประสงค์ของการเดินทางที่มากมายจึงมีคนให้คำนิยามของการท่องเที่ยวได้ดังต่อไปนี้ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวตามความหมายขององค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลีในปี พ.ศ. 2506 และได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว คือ “การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยม ญาติหรือ การประชุม แต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหลักฐาน หรือไปพำนักอยู่อย่างถาวร” พร้อมกับให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors) แทนคำว่า “นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน” (Tourist) ซึ่งสอดคล้องกับ [8] สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) ที่ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเป็นการนันทนาการรูปแบบที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่มีการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งหมายถึงการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม

องค์ประกอบต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวสนใจและตัดสินใจเข้ามา มาแวะท่องเที่ยว ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน สรุปองค์ประกอบการท่องเที่ยวไว้ใกล้เคียงกัน [9] บุชบา สิทธิการ และสิริวัฒนา ใจมา (2552) ได้มีแนวคิดที่ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ควรมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 6 องค์ประกอบ หรือ 6A ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Attraction) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ประเภทของ แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับปัจจัยด้านระยะเวลาและระยะทางเข้าถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ที่พักรวม (Accommodation) การบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Services)

[10] เกิดชาย ช่วยบำรุง (2549) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 5 ประการ หรือ 5 As ดังต่อไปนี้

1. Accessibility หมายถึง การเข้าถึง คือ มีความสามารถในการเข้าถึงความสามารถ ในการคมนาคม ไปยัง สถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างดี เช่น มีถนนคอนกรีตและถนนลาดยาง อยู่ในสภาพที่ดี เข้าถึงง่าย สะดวกสบายรวมถึงการเดินทางโดยวิธีอื่นๆ

2. Activity หมายถึง กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเดินป่าการปีนเขา การปั่นจักรยาน การพายเรือ เส้นทางการศึกษาธรรมชาติ การถ่ายรูป เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วม ทำกิจกรรม มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์แบบ

3. Amenity หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวก เตรียมไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและครบครัน เช่น ด้าน สาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน โทรศัพท์จุดบริการนักท่องเที่ยว สถานีตำรวจ โรงพยาบาลรวมถึงที่พัก ร้านอาหารและร้านขายของฝากของที่ระลึก เป็นต้น

4. Attraction หมายถึง สิ่งดึงดูดใจ โดยภายในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว ต่างๆ

5. Accommodation หมายถึง ที่พัก คือ ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียงต้องมีที่พักไว้เพื่อบริการนักท่องเที่ยว

6. ข้อมูลของถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

ถนนคนเดินกระบี่ ตั้งอยู่ย่านใจกลางเมืองกระบี่ ตำบลปากน้ำ เขตเทศบาลเมืองกระบี่ จากสี่แยกมนุษยโบราณ (ถนนมหาราช) หันหน้าเข้าเมืองกระบี่ ด้านซ้ายมือเป็นห้างสรรพสินค้าไวกอ ถัดมาซอยแรก (มหาราช ซอย 8) จนกระทั่งถึงซอยหลังโรงแรมเวียงทอง จะเห็นร้านค้า ร้านขายของที่ระลึกหลากหลาย เวทีการแสดง ลานกิจกรรม พร้อมโต๊ะอาหารไว้บริการ

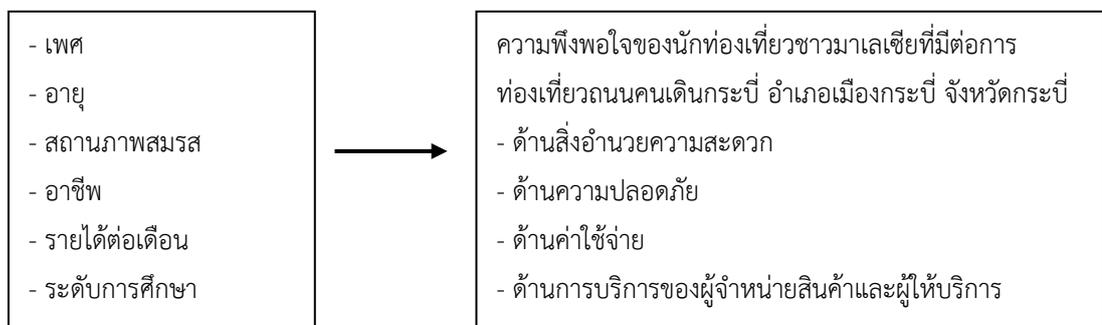
ก่อตั้งโดยจังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกระบี่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกระบี่ และหอการค้าจังหวัดกระบี่ ที่จะให้กระบี่มีแหล่งรวมสินค้าท้องถิ่น อาหารพื้นเมือง แหล่งบันเทิงทางวัฒนธรรม กิจกรรมเยาวชน และอื่น ๆ ที่หลากหลาย จึงได้จัดทำงบประมาณเริ่มต้นในการปรับพื้นที่แห่งนี้ ซึ่งเคยเป็นที่ตั้งของตลาดสดเทศบาลเมืองกระบี่ แต่หากได้ปล่อยร้างเมื่อย้ายตลาดสดไป ณ ที่แห่งใหม่แล้ว และได้ดำเนินการเสร็จสิ้น จนกลายมาเป็นตลาดถนนคนเดิน เปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2552 โดยมี นายวีระศักดิ์ จินารัตน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธานในพิธีเปิดย่านการค้าพาณิชย์ ถนนคนเดินกระบี่เปิดบริการ ทุกวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 17.00-22.00 น.

สินค้าที่ซื้อขาย : ร้านอาหารกว่า 70 ร้าน ทั้งอาหารไทยหลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นข้าวยำสามสีสดใหม่ ด้วยผักสมุนไพรพื้นบ้าน ประรสด้วยน้ำบูดู หรือว่าจะเป็น ข้าวต้มขาว พร้อมกับข้าวให้เลือกนับ 10 อย่าง ทั้งปลาซั้งซ้างทอดกรอบ ยาไข่เค็ม ถั่วลิสงคั่ว หัวไชเท้าผัดไข่หรือ จะชิมอาหารภาคอื่น ๆ เช่น ส้มตำรสเด็ดเสิร์ฟกับขนมจีน ซุปหน่อไม้ นอกจากนี้ยังมีขนมหวาน ผลไม้ตามฤดูกาลนานาชนิด มีจำนวนแผงค้า 300 แผง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด

1. ขอบเขตประชากรคือนักท่องเที่ยวที่มาจากมาเลเซียที่เยือนถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย โดยสอบถามในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย ด้านค่าใช้จ่าย ด้านการให้บริการของผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ให้บริการ
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มาเที่ยวในถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
4. ขอบเขตระยะเวลา คือ ดำเนินการตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2567 ถึง เดือนพฤษภาคม 2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ได้ศึกษาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางท่องเที่ยวที่ถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกประชากรโดยการสุ่มหรือเลือกขึ้นมาเพื่อนำมาใช้ศึกษาแทนประชากร [11] (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555) ผู้วิจัยใช้หลักทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยพิจารณาตัดสินใจเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย [12] (Palinkas et al., 2015) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ 1) คือนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 2) สามารถเข้าใจและสื่อสาร ภาษาอังกฤษได้เนื่องจากเป็นภาษามาตรฐานสากลที่ยอมรับได้เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล และเกิดประสิทธิผลสูงสุด 3) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยพิจารณากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามทัศนคติของ [13] Krejcie and Morgan (1970) การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกแบบกรณีที่ประชากรมีจำนวนไม่แน่นอนจากสูตร ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)(z^2)}{e^2}$$

โดยที่

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

E แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม

Z แทน ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนด

ซึ่งค่าระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ แบ่งได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับความเชื่อมั่น $Z_{0.05} = 1.96$ หรือเท่ากับ 95%

ระดับความเชื่อมั่น $Z_{0.01} = 2.58$ หรือเท่ากับ 95%

ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการสุ่มตัวอย่างเป็น 60% ซึ่งเป็นค่ากลางที่ยอมรับได้ทางสถิติหรือ 0.60 จาก ประชากรทั้งหมด กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับค่าระดับความคลาดเคลื่อนที่สามารถรับได้ 5% หรือ 0.05 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจึงคำนวณได้เท่ากับ 368.792 หรือ 369 ตัวอย่าง (คน) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 369 คน และเพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูลให้เกิดครบถ้วนความสมบูรณ์ของแบบสอบถามมากที่สุด ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถามเป็นจำนวน 400 คน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยคำตอบเป็นแบบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็น แบ่งเป็น 5 ระดับ แบบสอบถามส่วนนี้ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 กำหนดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุดตามลำดับ

กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับต่าง ๆ [14] (เพ็ญแข ศิริวรรณ, 2551) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลส่วนนี้จะใช้มาตราวัดระดับบัญญัติ (Nominal Scale) การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของแบบสอบถาม โดยทำการค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ ทฤษฎี แนวคิดหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารเพื่อที่จะกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามจะได้มีความชัดเจนตามความหมายของการวิจัย 3) นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) การวิจัยเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขในขั้นที่ 4 แก้ไขครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ (try out) โดยการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นั้นไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ด้วยสูตรครอนบักแอลฟาเพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นซึ่งจะมีค่า 0.885-0.86 ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความน่าเชื่อถือได้มาก 6) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูลการวิจัยเรื่องนี้เป็นกรวิจัยเชิงสำรวจโดยศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด โดยขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยตรวจสอบแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามซึ่งหาคุณภาพแล้วไปขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียในถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามก่อนให้นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเริ่มต้นทำและทำการเก็บข้อมูลรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อใช้ในการพรรณนาข้อมูลตัวแปรด้านต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สถิติที่ใช้ คือ T-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43 นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่ถนนคนเดินกระบี่จะมีช่วงอายุ 21-30 ปีมากที่สุด ร้อยละ 29 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 21.5 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี ร้อยละ 18.5 ช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 16.8 มากกว่า 51 ปี ร้อยละ

14.2 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ 73 รองลงมาคือสถานภาพสมรส ร้อยละ 20.5 และไม่ระบุสถานภาพ ร้อยละ 4.8 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 66.8 รองลงมา คือ การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 18.5 ปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ 14.8 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 36.8 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 28.3 ข้าราชการ ร้อยละ 16 ทำงานอื่น ๆ ร้อยละ 11 นักศึกษา ร้อยละ 8 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มาท่องเที่ยวในถนนคนเดินกระบี่มีรายได้หลักต่อเดือน เดือนละ 25,001-35,000 บาท ร้อยละ 29.8 รองลงมา คือ เดือนละ 15,001-25,000 บาท ร้อยละ 27 เดือนละไม่เกิน 15,000 บาท ร้อยละ 19.5 เดือนละ 35,001-45,000 บาท ร้อยละ 17.8 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ทั้ง 4 ด้าน

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.56	0.98	มาก
ด้านความปลอดภัย	3.96	0.83	มาก
ด้านค่าใช้จ่าย	3.94	0.88	มาก
ด้านการบริการ	3.81	0.86	มาก
รวม	3.82	0.89	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวถนนคนเดินกระบี่ โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจต่อถนนคนเดินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) พิจารณารายข้อพบว่านักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มาเที่ยวถนนคนเดินส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านความปลอดภัยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.96$) รองมาเป็นด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 3.94$) ด้านบริการ ($\bar{X} = 3.81$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ป้ายบอกทางไปถนนคนเดินกระบี่ชัดเจน	3.94	1.08	มาก
สถานที่จอดรถเพียงพอ	3.38	1.11	ปานกลาง
มีที่แลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศและมีตู้ ATM	4.19	0.8	มาก
มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่	2.44	0.94	น้อย
มีคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่	4.08	0.91	มาก
ห้องสุขาสะอาดและเพียงพอ	3.32	1.06	ปานกลาง
รวม	3.56	0.98	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวถมนคนเดินกระบี่ โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจต่อถมนคนเดินในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) พิจารณารายข้อพบว่านักท่องเที่ยวมาเลเซียที่มาเที่ยวถมนคนเดินมีความพึงพอใจในจำนวนสถานที่แลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศและมีตู้ ATM อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) รองมาเป็นคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) มีป้ายบอกทางไปถมนคนเดินกระบี่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.94$) อยู่ในระดับมาก มีสถานที่จอดรถเพียงพอ ($\bar{X} = 3.38$) อยู่ในระดับปานกลาง มีห้องสุขาสะอาดและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.32$) อยู่ในระดับปานกลาง และมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ ($\bar{X} = 2.44$) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ตารางแสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถมนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ด้านความปลอดภัย

ด้านความปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
มี รปภ.คอยรักษาความปลอดภัย	4.11	0.36	มาก
บริเวณทางเดินมีพื้นที่เพียงพอ	3.94	1.08	มาก
มีการใช้สัญลักษณ์ ป้าย และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังในพื้นที่	4.09	0.92	มาก
มีทางออกฉุกเฉินในบริเวณพื้นที่	3.71	0.94	มาก
รวม	3.96	0.83	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวถมนคนเดินกระบี่ โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจต่อถมนคนเดินในด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) พิจารณารายข้อพบว่านักท่องเที่ยวมาเลเซียที่มาเที่ยวถมนคนเดินมี รปภ.คอยรักษาความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) รองมา มีการใช้สัญลักษณ์ ป้าย และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) มีบริเวณทางเดินมีพื้นที่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.94$) อยู่ในระดับมาก มีทางออกฉุกเฉินในบริเวณพื้นที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ตารางแสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถมนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ด้านค่าใช้จ่าย

ด้านค่าใช้จ่าย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม	3.83	0.98	มาก
ราคาจำหน่ายสินค้าของฝาก	4.23	0.83	มาก
ราคาบริการที่จอดรถ	3.81	0.78	มาก
ราคาบริการห้องน้ำ	3.89	0.91	มาก
รวม	3.94	0.88	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวถมนคนเดินกระบี่ โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจต่อถมนคนเดินในด้านค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) พิจารณารายข้อพบว่านักท่องเที่ยวมาเลเซียที่มาเที่ยวถมนคนเดินมีความพึงพอใจในราคาจำหน่ายสินค้าของฝาก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) รองมาราคาบริการห้องน้ำ ($\bar{X} = 3.89$) อยู่ในระดับมาก ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และราคาบริการที่จอดรถ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ตารางแสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ด้านการบริการ

ด้านการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การต้อนรับจากพนักงานของร้านค้า	3.69	0.88	มาก
มนุษย์สัมพันธ์ของผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ให้บริการ	3.81	0.78	มาก
ผู้จำหน่ายใช้ภาษามลายูหรือภาษาอังกฤษได้	3.90	0.95	มาก
ความหลากหลายของสินค้า	4.22	0.74	มาก
การจัดวางสินค้าดึงดูดนักท่องเที่ยว	3.85	0.95	มาก
ความสะอาดของร้านอาหาร	3.37	0.89	ปานกลาง
รวม	3.81	0.86	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวถนนคนเดินกระบี่ โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจต่อถนนคนเดินในด้านการบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) พิจารณารายข้อพบว่านักท่องเที่ยวมาเลเซียที่มาเที่ยวถนนคนเดินมีความพึงพอใจในความหลากหลายของสินค้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) รองมาผู้จำหน่ายใช้ภาษามลายูหรือภาษาอังกฤษได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) การจัดวางสินค้าดึงดูดนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) มนุษย์สัมพันธ์ของผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) การต้อนรับจากพนักงานของร้านค้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และความสะอาดของร้านอาหาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าเฉลี่ย 3.56 อยู่ในระดับมาก สถานที่จอดรถเพียงพอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ห้องสุขาสะอาดและเพียงพอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 อยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจในจำนวนสถานที่แลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศและมีตู้ ATM มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับมาก ป้ายบอกทางไปถนนคนเดินกระบี่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับมาก มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ [15] มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.62 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ อยู่ในระดับที่มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.69

ด้านความปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี รปภ. คอยรักษาความปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการใช้สัญลักษณ์ ป้าย และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังในพื้นที่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 อยู่ในระดับมาก มีบริเวณทางเดินมีพื้นที่เพียงพอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับมาก ทางออกฉุกเฉินในบริเวณพื้นที่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ [16] ภคมน หงษ์คู่ (2565) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าจังหวัดสงขลา พบว่า ด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก

ด้านค่าใช้จ่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อ ราคาจำหน่ายสินค้าของฝาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 อยู่ในระดับมาก รองมาคือ ราคาบริการห้องน้ำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ราคาจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ราคาบริการที่จอดรถ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ทำให้สอดคล้องกับงานวิจัยของ [17] นภาพรรณ เนตรประดิษฐ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการถนนคนเดินกาดกองต้า จังหวัดลำปาง: มุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ด้านค่าใช้จ่ายมีอิทธิพลต่อการเลือกสินค้าหรือบริการ ด้านบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นความหลากหลายของสินค้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้จำหน่ายใช้ภาษามลายูหรือภาษาอังกฤษได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมา คือ การจัดวางสินค้าดึงดูดนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 มนุษย์สัมพันธ์ของผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ให้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 การต้อนรับจากพนักงานของร้านค้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และเป็นความสะอาดของร้านอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 สอดคล้องกับงานวิจัยของ [18] จารุษา สง่าเพชร (2566) ได้ศึกษาระดับความพึงพอใจในการซื้อสินค้าและพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในตลาดสดสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่าด้านบริการมีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวการตัดสินใจเลือกบริการ ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ จำแนกตามเพศ พบว่า ด้านความปลอดภัย ด้านค่าใช้จ่าย ด้านบริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ [19] ศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์น่าน (2565) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน พบว่านักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อคุณภาพ การให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน จำแนกตามอายุ พบว่าด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย ด้านค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ [20] ชัยยุทธ ถาวรานุรักษ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ด้านความปลอดภัย ด้านค่าใช้จ่าย ด้านบริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีสถานภาพสมรสต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่แตกต่างกับงานวิจัยของ [21] มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2563) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลนครตรัง ซึ่งจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ด้านความปลอดภัย ด้านค่าใช้จ่าย ด้านบริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีระดับการศึกษาต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่แตกต่างกันของ [17] นภาพรรณ เนตรประดิษฐ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการถนนคนเดินกาดกองต้า จังหวัดลำปาง: มุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามอาชีพ พบว่า ด้านความปลอดภัย ด้านค่าใช้จ่าย ด้านบริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีอาชีพต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกันของ [16] ภคมน หงษ์คู่ (2565) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าจังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้ พบว่า ด้านความปลอดภัย ด้านค่าใช้จ่าย ด้านบริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีรายได้ต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่แตกต่างกันของ [19] ศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์น่าน (2565) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ดังนั้นควรแก้ปัญหาด้วยวิธีอื่นเพื่อรองรับความไม่เพียงพอ เช่น เพิ่มศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่มีประชาสัมพันธ์สามารถสื่อสารภาษามลายูหรือภาษาอังกฤษ เพิ่มป้ายภาษามลายู เป็นต้น ด้านความปลอดภัย นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมาก แต่ทางออกฉุกเฉินในบริเวณพื้นที่ไม่ชัดเจนหรือเพียงพอ ดังนั้น ต้องมีป้ายบอกทางออกฉุกเฉินชัดเจนมากขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

ด้านค่าใช้จ่าย บางอย่างมีราคาไม่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ดังนั้นควรเปลี่ยนราคาหรือให้ราคาเหมาะสมกับบริการให้นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น ด้านการบริการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีความคิดเห็นต่อความสะอาดของร้านอาหาร ดังนั้นร้านอาหารต้องแก้ไขปัญหานี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดกระบี่เพื่อปรับปรุงบริการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งควรศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างสูง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีต่อถนนคนเดินกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ปาริชาติ เจริญวิวัฒน์ศรี อาจารย์ ดร.ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และ อาจารย์ ดร.บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาคำแนะนำ เสนอแนวคิดให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้และยังเอาใจใส่ในทุก ๆ รายละเอียด ทุกขั้นตอนของงานวิจัยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้นพร้อมทั้งยังช่วยพัฒนาการทำงานของผู้วิจัยให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัยครั้งนี้ทั้งบุคคลที่ได้กล่าวมาแล้วและยังไม่ได้กล่าวถึง หากมีสิ่งใดบกพร่องผู้วิจัยขออภัยรับไว้และขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานจังหวัดกระบี่. (2567). *กิจกรรมและงานประเพณีจังหวัดกระบี่*.
<https://krabi.thailocallink.com/gallery/detail>
- [2] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2566). *สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดกระบี่*.
<https://thai.tourismthailand.org/Destinations/Provinces/Krabi>
- [3] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2566). *สถิตินักท่องเที่ยว*. <https://www.mots.go.th/news/category>
- [4] สำนักงานสถิติจังหวัดกระบี่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อสังคม. (2566). *สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2566*. สำนักงานสถิติจังหวัดกระบี่ - สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2561 - 2566 (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2566) (nso.go.th)
- [5] เทศบาลเมืองกระบี่. (2566). *สถานที่เที่ยว*. <https://krabicity.go.th/travel>.
- [6] Han, H., Lee, S., Ariza-Montes, A., Al-Ansi, A., Tariq, B., Vega-Muñoz, A., & Park, S. H. (2021). Muslim travelers' inconvenient tourism experience and self-rated mental health at a non-Islamic country: Exploring gender and age differences. *International journal of environmental research and public health*, 18(2), 758
- [7] Al-Ansi, A., Han, H., Kim, S., & King, B. (2021). Inconvenient experiences among Muslim travelers: An analysis of the multiple causes. *Journal of Travel Research*, 60(6), 1352-1370.
- [8] สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *รายงานขั้นสุดท้าย การดำเนินการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. ศูนย์บริการวิชาการ.
- [9] บุชบา สิทธิการ และสิริวิวัฒนา ไจมา. (2552). *การพัฒนาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนความพร้อมของเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ในกลุ่มภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

- [10] เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2549). *รวมบทความวารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.
- [11] ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2555). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [12] Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. *Administration and policy in mental health and mental health services research*, 42, 533-544.
- [13] Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- [14] เพ็ญแข ศิริวรรณ. (2551). *สถิติเพื่อการวิจัย*. เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัลพับลิเคชั่น.
- [15] มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2563). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- [16] ภคมน หงษ์คู่. (2565). พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าจังหวัดสงขลา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [17] นภาพร เนตรประดิษฐ์. (2565). การจัดการถนนคนเดินกาดกองต้า จังหวัดลำปาง: มุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 16(3), 123-142.
- [18] จารุษา ส่งเพชร. (2566). *ศึกษาความพึงพอใจในการซื้อสินค้าและพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในตลาดสดสำโรงจังหวัดสมุทรปราการ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [19] ศูนย์วิจัยพุทธศาสตร์น่าน. (2565). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัยอำเภอบัว จังหวัดน่าน*. วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
- [20] ชัยยุทธ ถาวรานุรักษ์. (2562). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 19(1), 122-136.
- [21] มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2563). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลนครตรัง*. เทศบาลตรัง. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

โครงการวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาขยะเศษรังไหม
โดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืน
Waste Management of Silk Cocoons Residue by
Using Innovation to Develop Lifestyle Fashion Products with a Sustainability
Concept

กมลภัทร์ รักสวน^{1*}, สมเกียรติ อรุณเศรษฐานนท์², และ ปิยะพร คามภีรภาพันธุ์³
Kamonbhat Raksuan^{1*}, Somkiet Urusetthanon², and Piyaporn Kampeerapappun³

^{1*} สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

^{1*} Department of Textile and Fashion Design, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok, Thailand

^{2,3} สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งทอ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

^{2,3} Department of Textile Technology, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok, Thailand

Received: June 20, 2024 Revised: September 24, 2024 Accepted: September 30, 2024

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาขยะเศษรังไหมโดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1. เพื่อแก้ปัญหาขยะเศษรังไหมจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอแฟชั่นและเครื่องนุ่งห่ม 2. เพื่อใช้นวัตกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหม 3. เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากผ้าเศษรังไหม นวัตกรรมสร้างสรรค์ เป็นวิจัยเชิงทดลองและวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลการทดลองในรูปแบบตารางและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการแก้ปัญหาขยะเศษรังไหมจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอแฟชั่นและเครื่องนุ่งห่ม โดยการนำเศษรังไหมมาผ่านกระบวนการแปรรูปเป็นเส้นใยและเส้นด้าย และทดสอบความแข็งแรงของเส้นด้ายและอัตราการยืดตัวก่อนขาด ตามมาตรฐาน ASTM D2256-97 ทดสอบความต้านทานแรงดึงของผ้า ตามมาตรฐาน ASTM 5035-90 และทดสอบความต้านแรงฉีกขาดของผ้าตามมาตรฐาน ASTM 1424-83 จากนั้นนำเส้นด้ายประมาณเบอร์ 5 Ne ไปทอเป็นผลิตภัณฑ์ผืนผ้าไหมลาย Twill ขึ้น 3 ลง 1 ผิดัดสนวาสหรือผ้าดิบ 2) ผลการใช้นวัตกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมูลค่าเศษรังไหม โดยการทดสอบความแข็งแรงของผ้าตามมาตรฐาน ASTM D-1388-08 พบว่า การตกแต่งผ้าด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียที่มีความเข้มข้นต่างกัน ไม่ส่งผลต่อความแข็งแรงและสีของผ้า และมีความกระด้างมากกว่าผ้าที่ยังไม่ผ่านการตกแต่งเพียงเล็กน้อย และนำไปทดสอบการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย 2 ชนิด คือ *E. coli* และ *S. aureus* ผลพบว่าสามารถยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย *S. aureus* ได้ในระดับดีในความเข้มข้น 20 กรัมต่อลิตร ในการทดสอบการดูดซึมน้ำของผ้าตามมาตรฐาน AATCC-792018 ผลพบว่าสามารถดูดซึมน้ำได้ดี และการทดสอบการซักล้างจำนวน 20 ครั้ง พบว่าผ้าที่ผ่านการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียยังคงมีประสิทธิภาพหลังการซักในระดับดี 3) ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืนจากการสัมภาษณ์ได้วิเคราะห์พบว่าควรออกแบบเสื้อผ้าที่สนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเจนเรชั่น Z รูปแบบเสื้อผ้า

* Corresponding author. Tel.: 096 814 9656

Email address: Kamonbhat.r@mail.rmutk.ac.th

DOI: 10.14456/lartsj.2025.6

ต้องสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ (Transformation clothing) และดูแลรักษาทำความสะอาดได้ง่าย ลักษณะรูปแบบตามสมัยนิยม มีความโดดเด่น เพื่อให้ผู้สวมใส่เกิดความมั่นใจในการนำเสนอตัวตนผ่านสื่อสังคมโซเชียลมีเดีย จึงได้ออกแบบเสื้อผ้าจำนวน 10 รูปแบบ ในธีมการผสมผสานกับธรรมชาติสู่ความยั่งยืน (Blending with nature themes) โดยใช้ผ้าจากโครงการวิจัยในครั้งนี้ทำแบบผ้าเดนิมสีบลูยีนส์ ซึ่งเป็นผ้าที่ได้รับความนิยมในอุตสาหกรรมแฟชั่นสิ่งทอ

คำสำคัญ: เศษขยะรังไหม นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ แนวคิดความยั่งยืน

Abstract

The objectives of the research were 1) to solve the problems of cocoon residue waste generated by the textile, fashion, and garment industry. 2) to use creative innovation upcycling and add value from silk cocoon scraps. 3) to develop lifestyle fashion product design from a sustainable concept. This research was an experimental and qualitative study. The sample group was consisted of 3 experts selected by purposive sampling. The research instruments included in-depth interviews, analysis of experimental data in tabular form, and qualitative data analysis through content analysis. The results found that 1) waste silk thread from the fashion and textile industry was successfully transformed into filaments and threads through a recycling process. The tensile strength and elongation at break of the yarns were tested according to ASTM D2256-97 standards. The breaking strength of the fabric was tested according to ASTM 5035-90 standards, and its tear resistance was tested according to ASTM 1424-83 standards. Subsequently, the 5 Ne yarn was woven into 3/1 twill fabric, exhibiting a canvas-like texture or calico fabric. 2) the results of using innovative methods to enhance the value of waste silk, through testing the fabric's strength according to ASTM D-1388-08 standards, revealed that the treated fabric with different concentrations of antibacterial agents did not affect the strength and color of the fabric. Additionally, the treated fabric showed slightly stiffer than that of untreated fabric. The antibacterial properties against two types of bacteria, *E. coli* and *S. aureus*, were tested and displayed that they effectively inhibited the growth of *S. aureus* at a concentration of 20 g/L. The water absorption according to AATCC-792018 standards demonstrated good absorbency. Moreover, after undergoing 20 cycles of washing, the treated fabric retained the effectiveness. It also indicated good performance even after laundry. 3) The results of developing sustainable fashion products, based on interviews and analysis, revealed that clothing should be meet the needs of Generation Z consumers. The clothing should be able to transform (Transformation clothing) and be easy to care. The design should be fashionable and distinctive and enable the wearer to feel confident in expressing their identity on social media. Consequently, 10 clothing designs were created under the theme of 'Blending the Nature for Sustainability'. The fabric derived from this research was used to make blue jeans denim which is popular in fashion and textile industry.

Keywords: Cocoon Waste, Innovation, Lifestyle Fashion Products, Sustainable Concept

บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ปัญหาโลกร้อนได้รับผลกระทบมาจากเศษขยะเหลือจากภาคส่วนอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากปริมาณขยะ เนื่องจากขยะมีทั้งประเภทที่สามารถย่อยสลายได้และย่อยสลายไม่ได้ ปัญหาที่กล่าวมานั้นมักพบมากในภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมสิ่งทอแฟชั่นและเครื่องนุ่งห่ม ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมการปั่นด้าย การผลิตเส้นด้าย การผลิตผืนผ้า และรวมถึงกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์สิ่งทอทุกประเภท ถึงแม้ว่าในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมดังกล่าวพยายามที่จะมีส่วนร่วมในการรณรงค์การลดปัญหาที่เกิดจากกระบวนการผลิตไม่ว่าจะเป็น การบำบัดน้ำเสีย หรือการแยกประเภทขยะแล้วก็ตาม โดยองค์กร European Parliamentary Research Service ได้มีผลข้อมูลเมื่อปี ค.ศ. 2019 กล่าวว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่นทั่วโลกปล่อยก๊าซเรือนกระจกคิดเป็น 10% ต่อปี ซึ่งมากกว่าเที่ยวบินระหว่างประเทศและการขนส่งทางทะเลรวมกัน และคาดว่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่นจะสูงเพิ่มขึ้น 50% ภายในปี 2030 [1] (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2565)

ด้วยปัญหาที่เกิดจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอแฟชั่นและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากนับไม่ถ้วน รวมถึงขยะที่เกิดจากส่วนการผลิตในขั้นตอนต่างๆ เป็นการก่อวิกฤตระดับโลกที่มีมนุษยชาติกำลังเผชิญอยู่ แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน [2] (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) บุคลากรในประเทศควรมีการศึกษาการใช้ประโยชน์ทางสิ่งทอจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้งประเภทอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เป็นการเพิ่มมูลค่าของเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง [3] (อัชชา หัตยานนท์ และคณะ, 2556) อุตสาหกรรมแฟชั่นต้องมีการปฏิวัติใหม่ นักออกแบบและอุตสาหกรรมแฟชั่นควรมีเป้าหมายและร่วมมือกันให้อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมที่สะอาด เพื่อแก้ปัญหาภาวะต่อสิ่งแวดล้อมที่มีปริมาณมากขึ้นในอนาคต [4] (ธรา บัวคำศรี, 2559) สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยนั้น มีอุตสาหกรรมผ้าไหมซึ่งเป็นที่ยอมรับของประเทศไทยเป็นที่นิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศด้วยจนขึ้นชื่อว่าเป็นราชินีแห่งผืนผ้า เพราะผ้าไหมไทยนั้นนอกจากคุณสมบัติทางกายภาพเช่นความแวววาวสวยงามสร้างภาพลักษณ์ความหรูหราและแพงให้กับผลิตภัณฑ์ ลักษณะการใช้งานที่ปรับร้อนเย็นได้ดีในอากาศต่างๆ คือ รู้สึกเย็นเมื่ออากาศร้อน และรู้สึกอุ่นเมื่ออากาศหนาว จึงเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ยังสร้างมูลค่าให้กับประเทศได้ แต่อย่างไรก็ตามในกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมผ้าไหมก็ยังเกิดขยะไม่ว่าจะเป็นจาก เศษรังไหมจากกระบวนการแรกในส่วนต้นน้ำของอุตสาหกรรม เศษด้ายหรือแม้แต่เศษผ้าจากการแปรรูปในส่วนกระบวนการผลิตและแปรรูปเป็นแฟชั่นไลฟ์สไตล์ เช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เนื่องจากเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเป็นสิ่งที่สวมใส่เพื่อความสวยงาม เสริมสร้างบุคลิกและสไตล์ของผู้สวมใส่ เป็นการสร้างความมั่นใจและยังสะท้อนรสนิยมในตัวบุคคลนั้นๆ อีกด้วย [5] (เมริษา จิวประดิษฐ์กุล, 2562) แฟชั่นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยเอง แฟชั่นมีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปตามแนวโน้มหรือเทรนด์ ผู้คนที่บริโภคแฟชั่นก็เพื่อเสริมภาพลักษณ์หรือสไตล์ให้แก่ตนเองเพื่อเป็นที่ยอมรับในกลุ่มหรือสังคมของตนหรือแม้แต่สังคมที่ผู้บริโภคต้องการจะเป็น

ดังความข้างต้นเป็นข้อตระหนักที่บุคลากรไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทางการศึกษาด้านออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น หรือบุคลากรที่มีหน้าที่ในภาคส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอแฟชั่นและเครื่องนุ่งห่ม เช่นนักออกแบบจึงต้องเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อแก้ไขปัญหาขยะจากสิ่งทอ อาทิ อุตสาหกรรมผ้าไหม เริ่มจากส่วนต้นน้ำคือเศษรังไหม ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเป็นประเด็นความสำคัญในการวิจัยการจัดการปัญหาขยะเศษรังไหมโดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อแก้ปัญหาขยะเศษรีงใหม่จากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอแฟชั่นและเครื่องนุ่งห่ม
2. เพื่อใช้นวัตกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรีงใหม่
3. เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากผ้าเศษรีงใหม่นวัตกรรมสร้างสรรค์

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการด้านการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ [6] (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2559)

นักออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ในระบบอุตสาหกรรม จะมีบทบาทในการตีความการออกแบบให้เป็นแบบเชิงเทคนิคที่สามารถนำไปสู่กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้องและจำหน่ายได้ อีกทั้งมีความสามารถในการเลือกวัตถุดิบทั้งผ้า และวัสดุตกแต่งให้สอดคล้องกับแบบและควบคุมต้นทุนให้เหมาะสมกับราคาการจัดจำหน่าย กระบวนการพื้นฐานการพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ ประกอบด้วย 1. การวิเคราะห์ข้อมูลของผลิตภัณฑ์และธุรกิจ 2. การสืบค้นข้อมูล 3. ข้อกำหนดของผลิตภัณฑ์ 4. การสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์ 5. การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ 6. การทำหุ่นจำลอง 7. การทำต้นแบบผลิตภัณฑ์และการทดสอบตลาด

2. หลักการด้านการวิเคราะห์และคาดการณ์ทิศทางแฟชั่น [6] (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2559)

ไม่ว่าจะเป็นแฟชั่นที่ใหม่เพียงใดล้วนต่างมีรากฐานมาจากอดีต แฟชั่นที่เกิดขึ้นมาใหม่จะมีการพัฒนามากกว่าที่จะมีการคิดค้นขึ้นใหม่ นอกจากนี้ประวัติศาสตร์แฟชั่นที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเพื่อสร้างสรรค์กระแสแฟชั่นแล้วนั้นยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อแฟชั่นโดยตรงจนสามารถเกิดเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในวงการได้ เช่น

2.1 World Event เหตุการณ์สำคัญ เป็นสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลที่สุดในการวิเคราะห์ทิศทางแฟชั่น คือ เหตุการณ์ระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อโลกทั้งปวงได้ ซึ่งโลกของแฟชั่นย่อมที่จะหนีไม่พ้นแรงกระทบนั้นด้วยเช่นกัน

2.2 Economic สภาพเศรษฐกิจ มีผลต่อแฟชั่นทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ และในด้านการสร้างกระแสแฟชั่นใหม่ๆ

2.3 Subculture วัฒนธรรมย่อย วัฒนธรรมย่อยหรืออาจเรียกว่าวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม ได้มีการยอมรับจนถึงขีดสุด และในที่สุดได้กลายเป็นกระแสหลัก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ก็มีเกิดขึ้นโดยมีปัจจัยอื่นนอกจากแฟชั่นร่วมด้วย วัฒนธรรมย่อยมักเป็นวิถีการใช้ชีวิตที่มีทั้งการแต่งตัวและการดำเนินชีวิต และในหลายๆ กลุ่มวัฒนธรรมย่อยที่ได้กลายเป็นกระแสหลัก มักจะมีดนตรีเกี่ยวข้องด้วยเสมอ

2.4 Social Changes การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมนับเป็นเรื่องใหญ่ที่สร้างผลกระทบตามมาหลายอย่าง หนึ่งในนั้นคือการแสดงออกผ่านการแต่งตัว

2.5 Innovation นวัตกรรมใหม่ การกำเนิดของนวัตกรรมใหม่ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อแฟชั่น หากแต่สิ่งที่ค้นพบนั้นจะมีอิทธิพลมากหรือน้อยต่อการแฟชั่นขึ้นอยู่กับนักออกแบบจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เท่าใด

3. แนวคิดด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นอย่างยั่งยืน [1] (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2565)

3.1 แฟชั่นที่ยั่งยืน (Slow Fashion) ความแตกต่างจาก Fast Fashion ของ Slow Fashion คือการพยายามให้ผู้บริโภคซื้อเสื้อผ้าในจำนวนที่น้อยลงแต่ซื้อเสื้อผ้าที่มีคุณภาพที่ดีกว่า และสามารถเก็บเสื้อผ้าไว้ใช้ได้นานขึ้น มีการพึ่งพาห่วงโซ่อุปทานที่เชื่อถือได้ มีการผลิตในขนาดเล็ก ใช้เทคนิคที่เป็นงานฝีมือแบบดั้งเดิม ใช้วัสดุในท้องถิ่น และเป็นเสื้อผ้าที่ใช้ได้ในหลายฤดูกาล

3.2 แฟชั่นเพื่อการให้บริการ (Fashion as a Service) เป็นโมเดลธุรกิจที่เพิ่มจำนวนการสวมใส่เสื้อผ้าเฉพาะกลุ่มโดยใช้หลักการแบ่งปัน การนำเสนอเสื้อผ้าเพื่อการให้บริการ

3.3 การทำคอลเลกชันสำหรับการนำกลับมาใช้ใหม่ การซ่อมแซม และการอัพไซเคิล (Collection for Re-Use, Repair and Up-Cycling) หรือการ Up-Cycling เสื้อผ้า

3.4 แฟชั่นอัจฉริยะและแฟชั่นที่มีความฉับไว (Smart and Instant Fashion) แฟชั่นอัจฉริยะทำให้เกิดแฟชั่นที่มีความฉับไวและชาญฉลาดมาสู่อนาคต ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะลงได้อย่างมาก โดยนำเทคโนโลยีอัจฉริยะมาปรับใช้เข้ากับความต้องการของผู้บริโภค แฟชั่นที่ผลิตตามความต้องการของลูกค้า (On -Demand Production) ณ จุดขาย

4. แนวคิดการพัฒนาคอลเลกชันเสื้อผ้าและการรีไซเคิล

4.1 แฟชั่นแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Fashion) มุ่งลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด และรักษาวัตถุดิบในการผลิตให้อยู่ในวงจรของการบริโภคและการผลิตให้นานที่สุด เมื่อเลิกใช้เสื้อผ้าแล้วควรขายเป็นเสื้อผ้ามือสองหรือนำไปรีไซเคิล ผลิตภัณฑ์ควรได้รับการออกแบบให้วงจรชีวิตที่วนใช้ซ้ำได้หลายรอบ ด้วยการใช้สิ่งทอและวัสดุที่สามารถรีไซเคิลได้ตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน มีรูปแบบและการออกแบบที่ไม่ตกยุคสมัย สามารถแยกใช้ส่วนต่างๆ ได้ (Modular Design) พัฒนาวิธีการตัดผ้าเพื่อให้เกิดขยะน้อยลง หรือลดตะเข็บในชุดเพื่อให้ความสะดวกในการนำมารีไซเคิล

4.2 การเพิ่มความรับผิดชอบของผู้ผลิตเสื้อผ้า โดยมีการออกกฎหมายให้ผู้ผลิตเสื้อผ้าและแบรนด์ต่างๆ ต้องมีความรับผิดชอบในการตรวจสอบเสื้อผ้าที่ใช้แล้วให้เกิดการนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิล โดยจัดทำโครงการหรือมีการบริจาคเงินให้กับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาขยะสิ่งทออย่างยั่งยืน [1] (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2565)

มาตรการที่เกี่ยวข้องกับคาร์บอนฟุตพริ้นท์ และมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมในอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศต่างๆ อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่สิ่งแวดล้อมสูงเป็นอันดับที่ 4 รองจากอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมก่อสร้าง และอุตสาหกรรมขนส่ง โดยอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่นทั่วโลกปล่อยก๊าซเรือนกระจกคิดเป็น 10% ต่อปี ซึ่งมากกว่าเที่ยวบินระหว่างประเทศและการขนส่งทางทะเลรวมกัน และคาดว่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่นจะสูงเพิ่มขึ้น 50% ภายในปี 2030

กระบวนการตลอดห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมสิ่งทอ มีการผลิตเส้นใยและการเตรียมเส้นด้าย มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอยู่ที่ 12% ในส่วนของการทอผ้า/ถักผ้าอยู่ที่ 10% และในขั้นตอนการฟอกสี/ย้อมสีและตกแต่งมีค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอยู่ที่ 36% ซึ่งถือว่ามากที่สุดในห่วงโซ่อุปทาน UN Environment Program [1] (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2565) กระบวนการในระบบอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่นไม่ว่าจะเป็นกระบวนการปั่นด้าย การทอผ้า และการตกแต่งสำเร็จ เช่น การย้อม การพิมพ์ หรือการเพิ่มฟังก์ชันต่างๆ ในสิ่งทอ ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกส่วนของห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการลดการปล่อยคาร์บอนและสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

อนึ่งอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่นมีการผลิตสินค้าหมื่นกว่ารายการต่อวัน ในแต่ละปีมีการผลิตเสื้อผ้าหลายแสนล้านชิ้น (เฉลี่ย 14 ชิ้น/ผู้บริโภค 1 คน/ 1 วัน) จึงเกิดเป็น Fast Fashion ที่มีการเปลี่ยนแปลงสไตล์ของเสื้อผ้าที่จำหน่ายอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องและมีราคาที่ถูกลง ส่งผลให้เกิดการผลิตและการทิ้งเสื้อผ้าเพิ่มขึ้นอย่างมาก รวมทั้งทำให้จำนวนเสื้อผ้าที่ซื้อต่อคนเพิ่มขึ้น

อายุขัยในการใช้เสื้อผ้าของผู้บริโภคสั้นลง เสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วส่วนใหญ่ถูกนำไปเผาหรือฝังกลบ ซึ่งปริมาณเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วทั่วโลกน้อยกว่า 1% ที่ถูกนำมารีไซเคิล อีกทั้งการผลิตเสื้อผ้าส่วนใหญ่มีการผลิตในประเทศกำลังพัฒนา ในกระบวนการผลิตเสื้อผ้า ได้แก่ การทำแพทเทิร์น (แบบตัด) มีส่วนของผ้าที่ตัดทิ้ง ทำให้เกิดขยะหรือวัสดุเหลือทิ้งในอุตสาหกรรมสิ่งทอประมาณ 20% ทั้งนี้มีเสื้อผ้าใหม่เพียง 1% ที่ผลิตด้วยกระบวนการรีไซเคิล เนื่องจากกระบวนการผลิตเส้นใยรีไซเคิลยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นพัฒนา

วิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดวิธีหนึ่งในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากสิ่งทอคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค สิ่งหนึ่งที่เป็นส่งเสริมพฤติกรรมผู้บริโภคด้านความยั่งยืน เพื่อให้มีความใส่ใจมากขึ้นในการเลือกซื้อสินค้าแฟชั่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคในระหว่างการใช้เสื้อผ้าและการนำกลับมาใช้ใหม่ การนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ สามารถช่วยลดการปล่อยมลพิษและขยะได้ เช่น การซ่อมแซม การตกแต่งใหม่ การเพิ่มปริมาณการรีไซเคิล และการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมไปสู่การดำเนินงานแบบ Closed-Loop Recycling

จากการทบทวนวรรณกรรมการวิจัยการพัฒนาเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง เพื่อพัฒนาผ้าทอจากเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง และศึกษาสมบัติเส้นด้ายพิเศษและผ้าทอด้วยเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง ผลจากการวิจัยคือได้ผ้าที่มีการรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการแปรรูปจากขยะสิ่งทอมีส่วนในการแก้ไขปัญหาขยะในภาคส่วนอุตสาหกรรมได้ [3] (อชชา ทัทยานานนท์ และคณะ, 2556)

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาขยะเศษรังไหมโดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืน เป็นวิจัยเชิงทดลองและวิจัยเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขอบเขตการวิจัย

1. สถานที่ทำวิจัยได้แก่ บริษัท เนเซอร์ล ณิช จำกัด ให้ความอนุเคราะห์ในด้านเทคโนโลยีคือเครื่องทอผ้า
2. ขอบเขตการศึกษา
  - 1) ศึกษาการจัดการขยะเศษรังไหม
  - 2) การใช้นวัตกรรมทดสอบผ้าทอจากเศษรังไหม
  - 3) การออกแบบผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ จำนวน 10 ชุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น จำนวน 3 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจากประสบการณ์ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์มากกว่า 10 ปี ซึ่งทุกท่านเป็นบุคลากรสายวิชาการด้านออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น เพื่อวิเคราะห์ให้ได้ข้อมูลรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มวัยเจนเรชั่นซี (Z)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่นที่ใช้ในโครงการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการปัญหาขยะเศษรังไหมโดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืน และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่นตามประเด็นข้อคำถามที่ได้ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และวิเคราะห์งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2) ทดลองแปรรูปเศษรังไหมด้วยการนำมาปั่นเป็นเส้นใยและทำให้เป็นเส้นด้ายและนำมาทอให้เป็นผืนผ้าเพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรีวัยเจนเรชั่นซี (Z)

ขั้นตอนที่ 3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านออกแบบสิ่งทอและแฟชั่นไม่น้อยกว่า 10 ปี จากนั้นนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้านรูปแบบเสื้อผ้าเพื่อการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของสตรีวัยเจนเนอเรชั่นซี (Z)

ขั้นตอนที่ 4) นำผลการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์มาทำการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ประเภทเสื้อผ้าสำหรับสตรีวัยเจนเนอเรชั่นซี (Z)

ขั้นตอนที่ 5) สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลการสัมภาษณ์มาเรียบเรียง และทำการสรุปแนวคิดและหลักการสำคัญจากข้อมูลที่ได้มาเป็นเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์และสรุปเป็นวิธีการบรรยายและความเรียงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

ผลการศึกษา

1. การทดลองแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ผ้า

1.1 การผลิตเส้นด้าย 1) นำเศษรังไหมมาต้มลอกกาออกและทำความสะอาดแล้วนำมาตากให้แห้ง นำเข้าเครื่องตะกุกเศษผ้า เพื่อทำการกระจายเส้นใย 2) นำเส้นใยมาป้อนเข้าเครื่องสานหยาบเพื่อสานให้เส้นใยเรียงตัวขนานกันแล้วตัดเส้นใยให้ได้ความยาว 40-50 มิลลิเมตร 3) นำเส้นใยที่ตัดมาโปรยหลังเครื่องสานใยให้กระจายตัวสม่ำเสมอเพื่อป้อนเส้นใยเข้าเครื่องทำความสะอาดและกำจัดเส้นใยสั้นออก สานเส้นใยให้เรียงขนานกันมากขึ้นแล้วทำเป็นเส้นสไลเวอร์ 4) นำเส้นสไลเวอร์จากเครื่องสานเส้นใย จำนวน 6 เส้นมาป้อนเข้าเครื่องรีดปุ๋ยเพื่อลดขนาดกลุ่มเส้นใยให้เรียงตัวขนานกันดียิ่งขึ้นและปรับน้ำหนักเส้นสไลเวอร์ต่อความยาว 6 หลา ให้มีความสม่ำเสมอมากขึ้น 5) นำเส้นสไลเวอร์จากเครื่องรีดปุ๋ยป้อนเข้าเครื่องปั่นด้ายปลายเปิดแบบลูกถ้วย (Rotor Open-End Spinning) 6) นำเส้นด้ายไปทดสอบความแข็งแรงของเส้นด้ายและอัตราการยืดตัวก่อนขาด ด้วยเครื่อง Universal Testing Machine ตามมาตรฐานการทดสอบ ASTM D 2256-97 “Standard Test Method for Tensile Properties of Yarn by The Single Strand Method”

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความแข็งแรงของเส้นด้ายด้วยเครื่อง Universal Testing Machine

No.	Tenacity (cN/Tex)	Force @ Peak (N)	Elong. @ Peak (mm)
เส้นด้ายพุ่ง	6.045	7.140	58.740
เส้นด้ายยีน	8.612	10.172	65.042

จากตารางพบว่าความแข็งแรงของทั้งเส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยีนมีประสิทธิภาพดี เหมาะกับการนำไปทอเป็นผืนผ้าและสามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ได้

1.2 การทอผ้า 1) กำหนดโครงสร้างผ้ารายละเอียดดังนี้ ความกว้างผ้า 39 นิ้ว ความถี่เส้นด้ายยีน 62 เส้นต่อนิ้ว ความถี่เส้นด้ายพุ่ง 42 เส้นต่อนิ้ว 2) กรอเส้นด้ายสำหรับใช้สับเส้นด้ายยีน ร้อยตะกอ ร้อยฟันหวี นำม้วนเส้นด้ายยีนขึ้นเครื่องทอ 3) กรอเส้นด้ายพุ่งใส่หลอดสำหรับเครื่องทอกระสวย 4) ทอผ้าลายทะแยงตัดแปลง ขึ้น 3 ลง 1 ด้วยเครื่องทอกระสวย 5) ทดสอบความแข็งแรงของผ้า ประกอบด้วย 1. ทดสอบความต้านทานแรงดึงของผ้า 2. ทดสอบความต้านทานแรงฉีกขาดของผ้า

การทดสอบความต้านทานแรงดึงของผ้า เพื่อเป็นการหาคุณสมบัติความแข็งแรงของผ้าที่ผลิต และการนำไปใช้งาน โดยการทดสอบใช้มาตรฐาน ASTM D 5035-90

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความต้านทานแรงดึงของผ้า

No.	Youngs Modulus (N/mm ²)	Force @ Peak (N)	Elong. @ Peak (mm)
ด้านแนวเส้นด้ายพุ่ง	6.045	7.140	58.740
ด้านแนวเส้นด้ายยืน	8.612	10.172	65.042

จากตารางพบว่าความต้านทานแรงดึงของผ้ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี สามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเคหะสิ่งทอ หรือผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์

ทดสอบความต้านทานแรงฉีกขาดของผ้า (Tearing Strength) ตามมาตรฐานการทดสอบ ASTM 1424-83

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความต้านทานแรงฉีกขาดของผ้า

No.	Force (cN)
ด้านแนวเส้นด้ายพุ่ง	12,700
ด้านแนวเส้นด้ายยืน	>13,300

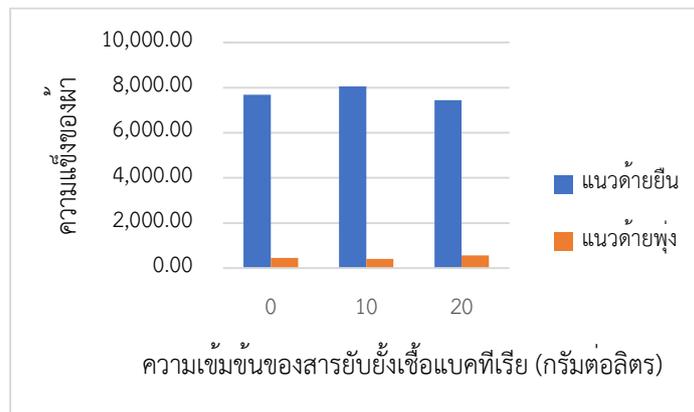
จากตารางพบว่าความต้านทานแรงฉีกขาดของผ้ามีประสิทธิภาพดี มีความทนต่อการฉีกขาด ผ้านี้จึงสามารถนำไปแปรรูปและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ได้

ผลการทดลองแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ผ้า จากการแปรรูปและทำการทดสอบทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ผ้าลาย Twill ขึ้น 3 ลง 1 ซึ่งส่วนใหญ่นำไปทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้หลากหลาย ทั้งเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์ของใช้ เช่น กระเป๋า ถุงผ้า ผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ เช่น ผ้าห่มเก้าอี้ ผ้าปูโต๊ะ เป็นต้น

2. การทดลองนวัตกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหม

เพื่อตอบสนองในยุคปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) เนื่องจากการระบาดนี้ส่งผลกระทบต่อประชาชนต้นตัวในการระงับเชื้อต่างๆ ที่จะกระทบสุขภาพมากขึ้น จึงมีการเสริมนวัตกรรมด้านงานเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อจุลินทรีย์ สำหรับงานวิจัยนี้ ใช้สารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียที่เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบันที่ผู้ต้องการความปลอดภัยเพื่อการดูแลรักษาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

2.1 ผลการทดสอบความแข็งของผ้า

ภาพที่ 1 ผลความแข็งของผ้า

ตารางที่ 4 ความแข็งของผ้า

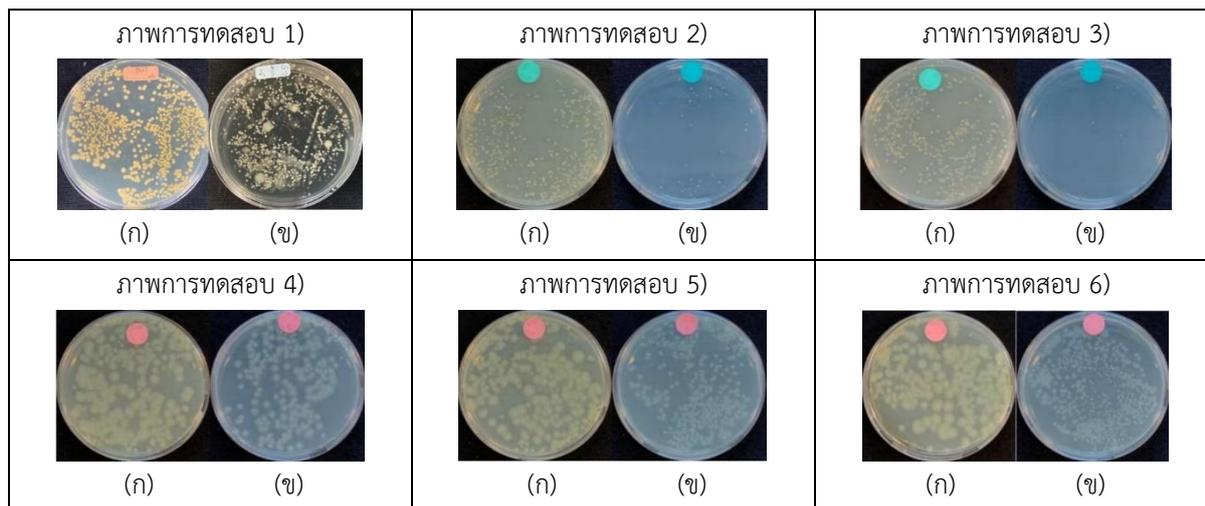
ความเข้มข้นสาร (กรัมต่อลิตร)	ความยาวของผ้า (เซนติเมตร)	ความแข็งของผ้า (มิลลิกรัม.เซนติเมตร)
	แนวด้ายยืน	
0	6.50 ± 0.10	7,689.50
10	6.60 ± 0.17	8,049.89
20	6.43 ± 0.12	7,443.74
	แนวด้ายพุ่ง	
0	2.53 ± 0.15	455.23
10	2.43 ± 0.12	403.43
20	2.73 ± 0.06	571.79

จากตารางพบว่าโดยทั่วไปการตกแต่งสำเร็จบนผ้าจะทำให้ผ้ามีความแข็งสูงขึ้น หากผ้ามีความแข็งกระด้างมาก ผู้สวมใส่จะรู้สึกไม่สบายตัว ผลการทดสอบด้านความแข็งของผ้าแสดงในภาพที่ 1 และตารางที่ 4

ผลการตกแต่งสำเร็จผ้าด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย จากการทดลองได้ผลว่า ความยาวของผ้ามากขึ้นแสดงว่า ผ้ามีความแข็งของผ้าเพิ่มขึ้น ซึ่งจากผลการทดลองในตารางที่ 4 พบว่าการตกแต่งผ้าฝ้ายด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียที่ความเข้มข้นต่างกันไม่ส่งผลต่อความแข็งของผ้า แต่ความแข็งของผ้าในแนวเส้นด้ายพุ่งมีค่าต่ำกว่าความแข็งของผ้าแนวเส้นด้ายยืน เนื่องจากโครงสร้างของผ้า นอกจากนั้นการตกแต่งสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียบนผ้าไม่ส่งผลต่อสีของผ้า

2.2 การทดลองความสามารถในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียของผ้าที่ผ่านการตกแต่ง นำผ้าที่ผ่านการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียที่ความเข้มข้นต่างกันไปทดสอบสมบัติการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย 2 ชนิด คือ *S. aureus* และ *E. coli* ดังนี้

- 1) ทดสอบกับจำนวนเชื้อแบคทีเรีย *S. aureus* บนผ้าที่ไม่ผ่านการตกแต่ง ที่เวลา (ก) 0 ชั่วโมง (ข) 24 ชั่วโมง
- 2) ทดสอบกับจำนวนเชื้อแบคทีเรีย *S. aureus* บนผ้าที่ผ่านการตกแต่งสารที่ความเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร ที่เวลา (ก) 0 ชั่วโมง (ข) 24 ชั่วโมง
- 3) ทดสอบกับจำนวนเชื้อแบคทีเรีย *S. aureus* บนผ้าที่ผ่านการตกแต่งสารที่ความเข้มข้น 20 กรัมต่อลิตร ที่เวลา (ก) 0 ชั่วโมง (ข) 24 ชั่วโมง
- 4) ทดสอบกับจำนวนเชื้อแบคทีเรีย *E. coli* บนผ้าที่ไม่ผ่านการตกแต่ง ที่เวลา (ก) 0 ชั่วโมง (ข) 24 ชั่วโมง
- 5) ทดสอบกับจำนวนเชื้อแบคทีเรีย *E. coli* บนผ้าที่ผ่านการตกแต่งสารที่ความเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร ที่เวลา (ก) 0 ชั่วโมง (ข) 24 ชั่วโมง
- 6) ทดสอบกับจำนวนเชื้อแบคทีเรีย *E. coli* บนผ้าที่ผ่านการตกแต่งสารที่ความเข้มข้น 20 กรัมต่อลิตร ที่เวลา (ก) 0 ชั่วโมง (ข) 24 ชั่วโมง

ภาพที่ 2 การทดสอบสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียกับผ้า

ตารางที่ 5 ความสามารถในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียของผ้าที่ผ่านการตกแต่ง

ความเข้มข้นของสารที่ใช้ในการตกแต่ง (กรัมต่อลิตร)	ร้อยละการลดลงของเชื้อแบคทีเรีย	
	<i>S. aureus</i>	<i>E. coli</i>
0	0	0
10	90.32	0
20	94.57	0

จากตารางพบว่า การตกแต่งผ้าด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียสามารถยับยั้งเชื้อ *S. aureus* ซึ่งเป็นแบคทีเรียแกรมบวก แต่ไม่สามารถยับยั้ง *E. coli* ที่เป็นแบคทีเรียแกรมลบได้ ผนังเซลล์ของแบคทีเรียแกรมบวกประกอบด้วยส่วนของเปปทิโดไกลแคน (Peptidoglycan) ที่มีความหนา ส่วนแบคทีเรียแกรมลบมีเยื่อหุ้มเซลล์ด้านนอก (Outer Membrane) ช่วยให้เซลล์ทนต่อการทำลายของสารปฏิชีวนะ สารซักฟอก โลหะหนัก สีและเอนไซม์ต่างๆ ดังนั้นแบคทีเรียแกรมลบจึงมีความต้านทานต่อสิ่งต่างๆ ได้มากกว่าแบคทีเรียแกรมบวก

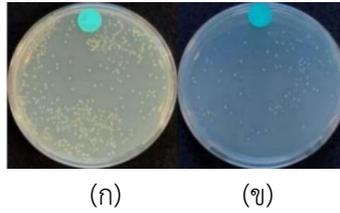
2.3 การทดลองความสามารถในการดูดซึมน้ำของผ้า นำผ้าที่ผ่านและไม่ผ่านการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียไปทดสอบการดูดซึมน้ำตามมาตรฐาน AATCC 79-2018 ผลการทดลองแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความสามารถในการดูดซึมน้ำของผ้า

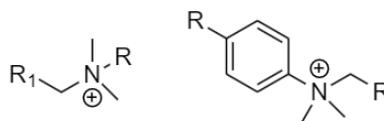
ความเข้มข้นของสารที่ใช้ในการตกแต่ง (กรัมต่อลิตร)	ระยะเวลาที่น้ำซึมผ่านผ้า (วินาที)
0	1.67 ± 0.58
10	1.33 ± 0.58
20	1.67 ± 0.58

จากตารางพบว่า ผ้าก่อนและหลังการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียใช้เวลาในการดูดซึมน้ำไม่ต่างกัน แสดงว่าสารที่ใช้ในการตกแต่งกันยับไม่ได้ส่งผลต่อการดูดซึมน้ำของผ้า

2.4 การทดลองความคงทนต่อการซักล้างของผ้า นำผ้าที่ผ่านและไม่ผ่านการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียไปซักตามมาตรฐาน ISO C06 C2S: 2010

ภาพที่ 3 จำนวนเชื้อแบคทีเรีย *S. aureus* บนผ้าที่ผ่านการตกแต่งด้วยสารความเข้มข้น 20 กรัมต่อลิตรหลังจากการซักล้างจำนวน 20 ครั้ง ที่เวลา (ก) 0 ชั่วโมง (ข) 24 ชั่วโมง

ภาพที่ 4 โครงสร้างโมเลกุลของสารประกอบควอเทอร์นารีแอมโมเนียม

การยึดติดของสารประกอบควอเทอร์นารีแอมโมเนียมบนวัสดุสิ่งทอเป็นพันธะไอออนิกระหว่างเส้นใยที่มีประจุลบกับสารประกอบควอเทอร์นารีแอมโมเนียมที่มีประจุบวกซึ่งค่อนข้างแข็งแรงและให้สมบัติการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียแบบกึ่งถาวร (Semi-Durable Finishing)

ตารางที่ 7 ความคงทนต่อการซักล้างของผ้า (ร้อยละการลดลงของเชื้อแบคทีเรีย *S. aureus* ของผ้า)

ก่อนการซัก	หลังการซัก 20 ครั้ง
94.57	73.11

จากตารางพบว่าผ้าที่ผ่านการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียที่ความเข้มข้น 20 กรัมต่อลิตร ก่อนการซักล้างมีร้อยละการลดลงของเชื้อแบคทีเรีย 94.57 และเมื่อนำผ้าไปซักล้างจำนวน 20 ครั้งพบว่าผ้ายังมีสมบัติการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียได้แต่ยับยั้งเชื้อแบคทีเรียได้น้อยลง (ร้อยละ 73.11) ทั้งนี้เนื่องจากสารยับยั้งแบคทีเรียในการทดลองนี้เป็นสารประกอบควอเทอร์นารีแอมโมเนียม (Quaternary Ammonium Compound) ที่มีทั้งส่วนมีขั้วและไม่มีขั้ว (ภาพที่ 4) โดยกลไกการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียคือหมู่แอลคิลสายยาว (Alkyl Group) หนีออกจากผ้า ดังนั้น ไนโตรเจนประจุบวกและส่วนที่ไม่ชอบน้ำของสารจับกับเยื่อหุ้มเซลล์ของแบคทีเรียทำให้เยื่อหุ้มเซลล์อ่อนแอและแตกได้

ผลการทดลองการเสริมนวัตกรรม ผ้าที่ผ่านการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียมีความกระด้างมากกว่าผ้าที่ยังไม่ผ่านการตกแต่งเพียงเล็กน้อย สัมผัสด้วยมือแทบไม่รู้สึกรถึงความแตกต่าง และเมื่อผ่านการทดสอบการดูดซึมน้ำของผ้าพบว่าผ้าสามารถดูดซึมน้ำได้ดี และผลจากการทดสอบความคงทนต่อการซักของผ้าพบว่าผ้าที่ผ่านการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียยังคงมีประสิทธิภาพหลังการซักในระดับดี

3. วิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหมสู่แฟชั่นไลฟ์สไตล์

3.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ทำให้ได้รูปแบบของเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่สามารถตอบสนองกลุ่มเจนเรชั่น Z (ซี) โดยประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการปัญหาขยะเศษรังไหมโดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืนและพฤติกรรมของวัยเจนเรชั่น Z

3.2 การวิเคราะห์เทรนด์แฟชั่น จากการศึกษาข้อมูลเทรนด์แนวโน้มแฟชั่น ทางนักวิจัยเลือกใช้เทรนด์จาก WGSN ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลแนวโน้มแฟชั่นที่มีความน่าเชื่อถือได้ เพราะเป็นแหล่งข้อมูลของผู้ประกอบการและนักออกแบบด้านต่างๆ ใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการทำงานสร้างสรรค์ และยังเป็นที่ยอมรับในองค์กรต่างๆ รวมทั้งสถานศึกษาด้วย โดยข้อมูลที่น่าสนใจประกอบในงานวิจัยนี้คือ

1) แนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภคของเจนเรชั่น Z “Gen Z: Fashion Recommerce Profiles 2023”

2) การคาดการณ์สีผ้าเดนิมและเยาวชน ฤดูกาลใบไม้ร่วง/หนาว ปี 2024/2025 “Youth & Denim Colour Forecast A/W 24/25”

3) การคาดการณ์ผ้าเดนิม การตกแต่งสำเร็จ ฤดูกาลใบไม้ร่วง/ฤดูหนาว 24/25 “Denim Fabric, Wash & Finish Forecast A/W 24/25”

3.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหมสู่แฟชั่นไลฟ์สไตล์ จากการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหมสู่แฟชั่นไลฟ์สไตล์ได้มีการออกแบบชุดเสื้อผ้าแฟชั่นสำเร็จรูปสตรีในชื่อคอลเล็กชั่นว่า Blending with nature ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่าเมื่อเรามาถึงจุดสิ้นสุดของยุคแห่งความอุดมสมบูรณ์ ได้มีการเลือกเฟ้นในเรื่องการนำวัสดุเส้นใยทางเลือกมาใช้ ซึ่งวัสดุดังกล่าวเจริญเติบโตผ่านแนวทางการทำฟาร์มแบบปฏิรูปเพื่อฟื้นฟูโลก ดังเช่นวัสดุหลักที่ใช้ในการผลิตของงานวิจัยนี้ที่มาจากขนเศษรังไหมมาแปรรูปให้เป็นเส้นด้ายและนำมาทอเป็นผืนผ้า อีกทั้งวัยเจนเรชั่น Z กำลังอยู่ในช่วงขณะเปล่งปลั่งเจริญเติบโตเต็มที่ในวัยสาวซึ่งกลุ่มนี้มีแนวคิดในการยอมรับความงามในแบบที่เป็น Real beauty โดยการออกแบบคอลเล็กชั่นนี้ได้จำนวน 10 รูปแบบ

ผลการวิจัย

การจัดการปัญหาขยะเศษรังไหมโดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืนด้วยการแปรรูปเศษรังไหมให้เป็นเส้นใย และปั่นเป็นเส้นด้าย นำมาทอผ้าได้ผ้าทอผ้าลาย Twill ที่มีประสิทธิภาพความต้านทานแรงดึงและความต้านทานแรงฉีกขาดในระดับดี เสริมนวัตกรรมสร้างสรรค์คือตกแต่งด้วยสารด้านแบคทีเรีย ซึ่งสารนี้ไม่ทำให้ผ้ากระด้าง ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนสี มีการดูดซึมน้ำไม่ต่างจากผ้าที่ไม่มีการตกแต่ง สารด้านแบคทีเรียมีความคงทนต่อการซักล้างในระดับดี พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ชุดเสื้อผ้าแฟชั่นสำเร็จรูปสตรี 1 คอลเล็กชั่นจำนวน 10 รูปแบบ

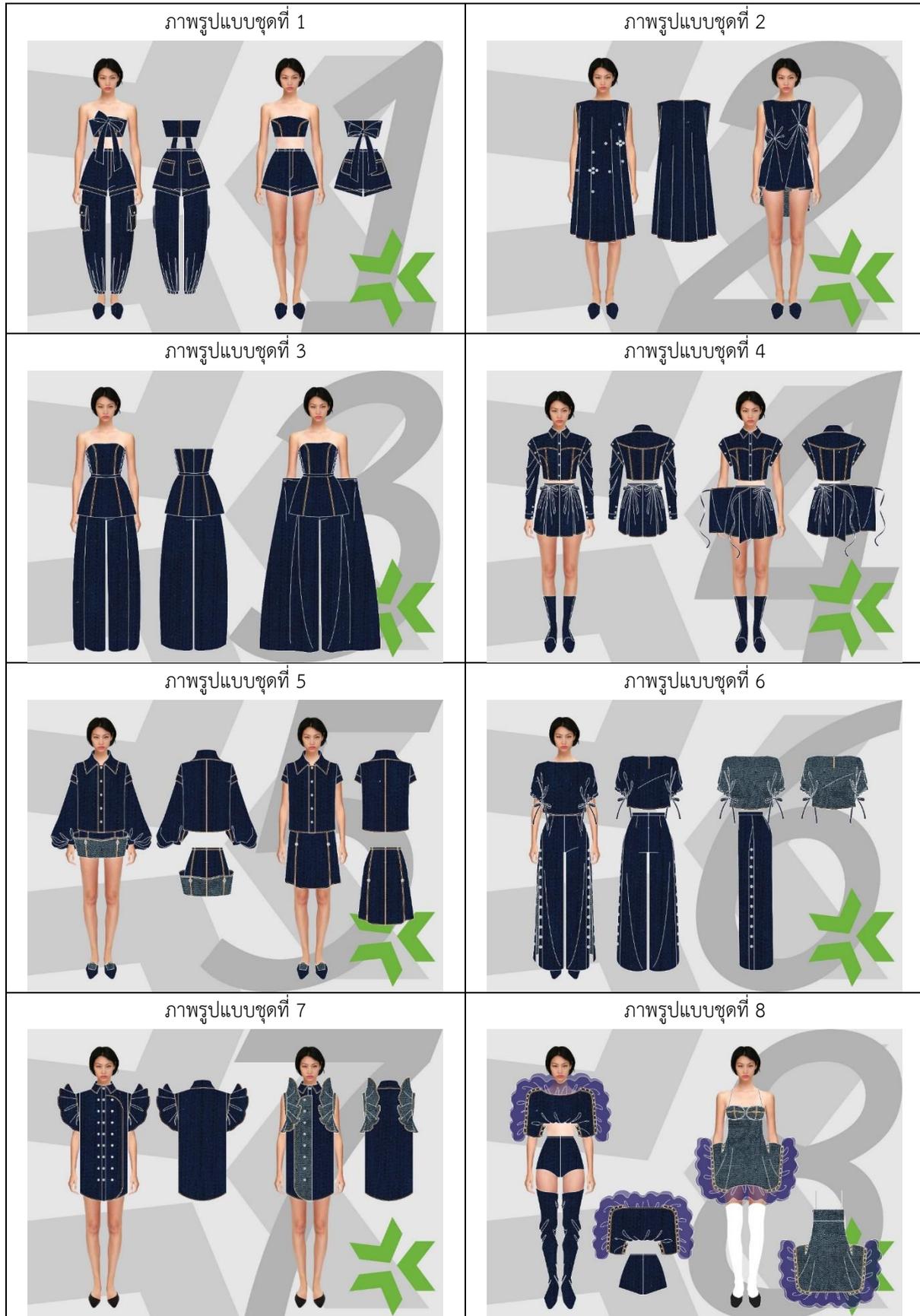

ลักษณะหน้าผ้า

ลักษณะหลังผ้า

ภาพที่ 5 ลักษณะผ้าจากการแปรรูปจากเศษรังไหม

ภาพที่ 6 ภาพรูปแบบชุดจากการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหมสู่แฟชั่นไลฟ์สไตล์

ภาพที่ 6 ภาพรูปแบบชุดจากการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหมสู่แฟชั่นไลฟ์สไตล์ (ต่อ)

การอภิปรายผล

1. อภิปรายผลแก้ปัญหาขยะเศษรังไหมจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ผลการวิจัยพบว่าเศษรังไหมเหลือทิ้งจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอสามารถนำมาแปรรูปให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ เป็นแนวความคิดทำธุรกิจอย่างยั่งยืน สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้ประกอบการ ทั้งนี้เนื่องจากการแปรรูปเศษรังไหมจะช่วยให้ภาคส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองการแก้ไขปัญหาขยะในภาคส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอแฟชั่นและเครื่องนุ่งห่ม ฝืนผ้าที่แปรรูปนี้มีคุณสมบัติสามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอต่างๆ ได้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อชชา หัตยานานนท์ และคณะ (2556) ที่พบว่าการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง เพื่อพัฒนาผ้าทอจากเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง และศึกษาสมบัติเส้นด้ายพิเศษและผ้าทอด้วยเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง นอกจากนี้จะได้วัสดุใหม่แล้วยังสามารถนำมาแปรรูปด้วยการทอให้เป็นผืนผ้าที่จะนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้

2. อภิปรายผลการใช้นวัตกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหม การใช้นวัตกรรมคือการตกแต่งด้วยสาร์ยั้งซี่อแบคทีเรีย เพื่อให้ผ้ามีคุณสมบัติไม่มึกลิ่นอับเหม็นเมื่อมีการนำไปใช้งานที่ต้องสัมผัสผืนเนื้อ หรือเมื่อซักและตากในที่ร่ม หรือเมื่อตากผ้ายามที่ฝนตก นอกจากนั้นการตกแต่งสาร์ยั้งซี่อแบคทีเรียบนผ้าไม่ส่งผลต่อสีของผ้า การทดสอบความคงทนต่อการซักของผ้า พบว่าผ้าที่ผ่านการตกแต่งด้วยสาร์ยั้งซี่อแบคทีเรียยังมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับการใช้งานได้ดีผ่านการซักล้าง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อชชา หัตยานานนท์ และคณะ (2556) รายงานผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาผืนผ้าด้วยเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง เส้นด้ายพิเศษจำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่ เส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้งจากเศษเส้นใยไหมผสมฝ้าย ในอัตราส่วน 50 : 50 และเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้งจากเศษเส้นใยไหม ในอัตราส่วน 100 % ที่พบว่าการทดสอบความคงทนต่อการซัก พบว่าผ้าทอจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้งจากเส้นด้ายไหมมีความคงทนต่อการซักมากกว่า

3. อภิปรายผลพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากผ้าเศษรังไหมนวัตกรรมสร้างสรรค์ เจเนเรชั่น Z เป็นผู้บริโภคที่มีความเข้าใจที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การเอาใจใส่ดูแลโลกจะมีความสำคัญพอๆ กับการดูแลตนเอง เห็นถึงการให้ความสำคัญกับสภาพอากาศ ฤดูกาล รวมทั้งความยั่งยืนในทุกๆ สิ่งที่อยู่รอบตัวมากขึ้น ควรมีการออกแบบให้รูปแบบเสื้อผ้าสามารถ Mix & Match ได้ รูปแบบเสื้อผ้า 1 ชิ้น อาจมีลักษณะเป็นเสื้อผ้าแบบที่ปรับรูปได้ รูปแบบเสื้อผ้าต้องมีความโดดเด่น ใส่แล้วมั่นใจ สามารถใส่เพื่อการนำเสนอตนเองได้ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย มีการแต่งตัวตาม Trend และเสื้อผ้าดูแลรักษาง่าย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตินี พงษ์ธนเลิศและคณะ (2560) การศึกษารูปแบบการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค พบว่ารูปแบบการตัดสินใจซื้อได้แก่ การใส่ใจในคุณภาพ การใส่ใจในราคาและความคุ้มค่า การซื้อตามกระแสและ

ความแปลกใหม่ การเป็นผู้ใช้หลายแบรนด์ในเวลาเดียวกัน การใส่ใจในสไตล์ของตนเอง และการใส่ใจในสังคมและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคชาวไทยมีลักษณะเฉพาะ ผลวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายและกิจกรรมทางการตลาดที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย สามารถตอบตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.1 สรุปผลการแก้ปัญหาขยะเศษรังไหมจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

1.1.1 สรุปผลการพัฒนาแปรรูปขยะเศษรังไหมให้เกิดมูลค่าเศรษฐกิจยั่งยืน

- 1) เศษรังไหมเหลือทิ้งจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอสามารถนำมาแปรรูปให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ได้
- 2) กระบวนการแปรรูปจากโครงการวิจัยทำในระบบอุตสาหกรรมเนื่องจากผู้ประกอบการซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการผลิตเป็นระบบอุตสาหกรรม แต่จากกระบวนการสามารถนำวิธีการไปใช้กับระบบหัตถกรรมได้
- 3) กระบวนการทดสอบสิ่งทอมีความสำคัญ เพราะผลการทดสอบสามารถเพิ่มคุณค่าทั้งมูลค่าในตัวผลิตภัณฑ์และราคาได้
- 4) การวางแผนด้านแหล่งวัตถุดิบเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดความยั่งยืนของธุรกิจได้ โดยคัดแยกรังไหมที่มีคุณสมบัติไม่เพียงพอเก็บไว้เพื่อแปรรูป
- 5) ในส่วนเกษตรกรเลี้ยงไหม ทางผู้ประกอบการได้ติดต่อให้เกษตรกรแยกรังไหมที่ดีและส่วนที่เหลือโดยทางผู้ประกอบการมีการรับซื้อเพื่อนำมาแปรรูปโดยมีการกำหนดราคา ทำให้เกษตรกรสามารถอยู่ได้และผู้ประกอบการก็อยู่ได้เช่นกัน
- 6) ผู้ประกอบการให้ทางเกษตรกรจัดกลุ่ม เพื่อให้มีแหล่งวัตถุดิบ (รังไหม) เป็นส่วนกลาง ทำให้การจัดหาวัตถุดิบสะดวก และเกษตรกรมีความมั่นใจที่มีผู้ประกอบการรับซื้อแน่นอน
- 7) การแปรรูปเศษรังไหมให้เป็นผลิตภัณฑ์เป็นแนวคิดการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้ประกอบการได้

1.1.2 สรุปผลแก้ปัญหาขยะเศษรังไหมจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

จากปัญหาขยะเศษรังไหมที่มาจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ได้มีการนำขยะเศษรังไหมนั้นมาแปรรูป โดยการ

- 1) เศษรังไหมจากส่วนอุตสาหกรรมสามารถนำมาแปรรูปเป็นผืนผ้า โดยการนำรังไหมไปแยกเส้นใยจากนั้นนำเส้นใยมาปั่นเป็นเส้นด้าย และนำไปทอผ้า ขนาดเบอร์เส้นด้ายจากการปั่น คือ 5 Ne
- 2) ผ้าทอด้วยลายขึ้น 3 ลง 1 (Twill Weave) มีความหนาและผิวสัมผัสแบบแคนวาสหรือผ้าดิบ มีคุณสมบัติสามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอต่างๆ ได้ เช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย, กระเป๋า, รองเท้า, ผ้าห่มเฟอร์นิเจอร์

1.2 สรุปผลการใช้นวัตกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหม

1.2.1 สรุปผลการตกแต่งสำเร็จผ้าด้วยสารยับยั้งแบคทีเรีย

- 1) การตกแต่งผ้าฝ้ายด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียที่ความเข้มข้นต่างกันไม่ส่งผลต่อความแข็งแรงของผ้า แต่ความแข็งแรงของผ้าในแนวเส้นด้ายพุ่งมีค่าต่ำกว่าความแข็งแรงของผ้าแนวเส้นด้ายยืน เนื่องจากโครงสร้างของผ้า นอกจากนั้น การตกแต่งสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียบนผ้าไม่ส่งผลต่อสีของผ้า
- 2) การใช้นวัตกรรมคือการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย เพื่อให้ผ้ามีคุณสมบัติไม่มีกลิ่นอับเหม็นเมื่อมีการนำไปใช้งานที่ต้องสัมผัสเหงื่อ หรือเมื่อซักและตากในที่ร่ม หรือเมื่อตากผ้ายามที่ฝนตก

1.2.2 ผลความสามารถในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียของผ้าที่ผ่านการตกแต่ง

การตกแต่งผ้าด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียสามารถยับยั้งเชื้อ *S. aureus* ซึ่งเป็นแบคทีเรียแกรมบวก แต่ไม่สามารถยับยั้ง *E. coli* ที่เป็นแบคทีเรียแกรมลบได้ ผนังเซลล์ของแบคทีเรียแกรมบวกประกอบด้วยส่วนของเปปทิโดไกลแคน (Peptidoglycan) ที่มีความหนา ส่วนแบคทีเรียแกรมลบบมีเยื่อหุ้มเซลล์ด้านนอก (Outer Membrane) ช่วยให้เซลล์ทนต่อการทำลายของสารปฏิชีวนะ สารซักฟอก โลหะหนัก สีและเอนไซม์ต่างๆ ดังนั้น แบคทีเรียแกรมลบจึงมีความต้านทานต่อสิ่งต่างๆ ได้มากกว่าแบคทีเรียแกรมบวก

1.2.3 ผลของความสามารถในการดูดซึมน้ำของผ้า

ผ้าก่อนและหลังการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียใช้เวลาในการดูดซึมน้ำไม่ต่างกัน แสดงว่าสารที่ใช้ในการตกแต่งกันยับไม่ได้ส่งผลต่อการดูดซึมน้ำของผ้า

เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการดูดซึมน้ำของผ้าก่อนและหลังการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย พบว่า ผ้ามีความสามารถในการดูดซึมน้ำของผ้าดีทั้งก่อนและหลังการตกแต่ง

1.2.4 ผลของความคงทนต่อการซักล้างของผ้า

การทดสอบความคงทนต่อการซักของผ้า พบว่าผ้าที่ผ่านการตกแต่งด้วยสารยับยั้งเชื้อแบคทีเรียยังมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับการใช้งานได้ดีผ่านการซักล้าง

1.3 สรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะเศษรังไหมสู่แฟชั่นไลฟ์สไตล์

ด้านการออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์สำหรับเจนเนอเรชั่น Z จัดลำดับความสำคัญในการออกแบบดังนี้

1.3.1 รูปแบบเสื้อผ้าสามารถ Mix & Match ได้

1.3.2 รูปแบบเสื้อผ้า 1 ชิ้น อาจมีลักษณะเป็นเสื้อผ้าแบบที่ปรับรูปได้ Transformation clothes

1.3.3 รูปแบบเสื้อผ้าต้องมีความโดดเด่น ใส่แล้วมั่นใจ สามารถใส่เพื่อการนำเสนอตนเองได้ผ่านสื่อโซเชียล

มีเดีย

1.3.4 แต่งตัวตาม Trend

1.3.5 เสื้อผ้าดูแลรักษาง่าย

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1) สร้างและปลูกฝังแนวคิดความยั่งยืนให้กับการประกอบธุรกิจ

2) เศษรังไหมเหลือทิ้งจากส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอสามารถนำมาแปรรูปให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่นั้นสามารถทำให้ผู้ประกอบการมีความแตกต่าง สร้างความสนใจภาพลักษณ์อันโดดเด่นให้กับตลาดได้

3) กระบวนการทดสอบสิ่งทอมีความสำคัญ เพราะผลการทดสอบสามารถเพิ่มคุณค่าทั้งมูลค่าในตัวผลิตภัณฑ์และราคาได้

4) การวางแผนด้านแหล่งวัตถุดิบเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดความยั่งยืนของธุรกิจได้ โดยคัดแยกรังไหมที่มีคุณสมบัติไม่เพียงพอเก็บไว้เพื่อแปรรูป

5) เกษตรกรแยกรังไหมที่ดีและส่วนที่เหลือ โดยทางผู้ประกอบการมีการรับซื้อเพื่อนำมาแปรรูปโดยมีการกำหนดราคา ทำให้เกษตรกรสามารถอยู่ได้และผู้ประกอบการก็อยู่ได้เช่นกัน

6) ผู้ประกอบการมีการติดต่อและสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเกษตรกรโดยผู้ประกอบการให้ทางเกษตรกรจัดกลุ่ม เพื่อให้มีแหล่งวัตถุดิบ (รังไหม) เป็นส่วนกลาง ทำให้การจัดหาวัตถุดิบสะดวก และเกษตรกรมีความมั่นใจที่มีผู้ประกอบการรับซื้อแน่นอน

2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การประกอบธุรกิจโดยยึดหลักเศรษฐกิจยั่งยืนทั้งระบบอุตสาหกรรมและหัตถกรรมสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางได้
- 2) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าที่มาจากเศษรังไหม สามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ได้หลายประเภท เช่น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องประกอบการแต่งกาย เครื่องประดับ เคหะสิ่งทอ เป็นต้น
- 3) การออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการและนักออกแบบต้องศึกษากลุ่มเป้าหมายและตลาดที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ โดยศึกษาพฤติกรรม และเป็นไปตามความต้องการในการบริโภคสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ของคนในประเทศนั้นๆ
- 4) เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการ นักออกแบบรุ่นใหม่จะสามารถสร้างสรรค์งานสู่ตลาดโลก เป็นการเปิดโอกาสทางการค้าในตลาดต่างประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการปัญหาขยะเศษรังไหมโดยใช้นวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ด้วยแนวคิดความยั่งยืน” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ปีงบประมาณ 2565 และคุณณัชชา ล้วนรัตนนา บริษัท เนเซอร์ล ณิช จำกัด ที่สนับสนุนสถานที่ดำเนินการผลิตของโครงการวิจัยนี้จนสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. (2565). *มาตรการที่เกี่ยวข้องกับคาร์บอนฟุตพริ้นท์ และมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมในอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศต่างๆ*. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ.
- [2] สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ฉบับราชกิจจานุเบกษา*. สำนักนายกรัฐมนตรี. https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
- [3] อัชชา หัตถยานนท์, บุษรา สร้อยระย้า และประพาฬภรณ์ อีรัมย์คล. (2556). *การพัฒนาผืนผ้าด้วยเส้นด้ายพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. <https://www.rmupk.ac.th/การศึกษาและพัฒนากระบวนการ/>
- [4] ธารา บัวคำศรี. (2559). *แฟชั่นล้ำ ชยะล้ำ*. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/721612>
- [5] เมริษา จิวประดิษฐกุล. (2562). *การผสมผสานความแตกต่างของเทคนิค เพื่อเกิดเป็นแฟชั่น*. [วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรังสิต. <https://rsuir-library.rsu.ac.th/browse?type=author&value>
- [6] สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้. (2559). *OKMD 02 การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าแฟชั่น*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

ข้อมูลทั่วไปของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ รับผิดชอบบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาของวารสารอื่นเป็นอันขาด ทั้งนี้ ในขั้นตอนการส่งบทความ ผู้แต่งต้องตรวจสอบ และปฏิบัติตามข้อกำหนดของวารสารฯ และบทความอาจถูกส่งคืนให้กับผู้แต่งกรณีไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้งหมด

ประเภทของบทความที่ตีพิมพ์ มี 2 ประเภท คือ

บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่เป็นผลงานต่อเนื่องจากงานวิจัย หรือสกัดมาจากงานวิจัย บทความประเภทนี้ เป็นบทความที่ประมวลสรุปกระบวนการวิจัย ให้มีความกระชับและสั้น จะต้องมีการจัดพิมพ์ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของวารสาร หรือคณะกรรมการประเมิน

บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นงานเขียนวิชาการที่มีการวิเคราะห์ประเด็น ตามหลักวิชาการ โดยมีการสำรวจวรรณกรรม และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุน จนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้ โดยรูปแบบของบทความวิชาการ จะประกอบด้วย การเกริ่นนำที่แสดงเหตุผล หรือที่มาของประเด็นที่ต้องการอธิบาย หรือวิเคราะห์ กระบวนการอธิบาย หรือวิเคราะห์ และบทสรุป มีการอ้างอิงบรรณานุกรมที่ครบถ้วนและสมบูรณ์

เปิดรับบทความ

ด้านศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. เปิดรับบทความภาษาไทย ด้านภาษา การศึกษา และการสอน อุตสาหกรรมบริการ ศิลปะ ศิลปวัฒนธรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีทางการศึกษา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา พัฒนาสังคม จิตวิทยาและการแนะแนว การส่งเสริมสุขภาพ บริหารธุรกิจ
2. เปิดรับบทความภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เฉพาะด้านภาษา การศึกษา และการสอน โดยมีบทความย่อเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

รูปแบบ และเกณฑ์ต้นฉบับวารสาร: วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

1. ผู้ส่งบทความต้องสมัครสมาชิกในระบบ
2. เรื่องที่ส่ง ต้องเป็นบทความวิจัย หรือบทความวิชาการ ที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน หรืออยู่ระหว่างรอพิจารณาจากวารสารอื่น
3. ต้นฉบับ ต้องมีเนื้อหาที่สมบูรณ์ พิมพ์หน้าเดียว ขนาด A4 พิมพ์ด้วย MS-Word รูปแบบอักษร ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์ TH SarabunPSK ขนาด 14 pts พิมพ์แบบเสมอนหน้า-หลัง (Justified) ตั้งค่าน้ำกระดาษดังนี้ ซ้าย บน ขวา และล่าง เท่ากับ 2.5 เซนติเมตร ตามแบบฟอร์ม
4. ประเภทผลงานมี 2 ประเภท
  - บทความวิจัย (Research Article)
  - บทความวิชาการ (Academic Article)
- 4.1 บทความวิจัย มีความยาว 10-15 หน้า มีหัวข้อตามลำดับดังนี้
  - ชื่อเรื่อง (Title): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
  - ชื่อผู้แต่ง (Author) และหน่วยงาน (Institution): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
  - บทคัดย่อ (Abstract): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกินประมาณ 300 คำ
  - คำสำคัญ (Keywords): ไม่เกิน 5 คำ เรียงลำดับความสำคัญ โดยวางไว้ท้ายบทคัดย่อ รวมถึง Abstract และ Keywords ภาษาอังกฤษ ต้องสอดคล้องกับภาษาไทย

- บทนำ (Introduction): นำเสนอความสำคัญ ที่มาของปัญหาวิจัย และสาระสำคัญจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives): ต้องมีความประจักษ์ และชัดเจนสอดคล้องกับการศึกษาวิจัย
- การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review): อธิบายให้ตรงประเด็นในเนื้อหาของบทความรวมทั้งมีการอ้างอิงในเนื้อหาอย่างถูกต้อง
- ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology): อธิบายรายละเอียดวิธีการศึกษาให้กระชับ และเป็นขั้นตอน รวมทั้งกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
- ผลการวิจัย (Results): ข้อค้นพบ อาจมีตาราง แผนภูมิ หรือภาพประกอบ ควรมีคำอธิบายที่ชัดเจน และพิมพ์แยกจากเนื้อหาของบทความ
- การอภิปรายผล (Discussion): อธิบายเหตุผลที่ได้จากการศึกษา แสดงความเชื่อมโยงกับสมมติฐาน (ถ้ามี)
- บทสรุป (Conclusion): สรุปผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ข้อเสนอแนะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการนำไปใช้ในอนาคต
- กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) (ถ้ามี)
- การอ้างอิง (References): ตามหลักเกณฑ์ APA 7th edition

4.2 บทความวิชาการ มีความยาว 5-10 หน้า นำเสนอประเด็นทางวิชาการที่ค้นคว้าได้จากเอกสารวิชาการทั่วไป

สามารถถอดแทรกความเห็นของผู้เขียนได้บนพื้นฐานของการอ้างอิงทางวิชาการ ประกอบด้วย

- ชื่อเรื่อง (Title): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- ชื่อผู้แต่ง (Author) และหน่วยงาน (Institution): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- บทคัดย่อ (Abstract): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกินประมาณ 300 คำ
- คำสำคัญ (Keywords): ไม่เกิน 5 คำ เรียงลำดับความสำคัญ โดยวางไว้ท้ายบทคัดย่อ รวมถึง Abstract และ Keywords ภาษาอังกฤษ ต้องสอดคล้องกับภาษาไทย
- บทนำ (Introduction): นำเสนอความสำคัญ ที่มาของปัญหาวิจัย และสาระสำคัญจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review): อธิบายให้ตรงประเด็นในเนื้อหาของบทความรวมทั้งมีการอ้างอิงในเนื้อหาอย่างถูกต้อง
- สรุป (Conclusion): สรุปผลที่ได้ ข้อเสนอแนะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการนำไปใช้ในอนาคต
- การอ้างอิง (References): ตามหลักเกณฑ์ APA 7th edition

5. การส่งต้นฉบับ ส่งผ่านระบบทาง Website เท่านั้น

6. การตรวจแก้ไข และยอมรับการตีพิมพ์

6.1 การติดต่อผู้แต่งเพื่อการตรวจแก้ไข ตอบรับ/ปฏิเสธการตีพิมพ์ จะกระทำผ่านระบบ โดยมีการแจ้งเตือนไปทางอีเมล (E-mail)

6.2 บทความจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ หลากหลายสถาบัน อย่างน้อย 3 ท่าน

6.3 กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

7. เนื้อหาบทความวิจัย หรือบทความวิชาการ เป็นความรับผิดชอบของผู้แต่ง

8. ลิขสิทธิ์บทความวิจัย หรือบทความวิชาการเป็นของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา และเอกสารอ้างอิง

รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation) และเอกสารอ้างอิง (Reference) APA 7th edition

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation)

1.1 การอ้างอิงแบบนาม-ปี (author-date citation system)

1) ผู้แต่ง 1 คน

ภาษาไทยชื่อ/สกุล/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล,ปี)

ภาษาอังกฤษ   สกุล/(ปี) หรือ (สกุล,ปี)

ตัวอย่าง   ประสาร เปรมาสกุล (2565) หรือ (ประสาร เปรมาสกุล, 2565)

Gehlhar (2021) หรือ (Gehlhar, 2021)

กระทรวงการต่างประเทศ กรมสารนิเทศ (2565) หรือ

(กระทรวงการต่างประเทศ กรมสารนิเทศ, 2565)

2) ผู้แต่ง 2 คน

ภาษาไทยชื่อ/สกุล/และ (ชื่อ/สกุล/ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล/และชื่อ/สกุล,ปี)

ภาษาอังกฤษ   สกุล/and/สกุล/(ปี) หรือ (สกุล/&/สกุล,ปี)

ตัวอย่าง   เดชฤทธิ์ มณีธรรม และธนบรรณ ตะทิวี่ (2563) หรือ

(เดชฤทธิ์ มณีธรรม และธนบรรณ ตะทิวี่, 2563)

Haynes and Gilbert (2020) หรือ (Haynes & Gilbert, 2020)

3) ผู้แต่ง 3 คน ขึ้นไป

ภาษาไทยชื่อ/สกุล/และคณะ/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล/และคณะ,ปี)

ภาษาอังกฤษ   สกุล/et al./(ปี) หรือ (สกุล/et al.,ปี)

ตัวอย่าง   ชนิษฐา นันทบุตร และคณะ (2563) หรือ (ชนิษฐา นันทบุตร และคณะ, 2563)

Daniel et al. (2020) หรือ (Daniel et al., 2020)

1.2 เอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่าสองแหล่งข้อมูล ให้เขียนเรียงตามลำดับตัวอักษร

(พนม คลี่ฉายา, 2565; พีรพัฒน์ นาญคงแก้ว และอัครเดช เตียวพานิช, 2564; ศิริพงศ์ เตียวพิพิธพร, 2565)

(Bendon, 2020; Chaffey & Ellis-Chadwick, 2019; Harris, 2017)

1.3 การอ้างอิงจากข้อมูลจากแหล่งข้อมูลระดับทุติยภูมิ

1) การอ้างอิงหน้าข้อความ

ภาษาไทย ชื่อ/สกุล/(ปี,อ้างอิงในชื่อ/สกุล,ปี)....

ภาษาอังกฤษ   สกุล/(ปี,as cited in/สกุล,ปี)....

ตัวอย่าง   สุวัจน์ ธีรุต (2560, อ้างอิงใน ยุทธนา พงษ์พิริยะเดช, 2561)....

Guo et al. (2020, as cited in Puvadol Doydee et al., 2022)....

2) การอ้างอิงท้ายข้อความ

ภาษาไทย(ชื่อ/สกุล,ปี/อ้างอิงในชื่อ/สกุล,ปี)....

ภาษาอังกฤษ   (สกุล,ปี/as cited in/สกุล,ปี)....

ตัวอย่าง   (สุวัจน์ ธีรุต, 2560, อ้างอิงใน ยุทธนา พงษ์พิริยะเดช, 2561)....

(Guo et al., 2020 as cited in Puvadol Doydee et al., 2022)....

1.4 การอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์

ภาษาไทย	ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/นามสกุล/(การสื่อสารระหว่างบุคคล,/วัน/เดือน/ปี) หรือ (ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/นามสกุล,/การสื่อสารระหว่างบุคคล,/วัน/เดือน/ปี)
ภาษาอังกฤษ	อักษรย่อชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุล/(personal communication,/เดือน/วัน/ปี) หรือ (อักษรย่อชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุล,/personal communication,/เดือน/วัน/ปี)
ตัวอย่าง	วิไลพร เลิศมหาเกียรติ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 12 พฤษภาคม 2566) (วิไลพร เลิศมหาเกียรติ, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 12 พฤษภาคม 2566) P. William (personal communication, May 12, 2023) (P. William, personal communication, May 12, 2023)
หมายเหตุ	การเขียนอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ กรณีไม่มีการเผยแพร่เป็นสาธารณะให้เขียนอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น โดยไม่ต้องใส่เป็นรายการเอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

1.5 การอ้างอิงข้อมูลกรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียน

1) กรณีเป็นบทในหนังสือ/ บทความในวารสาร/สารานุกรม

ภาษาไทย “เกษตรกรรม” (2563) หรือ (“เกษตรกรรม”, 2563)

ภาษาอังกฤษ “Preschool Prep” (2010) หรือ (“Preschool Prep”, 2010)

2) กรณีที่เป็นชื่อหนังสือ รายงาน ชื่อเว็บไซต์ ให้ใช้ชื่อเรื่องเขียนแทนในตำแหน่งชื่อผู้แต่งพิมพ์ด้วย

ตัวอักษรเอน

ภาษาไทย *ไขข้อข้องใจ การบ้านยังจำเป็นสำหรับเด็กยุคใหม่หรือไม่?* (2562) หรือ

(ไขข้อข้องใจ การบ้านยังจำเป็นสำหรับเด็กยุคใหม่หรือไม่?, 2562)

ภาษาอังกฤษ *Interpersonal Skill* (2019) หรือ (*Interpersonal Skill*, 2019)

1.6 การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษา

ตัวอย่าง (พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565, 2565)

หมายเหตุ การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษาท้ายข้อความในเนื้อหานั้น ให้ใช้ชื่อกฎหมายและตามด้วยปี

2. เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 หนังสือทั่วไป

รูปแบบ ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 1 คน ประสาร เปรมาสกุล. (2565). *วัคซีนหยุดโควิด-19*. ธนอรุณการพิมพ์.

Santrock, J. W. (2020). *Essentials of life-span development* (6th ed.).

McGraw-Hill Education.

ผู้แต่ง 2 คน สุภาภรณ์ เตังไตรสรณ์, และนริสา รัตนเลิศ. (2563). *การตรวจคัดกรองสุขภาพตาเด็ก*.

โรงพยาบาลสงขลานครินทร์.

Stein, L. M., & Hollen, C.J. (2021). *Concept-based clinical nursing skill:*

Fundamental to advanced. Elsevier.

ผู้แต่ง 3-20 ให้ใส่ทุกคน

นนทพัทธ์ ศรีกำเนิด, พรพิมล อยู่ประเสริฐ, อุมาพร แสงคำ, และสุภาพ ศรีวงษา.

(2561). *เส้นด้ายเหลือใช้ในงานอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อส่งเสริมงานหัตถกรรมการ*

ทอผ้าขาวม้า จังหวัดราชบุรี: Yarn waste in the textile industry to

promote handwork loincloth in Ratchaburi. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

กรุงเทพ.

Chen, B., Xue, Y., Jing, H., Wang, X., Zhu, P., Hao, w., Li, M., & Gao, Y. (2023). Effectiveness of Chinese medicine formula Huashibaidu granule on mild COVID-19 patients: A prospective, Non-randomized, controlled trail. *Integrative Medicine Research*, 12(2023), 1-8. <https://www.elsevier.com/locate/imr>

ผู้แต่ง 21 คนขึ้นไป ใส่ชื่อ 19 คนแรก และใช้ ... ตามด้วยชื่อคนสุดท้าย

Ittiwut, C., Mahasirimongkol, S., Srisont, S., Ittiwut, R., Chockjamsai, M., Durongkadech, P., Sawaengdee, W., Khunphon, A., Larpadisorn, P., Wattanapokayakit, S., Wetchaphanphesat, S., Arunotong, S., Srimahachota, S., Pittayawonganon, C., Thammawijaya, P., Khongphattayanayothin, A., Kerr, S. J., Sutdan, D., Doungngern, P., ... Shotelersuk, V. (2022). Genetic basis of sudden death after COVID-19 vaccination in Thailand. *Heart Rhythm*, 19(11), 1872-1877. <https://www.reader.elsevier.com>

ผู้แต่งที่เป็นสถาบัน

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *การประเมินระบบการผลิตครูในประเทศไทย*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

หนังสือแปล

คริสเตียน, ไบรอัน. (2562). *ปัญญา-มนุษย์-ประดิษฐ์: เมื่อความเป็นมนุษย์ถูกทำลายในยุคแห่ง AI*. (ที่ปกร วุฒิพิทยามงคล, ผู้แปล). ซอลท์ พับลิชชิง.

บทความในหนังสือ

สุรพันธ์ สิทธิสุข. (2563). การสัมภาษณ์ประวัติ. ใน *วิทยา ศรีมาตา (บรรณาธิการ), การสัมภาษณ์ประวัติและตรวจร่างกาย* (หน้า 1-7). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

E-book

ณัฐศักดิ์ บุญมี. (2560). *พลศาสตร์องค์ภัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. <https://www.2book.com>

วารสาร

จักรกฤษณ์ พิเดช. (2563). ผลของการฝึกพลัยโอเมตริกที่มีต่อความแข็งแรงและพลังของกล้ามเนื้อส่วนบนในนักกีฬาวอลเลย์บอลชาย. *สุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการ*, 46(2), 35-45.

Khaonark, R., Kala, S., & Chatchawet, W. (2020). Preception in breastfeeding of postpartum mothers with newborns hospitalized in neonatal intensive care unit. *Songklanagarind Journal of Nursing*, 40(1), 30-44.

จรรยา อินทร์ศรี. (2564). กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุกับผู้ดูแลในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกบ้านของผู้สูงอายุจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดเลย. *วารสารศูนย์อนามัย*, 9(15), 1-14. <https://doi.org/10.14456/rhpc9j.2021.1>

Pitithanabodee, N. (2020). Systematic searching: practical ideas for improving results. *Journal of Information Science*, 38(4), 105-107. <https://doi.org/10.14456/jiskku.2020.24>

วิทยานิพนธ์

- สนธยา หลักทอง. (2562). การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมแบบผสมผสานตามหลักการนำตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลสำหรับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพฤทธิ์ พรหมลิ่ง. (2564). การควบคุมอุณหภูมิในตู้อบสับประดปัดตาเวียด้วยการให้ความร้อนแบบเหนี่ยวนำ = *The temperature control in the smooth cayenne pineapple incubator with induction heating*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
<http://sutir.sut.ac.th:8080/jspui/handle/123456789/9381>
- Shuangging, W. (2021). *A comparative study of reporting verbs used Between bachelor's theses and master's theses by Chinese English majors*. (Master's thesis). Suranaree University of Technology.
<http://sutir.sut.ac.th:8080/jspui/handle/123456789/8940>

หนังสือพิมพ์

- พรประไพ เสือเขียว. (2566, 1 พฤษภาคม). ประเพณีสงกรานต์ “พระแก้วดอนเต้า” ศรีธาตุใหญ่ในภาพสะท้อนสลุงหลวง. *เดลินิวส์*, หน้า 4.
- ก้อนเมฆเล่าเรื่อง. (2566, 27 เมษายน). สร้างสรรค์สื่อจิตสาธารณะสำหรับเยาวชน. *เดลินิวส์ออนไลน์*. <http://dailynews.co.th/articles/1800666/>

เว็บไซต์

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ. (2566). ข้อมูลตรวจวัดคุณภาพอากาศจากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอัตโนมัติ (PM10) พื้นที่ทั่วประเทศ. <https://www.data.go.th/organization/pcd>
- European Environment Agency. (2023). *Pollution*. <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/pollution>

ขั้นตอนการจัดทำวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

1. ผู้แต่งสมัคร และส่งบทความ

1). ไฟล์ word 2). ไฟล์ pdf 3). แบบรับรองสิทธิ์ผ่านระบบออนไลน์

2. กองบรรณาธิการคัดกรองบทความเบื้องต้น (7 วัน)

ไม่ผ่านเกณฑ์

ผ่านเกณฑ์

3. กองบรรณาธิการพิจารณาบทความ (7 วัน) (ออกเอกสารตอบรับบทความไว้พิจารณา)

ผู้แต่งปรับ
แก้ไข

4. ส่งให้ผู้ประเมินพิจารณาบทความ (21 วัน)

5. แจ้งผลการประเมินบทความแก่ผู้แต่ง

6. ผู้แต่งปรับแก้บทความ (14 วัน)

7. กองบรรณาธิการพิจารณาบทความที่ปรับแก้

8. กองบรรณาธิการพิจารณาก่อน ตอรับ-ปฏิเสธ การตีพิมพ์

9. กองบรรณาธิการตอบรับการตีพิมพ์

LARTS

RMUTK JOURNAL OF LIBERAL ARTS

Vol. 7 No. 1

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/larts-journal/index>

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
เลขที่ 2 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120

lartsjournal@mail.rmutk.ac.th

โทรสอบถามได้ที่ 02 287 9600 ต่อ 2115

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

เลขที่ 2 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120

lartsjournal@mail.rmutk.ac.th

โทรสอบถามได้ที่ 02 287 9600 ต่อ 2115